Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Pontoppidan, Henrik.
Titel | Title:	En Fortælling-Kres. Favsingholm.
Udgavebetegnelse | Edition Statement:	2. Opl.
Udgivet år og sted | Publication time and place:	København ; Kristiania : Gyldendal, 1916
Fysiske størrelse | Physical extent:	222 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

57.– 237

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130023306205

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

ANDET OPLAG

EN FORTÆLLING-KREDS
AF
HENRIK PONTOPPIDAN

FAVSINGHOLM

GYLDENDALSKE BOGHANDEL NORDISK FORLAG

FAVSINGHOLM

EN FORTÆLLING-KRES

AF

HENRIK PONTOPPIDAN

FAVSINGHOLM

ANDET OPLAG

KØBENHAVN OG KRISTIANIA

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

1916

H. H. THIELES BOGTRYKKERI. KØBENHAVN

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

UDKOMMEN ER (1912—16):

HENRIK PONTOPPIDAN

DE DØDES RIGE

EN FORTÆLLING-KRES

I. TORBEN OG JYTTE
II. STOREHOLT
III. TOLDERE OG SYNDERE
IV. ENSLEVS DØD
V. FAVSINGHOLM

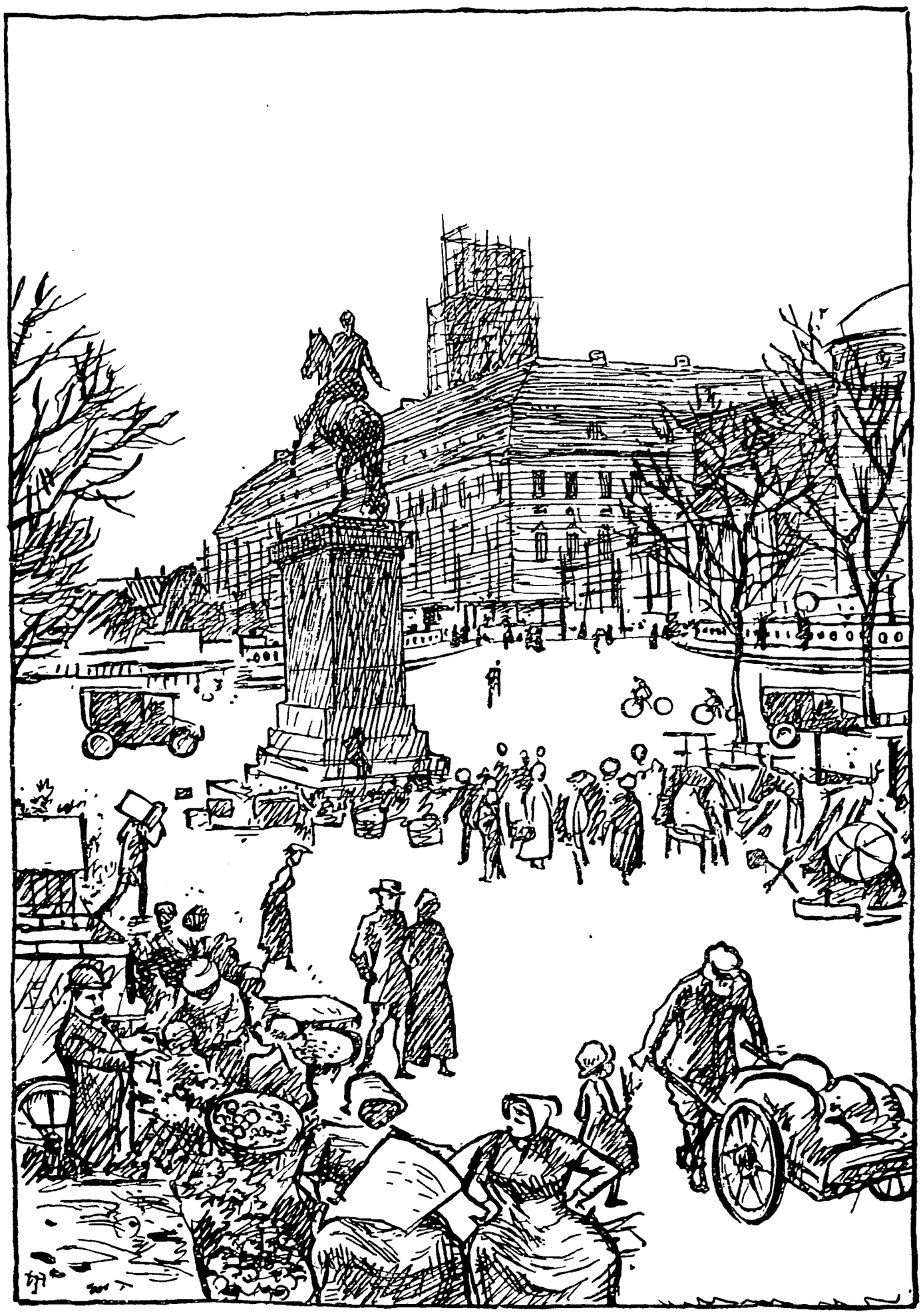

I

Allerede i Midten af Marts, en Maaned tidligere end oprindelig bestemt, vendte Jytte og Karsten From hjem fra deres Bryllupsrejse. Grunden var den, at Enslevs politiske Venner havde indbudt til en Konkurrence om et Mindebillede af den afdøde Høvding, og Karsten havde bestemt sig til at deltage. Maleriet skulde have en monumental Karakter, skulde forherlige en Episode af Frihedskampens Historie med Enslev som Midtfigur. Det var Meningen at skaffe det en fremtrædende Plads i den nye Rigsdagsbygning; og foruden denne store Ære var der 25 Tusinde Kroner at kæmpe om.

Jytte vilde helst have fortsat Rejselivet lang Tid endnu. Hun følte sig saa lykkelig fortumlet under deres planløse Omflakken fra By til By. Indtrykkene jog hinanden, og Tankerne fik Lov at sove. Men hun havde tidligere saa ofte søgt at opmande Karsten til at samle sig om en alvorlig kunstnerisk Opgave, og hun kunde derfor ikke godt gøre Indvendinger. Selv var han desuden bleven mærkeligt opsat paa Sagen.

En af de første Bekendte, hun stødte paa efter Hjemkomsten, var en, hun allermindst havde ventet at træffe i København. Det var Meta. En Eftermiddag mødte hun hende paa Sporvogns-Holdepladsen ikke mange Skridt fra sin egen Gadedør.

Der var paa begge Sider nogen Forlegenhed over Gensynet. Den gav sig for Jyttes Vedkommende Udtryk i en lidt forsoren Munterhed. Meta ønskede hende til Lykke med Giftermaalet, og Jytte svarede: »Tak, ja nu har ogsaa jeg gjort min Skyldighed.«

Imidlertid tænkte de begge paa deres sidste Møde om Sommeren paa Storeholt, hvor de skiltes som Uvenner, fordi Jytte ikke havde villet vise Venindens Svoger, Pastor Gaardbo, den Opmærksomhed at gifte sig med ham.

»Og nu er du kommen ind til København for at lufte dig lidt?« sagde Jytte.

»Jeg? Nej, vi bor her.«

»Her i Byen! Hvad vil det sige? Hvordan er det gaaet til?«

»Vi flyttede hertil for halvanden Maaned siden.«

Hun sagde det saa modløst, og Jytte opdagede nu, at Veninden var mærkelig forandret. Som hendes landlige Vinterdragt ikke godt taalte at ses i Foraarslyset, gjorde hun selv, den før saa friske og frimodigt smilende Matrone, et afbleget og forkomment Indtryk.

»Hvad er der hændt?« spurgte Jytte, idet hun uvilkaarlig lagde sin Haand paa hendes Arm.

»Aa, det er en lang Historie. Den kan jeg ikke fortælle her.«

I det samme kom Sporvognen tilsyne i Gadekrumningen. Men Jytte tog Veninden under Armen og førte hende til Side.

»Du maa sige mig, hvad der er i Vejen. Eller er du maaske endnu vred paa mig?«

»Nej, det er jeg ikke. Og det har jeg heller ingen Grund til. Men det er altfor omstændeligt at forklare.«

»Veed du hvad, nu gaar vi op til mig. Jeg bor her lige om Hjørnet. Du maa dog ogsaa se, hvordan jeg har det, ikke sandt?«

»Det maa jeg have tilgode til en anden Gang, Jytte. De venter mig derhjemme. Jeg har styrtet hele Byen rundt efter en Vaskerkone.«

»Men det er bare lige om Hjørnet, hører du. Dersom det er min Mand, du er bange for, saa kan du være ganske rolig. Ham træffer du ikke. Han er i sit Atelier, og det har han inde i Byen. Du skal faa en skoldende hed Kop Te. Det kan man nok trænge til i det Hundevejr.«

Meta lod sig overtale. Hun følte Trang til at betro sig til nogen. Lidt efter stod de i Jyttes smukke Dagligstue, omgivet af den Overflod af Blomster, som

hendes Mand i sin Forelskelse stadig ødslede paa hende. Foran den grønne Fajanceovn stod et Par store Lænestole. Efter at Jytte havde tvunget Veninden til at lægge Overtøjet, tog de Plads her i Varmeskæret fra det aabne Ildsted.

Allerede paa Vejen derhen havde Meta lettet sit Hjerte og fortalt om den Forfølgelse, der havde tvunget hendes Mand bort fra Jerve. Nu fortsatte hun:

»Povl havde tilsidst ingen betalende Patienter mere. Og Distriktslægegagen kunde vi ikke leve af, saa stor en Familje vi nu er. Beboerne gjorde ogsaa alt muligt for at faa ham afsat. Du begriber ikke, hvor onde Folk var. Der var ikke andet for os at gøre end at flytte væk. Det hele blev bestemt i Løbet af en Dag. Du kender nok min Mand. Naar han har sat sig noget i Hovedet, skal det gøres med det samme. Jeg fik knap en Uge til at ordne Huset og pakke ind.«

»Men jeg forstaar ikke,« sagde Jytte. »Hvad sagde din Svoger — Præsten? Han har jo saa stor Indflydelse paa Befolkningen derovre. Og nu er han ovenikøbet Kresens Rigsdagsmand. Han maatte dog kunne gøre noget.«

Meta skottede til hende. Hendes daarlige Samvittighed gjorde hende skamfuld.

»Min Svoger og min Mand er bleven Uvenner. De har jo ikke det samme Syn paa Religionen.«

»Naa — og hvad saa?«

»Min Svoger er bleven saa forandret, siden Povl begyndte at skrive offenlig om sine Meninger. Han synes, det er en Frækhed af ham. Det mener da Povl er Grunden. Og jeg veed saamænd heller ikke, hvad det ellers skulde være.«

»Du maa give mig Lov til at triumfere lidt, Meta! Indrøm, at du var meget vred paa mig sidste Sommer, fordi jeg havde mine Tvivl om din Svogers Fordomsfrihed. Husker du vores lille Skærmydsel?«

»Jo. Og du kan tro, jeg har mange Gange tænkt paa dig. Det siger ogsaa min Mand, at du var alligevel den klogeste af os allesammen. Og det har du jo altid været. Men det med min Svoger er ellers noget, jeg helst er fri for at tale om. Det har naturligvis været en frygtelig Skuffelse for os, kan du nok forstaa.«

»Ja, lad os endelig lade ham hvile!« sagde Jytte. »Men sig mig — hvor bor I nu?«

»Vi har lejet ude paa Nørrebro. Povl mente ikke, det kunde nytte noget at prøve en anden Land-Praksis efter alle de Løgnehistorier, der er skrevet om ham i Aviserne derovre. For det vilde vi jo ellers helst. Men saadan noget gaar straks gennem alle Provinsbladene. Det forrige Sted, vi var, maatte vi jo ogsaa flytte fra, fordi Folk syntes, at min Mand ikke gav dem Medicin nok.«

Jytte nikkede adspredt. Hun sad foroverbøjet med Hænderne foldede omkring Knæet og var faldet i Tanker under Betragtning af Venindens Øjne. Det undrede hende, at hun ikke tidligere havde lagt Mærke til, hvor smukke de var. Altid havde hun bare haft Blik for hendes uheldige Mund. Det var den samme dybe, ædelstensblaa Farve, som ogsaa hendes Mands Øjne havde. Men alligevel lignede de slet ikke Karstens. Udtrykket var ganske anderledes. Og det var nok saa meget Forskellen som Ligheden, der beskæftigede hendes Tanker.

»Hvor er det besynderligt med os to!« sagde hun tilsidst. »Kan du huske, da vi mødtes paa Storeholt? Jeg vidste ikke bedre, end at du stadig sad og kukelurede paa den jyske Hede — og saa dukkede du pludselig op som Distriktslægekone i Jerve! Siden har jeg altid set dig for mig i al din husmoderlige Majestæt derovre i jeres morsomme Hus — og saa sidder din Stakkel her midt i Hurlumhej'en ligesom vi andre, og styrter Byen rundt efter en Vaskerkone.«

»Det drømte jeg heller ikke selv om for bare tre Maaneder siden, kan du tro. Det gør mig næsten mest ondt for Børnene. Foreløbig er de jo henrykte for alt det nye, de ser. De sidder hele Dagen ved Vinduet og kigger efter Sporvognene. Min Mand er det naturligvis heller ikke saa let for. Han har fore-

løbig kun haft en halv Snes Patienter. Og den Smule, han kan tjene ved at skrive i Tidsskrifter, forslaar jo ikke meget. Men det kommer vel.«

»Og du selv, Meta? Hvordan gaar det dig? Det taler du ikke noget om.«

»Aa, med mig er det en anden Sag. Jeg har mit Hus at passe. Jeg ønsker nu bare, at vi maa faa Lov til at blive her. Men dersom Povl ingen Praksis faar, bliver vi jo nødt til at rejse endnu længere bort. Saa maa vi udvandre.«

»Kære — det tænker I da ikke paa?«

»Ja, hvad skal vi gøre? Povl har nogen Familje i Avstralien. Han mener, at det maaske kan hjælpe ham til at komme i Vej derovre. Vi har ogsaa hørt, at der skal være Mangel paa ordenlige Læger. Og en samvittighedsfuld og dygtig Læge, det er min Mand. Det er skammeligt at sige andet om ham.«

Jytte var paany et Øjeblik blevet borte i sine egne Tanker.

»Avstralien! Aa ja . . . hvorfor i Grunden ikke? Ny-Zealand, ikke sandt? Jeg har altid været lidt forelsket i det Navn. Jeg synes, det lyder saa forjættelsesfuldt. Og saa er det altsammen saa dejlig langt borte.«

»Ja, Tak skal du ha'! Jeg bliver dog helst hjemme,« begyndte Meta, men skræmtes i det samme op ved Lyden af et Ur, der slog. »Nej, nu maa jeg hjem, Jytte.«

Hun fik dog ikke Lov til at gaa, før hun havde set Lejligheden. Jytte tog hende under Armen og førte hende rundt i Stuerne, helt ud i Køkken og Fadebur, hvor hun iøvrigt selv følte sig omtrent lige saa fremmed som Veninden.

Da de paa Tilbagevejen stod i Sovekammeret, lagde Meta Armen om Jyttes Liv og sagde:

»Saa er du virkelig nu lykkelig?«

»Ja, det er jeg! Min Mand og jeg passer udmærket sammen. Det undrer dig, ikke sandt? Jeg kan endnu se dit forskrækkede Ansigt, da du traf ham paa Storeholt. Men jeg kan betro dig, at jeg just heller ikke blev indtaget i din Mand, da jeg saae ham første Gang. Saa det gaar lige o — p — op!«

Meta vidste ikke noget at svare herpaa, og tav derfor. Det var hende fuldstændig ubegribeligt, at Jytte kunde føle sig lykkelig med den Nar af en Mand. Forsikringen lød nu heller ikke ganske troværdig i hendes Øre. Men Jytte havde lige fra Skoletiden været en Gaade, som vistnok ingen var kommen rigtig tilbunds i.

Paa Vejen tilbage til Dagligstuen tænkte Jytte paa at gøre Veninden et fortroligt Spørgsmaal om noget, som hun ikke havde kunnet faa sig til at tale med sin Mor om. Forleden Morgen, da hun stod op, havde hun pludselig følt sig utilpas, og da hun saae sig i Spejlet, havde hun været hvid som et Spøgelse.

Dagen efter gentog Tilfældet sig, og hun havde siden gaaet i en næsten uudholdelig Spænding.

Men da det kom til Stykket, kunde hun heller ikke overvinde sig til at betro sig til Meta, fordi hun endnu ikke havde sagt noget til sin Mand. Hun vidste, at Karsten ikke holdt af Børn. Af den Grund havde hun ingenting villet sige, før hun var bleven ganske sikker i sin Sag.

»Det er sandt!« udbrød Meta, da hun stod i Dagligstuen med Overtøjet paa. »Det maa jeg dog fortælle dig . . . Kender du en Godsejer Ditmer eller Dihmer eller saadan noget?«

Jytte vendte sig hurtigt imod hende med et undersøgende Blik.

»Ja. Hvorfor spørger du om det?«

»Jo, nu skal du høre! Det var engang i Efteraaret hjemme i Jerve. Der kom en fremmed Herre kørende fra Odense og vilde tale med min Mand. Povl var lige gaaet over i Fattighuset for at se til en Patient, og jeg maatte saa sidde og underholde Hr. Dihmer eller Ditmer . . . eller hvad det nu var.«

»Nu sidste Efteraar?« spurgte Jytte spændt.

»Nej, vent lidt . . . det maa have været i December. For jeg husker, at det interesserede ham saa meget, at jeg havde min Brunkagedejg staaende ved Kakkelovnen. Det Syn havde han ikke set, siden han var Barn, sagde han. Han var forresten saa hyggelig.

Vi snakkede naturligvis om Egnen derovre, og han fortalte saa, at han i sin Tid var kommen en Del paa Storeholt. Han kendte hele din Familje, ogsaa din Mor og dig. Og han havde vist ogsaa været rundt og set paa de gamle Steder, saa vidt jeg kunde forstaa. Det var en høj Mand med mørkeblondt Fuldskæg. Husker du ham saa?«

»Ja. Men du afbrød dig selv. Hr. Dihmer vilde tale med din Mand, sagde du.«

»Ja, jeg tænkte naturligvis, han søgte ham som Læge. Han saae da ogsaa saadan ud. Men saa vilde han bare hilse paa Povl, fordi han havde læst, hvad Povl har skrevet. De sad og talte sammen i over to Timer, og jeg har ikke i mange Aar set min Mand saa oplivet. Men du kender ham altsaa. Hvad er han i Grunden for et Menneske?«

»Han er altsaa Godsejer. Har en Gaard et Sted i Jylland.«

»Favsingholm — ja. Det fortalte han. Han var netop paa Vej derover. Men hvorfor har han fartet saadan omkring i alle Verdensdele? I et helt Aar havde han ikke været hjemme. Det er dog aparte for en saa syg Mand.«

»Syg Mand? . . . Hr. Dihmer har engang været meget syg; men nu skal han være kommet sig fuldstændig. Det var forresten min Fætter, Professor Hagen, der kurerede ham.«

»Da saae han virkelig daarlig ud. Det syntes ogsaa Povl. Og han havde noget saa alvorligt og stilfærdigt ved sig, som om han selv vidste, at han ikke kunde leve længe.«

Pigen kom i dette Øjeblik ind med Teen, som endelig var bleven færdig. Men Metà bad indstændigt om Lov til at gaa nu, og Jytte holdt ikke længer paa hende.

»Skal du ikke selv have Tøjet paa?« spurgte Meta. »Du var jo paa Vej ud.«

»Aa nej, jeg bliver hjemme nu. Det blæser saa koldt. Og jeg kommer jo lige fra Neapel!« —

Da Veninden var gaaet, stod Jytte længe henne i Karnappen og saae i Tanker over paa Grønningens Træer. Hun var kommen til at tænke paa en Bemærkning i et af de Breve, hendes Mor havde sendt hende under Rejsen. I en Efterskrift havde der staaet de mystiske Ord, at »det desværre synes at skulle tage en alvorlig Vending med Torben Dihmer«. Da hun vidste, at hendes Giftermaal stadig var Moderen en Sorg, havde hun ikke kunnet faa sig til at bede om nærmere Oplysning. Men Forklaringen var altsaa den, at han igen var bleven syg. Asmus' Vidunderpiller havde altsaa i Længden ikke kunnet hjælpe ham. Hvor det dog gjorde hende ondt for den stakkels forfulgte Mand! . . .

Da Karsten kom hjem, sad hun igen i en af de

store Lænestole foran Ovnen. Det var begyndt at skumre. Hun sad der lidt forkommen med et Sjal over Skuldrene — et blødt, søgræs-grønt Silkesjal, der var en Gave fra hendes Mand. I den Hensigt at bøde paa hendes egen Ligegyldighed for sit Udseende havde han udbedt sig Tilladelse til at overtage Rollen som hendes Paaklæder.

Hun rakte Haanden ud imod ham, da han kom ind.

»Jeg har længtes efter dig,« sagde hun.

Den galante Ægtemand bøjede sig ned over Haanden og kyssede den ærbødigt. Men forinden var hans Blik fløjet ligesom søgende omkring i Stuen, og han betragtede hende lidt mistænksomt.

»Den Naadige har dog glemt sit Løfte. Jeg ventede med Længsel det højtideligt anmeldte Besøg.«

»Jeg var ogsaa paa Vej, min Ven! Men jeg fik selv Besøg.«

»Jeg syntes det jo nok —. Hvem var den lykkelige, om man tør være saa fri?«

»Ja, kan du gætte? En stor Overraskelse virkelig.«

»En Dame eller en Herre?«

»En Dame.«

»Smuk?«

»Ja, jeg finder hende smuk. Men jeg har forresten ikke altid gjort det. Du traf hende i Sommer paa Storeholt. Min gamle Skolekammerat Meta . . . Fru

Gaardbo . . . Distriktslægens Kone derovre. Husker du hende saa?«

»Jo, nu du siger det. Men hvad mener du med at kalde hende smuk? Hun var jo en almindelig Landsby-Madamme.«

»Saa har du ikke lagt Mærke til hendes Øjne. Dersom du engang faar Bestilling paa at male en Madonna, kan du bruge hende til Model. Hun har faaet fem Børn, og har alligevel et Blik saa uskyldigt som en tolvaars Pige.«

»Det lyder unægtelig interessant. Fem ubesmittede Undfangelser maa vel siges at være en Rekord. — Men for at tale om noget andet,« sagde han og gik med lange, nervøse Skridt ud over Gulvet. »Har du læst Aviserne idag?«

»Nej.«

»Saa veed du ikke, at Karl May nu ogsaa har meldt sig til Konkurrencen. Det proklameres med Pauker og Basuner i alle Bladene. Hvormange har vi nu hørt om? Det kan vist ikke være mindre end otte-ni Stykker. Det bliver efterhaanden en livlig Gallopbane.«

»Men er Karl May Portrætmaler?«

»Han er alt, kære! Du husker maaske, at han ifjor optraadte som genial Billedhugger. Det var et almindeligt Stykke Pottemagerarbejde, som enhver ikke altfor fummelfingret Læredreng kunde gjort ham

efter. Men hans Venner i Pressen — en Skraalhals som tykke Møller f. Eks. — skreg det op til en Verdensbegivenhed, og Folk gik som sædvanlig i Gyngen. — Jo, Karl May er klog!«

»Naa ja, lad ham nu være, Karsten! . . . Sig mig, er du stadig tilfreds med dit Atelier?«

»Ja, — Lyset er godt. Imorgen bliver jeg færdig med Installeringen, og iovermorgen tager jeg fat.«

»Saa kommer jeg derhen. Ganske bestemt. Jeg vil se dig gøre det første Penselstrøg.«

»Den Naadige skal faa Lov til selv at gøre det. Med højstegen Haand skal du indvie Lærredet. Og saa vil vi for en Gangs Skyld være overtroiske og bede til Guderne, at det maa bringe Held.«

»Sæt dig lidt herhen, min Ven! Du gaar saa urolig omkring,« bad Jytte.

Skumringen voksede. De sad med hinanden i Haanden og smaasnakkede, mens der fra Ovnristens glødende Kokes bredte sig et stærkere og stærkere Brandskær ud over dem og hele Stuen.

Jytte sad lænet til Siden med halvlukkede Øjne og saae ned i Ilden.

»Sig mig engang, Karsten,« sagde hun efter en Pavse. »Tror du, at der i vore Dage er Mennesker, som dør af ulykkelig Kærlighed? Jeg mener ikke, om de i et Anfald af Fortvivlelse eller Jalusi tager Livet af sig. Det læser man jo om hver Dag. Men

tror du paa, at der kan være Folk, der hentæres af Kærlighed som af en dødelig Sygdom?«

»Det vil jeg i hvert Fald have Lægeattest for. Hvor kommer du forresten paa den absurde Tanke?«

»Aa,« sagde hun. »Det var en Historie, Meta fortalte ovre fra Fyen.«

»Den Dames Besøg har interesseret dig, lader det til. Hvad talte I i Grunden om?«

»Mest om hendes egne Affærer. Du kan tænke dig, hun bor nu her i Byen. Hendes Mand kunde ikke begaa sig derovre. Du veed, han har saa forstyrrede Meninger om alting. Han er en underlig lille Snurretop, som kommer galt afsted allevegne. Nu bor de ude paa Nørrebro. Paa selve Nørrebrogade. Tænk dig!«

»Ja, det er ikke misundelsesværdigt. Men hør nu, Jytte! For at tale om noget mindre begrædeligt. Iaften gaar »Stormsvalen« og »Napoli«. Det er en god Aften. Jeg foreslaar, at vi gaar derhen.«

Jytte trykkede hans Haand.

»En anden Gang, Karsten. Jeg er lidt træt idag.«

»Men vi kan dog i det mindste gaa hen og se Balletten. Det kan da ikke være anstrengende.«

»Veed du hvad. Jeg synes, du skulde gaa derhen alene. Du trænger til at lufte dig lidt, min Ven! Saa øver jeg mig imens paa min *Rondo,* saa jeg snart kan være bekendt at spille den for dig.«

»Aa Snak! Du veed godt, at jeg ikke vil gaa fra dig,« sagde Karsten misfornøjet.

De havde nu været hjemme i flere Dage, og endnu havde de ikke været hverken i Teatret eller til nogen Koncert, fordi Jytte ikke var til at faa ud blandt Folk. Selv havde han under hele Rejsen med særlig Forventning glædet sig til det Øjeblik, da han første Gang skulde vise sig med hende i Parkettet. For den Vajsenhusdreng, der stadig hang ham i Ærmet, var det til Tider som en eventyrlig Drøm, at han virkelig var gift med Minister Abildgaards Datter. Og just i disse Dage fandt han sin Prinsesse dejligere end nogensinde.

Jytte rejste sig for at gaa ind og klæde sig om til Middag. Hun havde hørt Pigen komme ind i Spisestuen og begynde at dække Bordet.

Da hun saae hans utilfredse Mine, lagde hun Armen om hans Hals og klappede ham paa Kinden.

»Er jeg en umulig Kone for dig? . . . Du maa ikke være altfor ked af det. Det skal nok blive bedre.«

Han blev øjeblikkelig formildet, svag som han stadig var overfor hendes Kærtegn, dem hun heller ikke ødslede med. Efter tre Maaneders Ægteskab var hun endnu næsten lige sky i sit erotiske Forhold til ham. Bestandig maatte han paany erobre hendes Ømhed, og hun havde bevaret en Uskyld i

sin Hengivelse, der gjorde hans egen Forelskelse til en vild Tilbedelse.

Han saae hende henrykt op i Øjnene.

»Du dejlige! . . . Hvor jeg elsker dig!« sagde han. Og den affekterte Mand kunde sige den Slags Ting saa mærkelig naturligt, som fik han først med saadanne Ord sit rigtige Mæle.

Men Jytte undgik hans Blik, mens hun tavs og ligesom medlidende strøg ham over Haaret.

Doktor Gaardbo havde bosat sig ude i det yderste af Nørrebrogade, »Københavns Endetarm«, som han kaldte den paa Grund af dens buldrende Vognfærdsel ud til Byens Affaldspladser. Han havde lejet en lille fire Værelsers Lejlighed, der tilmed var i en ret elendig Forfatning, fordi han havde overtaget den uden Varsel.

Da Meta kom hjem, mærkede hun, at der var noget i Vejen med ham. Mod Sædvane var han tavs, og ved Aftensbordet rørte han næsten ikke Maden. Hun forstod ikke, hvad der kunde være sket. Med Undtagelse af en Eftermiddagstime, da han var inde i Byen for at hente en Bog paa Biblioteket, havde han siddet hjemme hele Dagen og taalmodig ventet paa de Patienter, som ikke kom.

Efter Bordet gik han straks ind til sig selv, og hun hørte ham sætte sig tungt i sin Stol.

Lidt efter gik hun derind. Han sad da ved Skrivebordet med Hænderne omkring Hovedet.

»Er der gaaet dig noget imod, Povl?«

»Ja. Men træk Døren til. Det er ikke værd, at Børnene hører det.«

»Men hvad er det da?«

»Du veed, jeg var inde paa Biblioteket efter den Bog. Da jeg kom gaaende over Højbro, mødte jeg Johannes. Han bor jo der i Nærheden.«

»Naa — hvad sagde han?«

»Ingenting, du! Han gik forbi, som om jeg var Luft.«

Der blev stille et Øjeblik.

»Og du er sikker paa, at han saae dig?«

»Det var umuligt andet. Vi kom gaaende paa det samme Fortov. Da han opdagede mig, saae jeg ogsaa, at han vilde skraa over Kørebanen; men der kom i det samme en Sporvogn over Broen. Saa gik han mig forbi med Øjnene i Brostenene.«

»Aa — fy dog!«

»Jeg vendte mig om og sagde: »Goddag, Johannes!« — Jeg veed ikke, om han hørte det. Han gik i hvert Fad videre.«

»Hvor er dog saadan noget stygt!« sagde Meta.

»Husk paa, han kalder det selv for Fromhed.

Men nu veed vi altsaa, hvor vi har ham. Vi eksisterer ikke mere for ham. Og det er maaske bedst saadan, og naturligst for begge Parter.«

»Det tror jeg bestemt ogsaa. Siden du fortalte mig det forfærdelige om Rosalie, har jeg næsten ikke kunnet taale at tænke paa Johannes. Jeg drømmer endnu om hende om Natten. Og nu maa du sende ham hendes Brev, Povl. Gør det endnu i Aften. Hører du?«

»Jeg veed ikke rigtig —«

»Jeg siger dig, Povl, du kan ikke forsvare at beholde det Brev. Mest for Johannes egen Skyld. Han skulde for længe siden haft at vide, hvad han har paa sin Samvittighed.«

»Men om det nu dræber ham?«

»Saa var det da endelig kun retfærdig Gengældelse. Den sødeste og gladeste unge Pige i Verden pinte han tildøde. Og nu gaar han sin eneste Bror forbi uden at ville kendes ved ham. Hvad kalder du det?«

»I Kvinder holder aldrig Maade. Johannes er et stakkels forgjort Menneske. Han mener at tjene sin Gud ved at fornægte os. Men lad os nu ikke tale mere om ham. Han er, som han er, og staar ikke til at redde. — Veed du forøvrigt, hvornaar jeg første Gang blev klar over denne uhyggelige Evne hos ham til Selvsuggestion? Det dukkede op for mig

før. Kan du huske, da Johannes søgte Embede og til sin egen og alles store Overraskelse fik det allerførste Kald, han søgte? Det var jo næsten umuligt ikke at komme til at tænke paa Farbror Tyges Indflydelse, og jeg veed desuden, at man oppe i Ministeriet temmelig tydeligt lod ham forstaa, hvem det var, der interesserede sig for ham. Ikke desmindre har han altid afvist Tanken som fuldkommen latterlig, og forsikret, at han i modsat Fald aldrig vilde have modtaget Embedet. Og han har selv troet det. Saadan er han bleven!« —

Lidt efter tog han sit Overtøj paa. Han vilde hen og se til en Arbejdsmands syge Barn, der for Tiden var hans eneste Patient.

»Jeg gaar mig med det samme en Tur,« sagde han, da han gik. »Du skal altsaa ikke vente mig hjem for snart.«

Metas bekymrede Øjne fulgte ham ud af Døren. Stakkels Povl! — tænkte hun. Hun vidste, at han her i København følte Savnet af Broderen endnu stærkere end i Jerve, fordi han her overalt blev mindet om deres Samliv i de glade Studenterdage. Forleden, da han var kommen nedtrykt hjem fra Byen ligesom idag, havde hun faaet ud af ham, at han var gaaet ind paa Regensen for at gense de to smaa Kamre, hvor de i fire Aar levede saa uadskilleligt

forbundne, at Kammeraterne gav dem Øgenavnet de »siamesiske« Tvillinger.

Den lille Hedvig stak Hovedet ind ad Døren og meldte:

»Bodil har gjort sig vaad, og Jørgen vil ikke være ordenlig.«

Saa maatte hun ind og holde Justits. —

Doktor Gaardbo havde ikke villet fortælle sin Kone, at han agtede sig ind til »Bethesda«, hvor der nu i Fastetiden hver Aften blev afholdt store Opbyggelsesmøder under Pastor Stensballes myndige Ledelse. I en Avis havde han set, at hans Bror i Aften skulde være en af Talerne. Derfor vilde han derhen.

Skønt han kom i god Tid, var den store Sal allerede ganske overfyldt. Han maatte søge op i et af Sidegallerierne, hvor han i sidste Øjeblik fik en Siddeplads paa den allerbageste af nogle trinformigt højnede Bænkerækker. Faa Minuter efter var ogsaa Gangen bagved ham stuvfuld af Mennesker.

Nede i Baggrunden af Salen, under det store Orgel, sad Broderens unge »Korshær« i tætte Rækker: en glad og livlig Ungdom, Mænd og Kvinder tvangløst imellem hinanden, mange af dem øjensynlig trænede Sportsfolk, for hvem ogsaa Troen var en Kraftytring, et Mandighedsmærke. Da Orgelet havde indledet,

og Salmesangen begyndte, var det dernede fra, at de frejdigste og stærkeste Stemmer lød.

Midt under det sidste Vers viste Johannes sig paa Talerstolen. I samme Øjeblik mærkedes nogen Uro blandt den sammenpakkede Mængde paa Galleri-Gangen, hvorfra man ingenting kunde se. Der var navnlig et Par halvgamle Damer, der højst ulykkelige puffede sig frem og tilbage i Haab om at finde et Kighul ned til Taleren. Man maatte tilsidst tysse paa dem for at skaffe Ro.

Johannes Gaardbo var egenlig slet ikke nogen veltalende Mand. Sammenlignet med den Virtuositet, hvormed Pastor Stensballe og andre af Byens bekendte Vækkelsesprædikanter satte Trumf paa Evangeliet, var hans Tale og hele Fremtræden meget jævn og stilfærdig. Men stod der ingen Regnbueglans om selve hans Forkyndelse, saa virkede han til Gengæld ved sit smukke og mandige Ydre og ved den Inderlighed, den landlige Trohjertighed, der prægede hans Ord. Han var i Øjeblikket ogsaa nærved at være den mest omtalte Præst indenfor den københavnske Menighed, i det mindste blandt Kvinderne; og alene det, at han var en ny Mand i Hovedstaden, havde til Følge, at der var en mægtig Tilstrømning overalt, hvor han talte.

Han havde valgt til Tekst det 13de Kapitel af Paulus' første Brev til de Korinthier, den berømte

Kærlighedslovprisning: »Og havde jeg profetisk Gave og al Kundskab og al Tro men havde ikke Kærlighed, da var jeg intet. Og uddelte jeg alt mit Gods til de Fattige men havde ikke Kærlighed, da var jeg intet. Kærligheden affalder aldrig; den tror alt, fordrager alt, taaler alt. Saa bliver da Tro, Haab og Kærlighed disse tre; men størst blandt dem er Kærlighed.«

Mens den store Forsamling lyttede til Talen i andægtig Stilhed, sad hans Bror oppe paa Galleriet og bed sig i Skægget. Dersom det havde været muligt for ham at slippe bort, var han gaaet sin Vej for ikke at komme i Fristelse til at raabe ud over Salen: »Hør ham ikke! Han er en Hykler!«

Og dette var Johannes! Dette var hans Bror! En Skinhellig! . . . Han havde indtil denne Dag ikke villet tro det. Han havde fundet paa alle Slags Undskyldninger for hans Forræderi. Han havde besnakket sig selv for ikke at tro paa hans Falskhed. Men kunde det være muligt, at Johannes ikke skulde vide, at han stod der i alle onde Magters Vold og velsignede? Var han da virkelig en utilregnelig Besat, der ikke længer kendte Forskel paa Løgn og Sandhed, og ikke vilde kende den, af Frygt for at slukke den Helvedsbrand i Sjælen, han kaldte sin Tro? . . .

Efter at Johannes havde talt fik et Par andre

Præster Ordet; men Doktoren hørte ikke paa dem, saae dem ikke engang. Hans Øjne var uafbrudt fæstet paa Broderen, som havde taget Plads paa forreste Stolerække mellem nogle Herrer og Damer, der alle modtog ham med hjertelige Haandtryk. Han saae ham smile mildt til disse fremmede Mennesker, saae ham igen med dette næsten forklarede Udtryk, der engang havde været hans egen Glæde.

»Varulv! . . . Varulv, Johannes!« tilraabte han ham i Tankerne.

Mellem dem, som havde hilst paa ham, lagde han Mærke til en yngre, høj og smuk Dame med fornem Holdning. Der havde været noget i den Maade, hvorpaa de to vekslede Haandtryk, der fik ham til at tænke paa, hvad der rygtevis var kommen ham for Øre, at Johannes stod i Begreb med at forlove sig igen. Det gik nu op for ham, at han kendte Damen fra sine Kandidatdage her i København. Hun hed Frøken Mohn og havde været Pleje-Elev paa et af Hospitalerne. Saa vidt han erindrede var hun af meget rig Familje; og han spurgte sig selv, om Johannes maaske ogsaa i Forholdet til Penge havde mistet sin Uskyldighed. Det undrede ham blot at se, at han endnu bar Rosalies Forlovelsesring.

Pastor Stensballe sluttede Mødet med et manende Opraab. Evangeliets Sejrsgang over Verden maatte ikke mere standse, sagde han og bad indtrængende

om, at man ikke vilde glemme Menighedens forskellige Indsamlinger.

»Vi trænger til mange hundrede Tusinde Kroner. Og vi maa ha' dem — om vi saa skal stjæle dem!« raabte den iltre lille Mand ud over Forsamlingen, der svarede med en forstaaende Munterhed.

Derefter sang man endnu en Salme; hvorpaa Salen langsomt tømtes under Orgelbrus og Raslen af Pengebøsser.

Doktor Gaardbo fulgte Strømmen ud. Da han stod paa det øverste af den høje Fortovstrappe og saae ud over den mægtige Vognpark, der fyldte Gaden til begge Sider, deriblandt mange fornemme Herskabskøretøjer med liberiklædte Tjenere og straalende Lygter, maatte han tænke paa sin døende Farbrors Varselsraab om Riget, Magten og Æren, der ved et Forræderi vilde vende tilbage til Kirkens magtgriske Oldingehænder. Det saae jo virkelig ud til, at den gamle Troldmands Profeti skulde gaa i Opfyldelse.

Midt i Trængslen paa Trappen, ved hvis Fod der holdt en elefantgraa Kæmpebil, opdagede han Grosserer Søholm, der besværligt stolprede ned ad Trinnene ved sin Tjeners Arm. Han havde forøvrig nær ikke kendt sin gamle Fjende igen. Den nævestærke Menneskeslagter havde øjensynlig fundet sin Overmand. Døden havde stemplet ham som en forfalden Veksel med et *Sine mora*. Hans venstre Side var

lammet, hele Manden et sammenbrudt Vrag, der gjorde et dobbelt ynkværdigt Indtryk ved Siden af den fede og smilende Tjener.

Bagved Grossereren fik han Øje paa en af hans Døtre, Frøken Cecilie, som i et pragtfuldt Foraarstoilette à la Sølvfasan stak besynderligt af mellem de mange kirkeklædte Kvinder og aabenbart ogsaa vakte en Del Forargelse iblandt dem. Hendes Nærværelse fik ham til at tænke paa, at det jo ogsaa godt kunde være hende, hans Broder skulde forloves med. Allerede i Jerve havde han hørt, at Johannes var bleven en Slags Huskapellan i det Søholmske Millionærhjem. Og var det maaske hans Hensigt at gøre et Fornuftparti til Fordel for Missionen, saa var jo her de »mange hundrede Tusinde Kroner«, som Pastor Stensballe havde lyst efter.

I Stedet for at tage lige hjem gik han en Omvej rundt om Søerne. Han vilde ikke igen plage Meta med sit daarlige Humør. Den Stakkel havde i Forvejen Bekymringer nok.

Det var Maaneskin. En spættet Skyhimmel lyste over Byen. Vandet i Søerne var nervøst uroligt efter Dagens Blæst. Lygtelyset paa Broerne sænkede sig i dets Mørke som snoede Ildsøjler. Hvor han kendte dette Billede fra den Tid, da Johannes og han søgte herud hver Aften, naar de havde siddet og læst sig opkogte i Hovedet ved Petroleumslampen! For at faa Blodet

iltet, gik de i Stormgang alle fire Søer rundt, mens de nynnede en Sang. Det var helt eventyrligt at tænke tilbage paa nu!

Ganske som dengang mødte han mange ømme Kærestepar, men ogsaa adskillige enlige Vandrere som han selv. Og han tænkte paa, at de fleste af dem godt kunde se ud til at gaa her og sørge over Tabet af en forulykket Bror eller en Ven eller Veninde, som var opslugt af Afgrunden og ført bort med den sorte Mudderstrøm. — Ak ja! Det var ikke alene hans egen Slægt, som en ond Skæbne dømte til Opløsning. Der rugede en Forbandelse over Tidens hele Menneskehed, der blomstrede hektisk som et Træ med ormstukne Rødder. Men Livets evige Magter skulde ikke have Skylden. Det var ikke de naturgroede Lidelser men alle Slags selvgjorte Plager og selvforskyldte Sorger, der gjorde Tilværelsen til en Ørken for saa mange.

Da han kom hjem, sov Børnene forlængst. Ogsaa Pigen var gaaet i Seng. Meta sad alene ved sin Symaskine.

Han fortalte, hvor han havde været, og gjorde ogsaa Rede for sine Indtryk fra Mødet. Om Johannes talte han dog kun lidt.

»Og her har ingen været?« spurgte han.

»Nej. Hvordan havde Arbejdsmandens lille Pige det?«

»Bedre. Jeg tror, hun kommer sig. De var saa rørende glade og taknemlige. Men mere end deres Tak skal jeg vist ikke vente mig. Der ser saa fattigt ud.«

Han satte sig paa en Stol, der stod henne i Skyggen, og faldt i Tanker.

»Bethesda!« sagde han, da Meta et Øjeblik standsede sin Maskine for at lægge et Læg. »Det var jo Navnet paa en Dam i Jerusalem. »Ved Faareporten«. Husker du Fortællingen? En Engel kom engang imellem ned fra Skyen og rørte Vandet, der saa fik helbredende Kraft. Man ser jo den hele Scene ganske livagtig for sig. En Vrimmel af Krøblinge og Syge, der sidder paa Spring rundt om Dammen og venter paa Miraklets Time. Og hver Gang en nysgerrig Fiskesnude kruser Vandskorpen, styrter de til som en Flok Besatte. — Jeg synes, det er et Billede af vor egen syge Tid, eller vel egenlig af alle Tider. Saadan har Menneskene siddet i Aartusinder og spejdet efter en trolddomsagtig Haandsrækning i deres Nød — snart fra Præsterne, snart fra Videnskaben eller Lovmageriet. Og trods alle Skuffelser bliver Folk ved at lade sig narre af den første den bedste Hundestejle, der stiger op fra Mudderet og agerer Mirakelmager. Jeg maa ofte tænke paa noget, som Godsejer Dihmer sagde den Dag i Jerve. Ved at rejse Jorden rundt havde han faaet et Indtryk af

Menneskeheden som en trøstesløs Stimmel af Fordømte.«

Han rejste sig og gik hen og lagde Armen om Meta.

»Lille Mutter! Jeg skulde have maskeret mig som Troldmand og sagt »*Hocuspocus*« og trukket Folk om ved Næsen. Saa var jeg bleven elsket af min Samtid og dyrket efter min Død som en Menneskehedens Velgører. Og du, min Ven — ja, hvordan var det? Lovede jeg dig ikke engang det berømte Kongerige med Guld og grønne Skove? Det plejer vi Mandfolk at gøre. Og nu sidder din Stakkel her og syr dig Øjnene røde.«

Hun klappede hans Kind.

»Du har holdt meget mere, end du lovede. Hvordan det saa skal gaa os — jeg er glad for, at du er, som du er.«

Jytte kom henne fra sin Mands Atelier. Hun var paa Vej til Dronningens Tværgade for at kigge indenfor hos sin Mor, hvem hun daglig gjorde et Besøg. Hun havde dennegang et særligt Ærinde. Hun var om Formiddagen bleven ringet op i Telefonen af Lydia Bentsen, der i en Avis havde set, at hun og hendes Mand var kommen hjem. Nu vilde hun absolut have hende med paa en improviseret Udflugt sammen med et Par andre Veninder og nogle Herre-

bekendte. Det var Meningen at køre ud i Dyrehaven og spise Frokost paa Eremitagen, »saa kunde de jo altid blive enige om, hvad de bagefter skulde tage sig for.« Skønt ogsaa Karsten blev indbudt, havde Jytte straks svaret Nej, hvorefter Lydias Tone var bleven lidt ubehagelig. Hun ironiserede over hendes Dydsirethed, og spurgte, om det maaske var Historien med »den stakkels Dihmer«, der havde forskrækket hende. Saa havde Jytte hurtigt ringet af.

Men nu vilde hun have ordenlig Rede paa, hvordan det forholdt sig med Dihmer. Noget maatte der jo være i Vejen, og Moderen var den eneste, hun vilde spørge.

I Bredgade mødte hun Generalkonsul Kolding med Frue. I højtideligt Tempo skred det frodige Ægtepar afsted med hinanden under Armen, Generalkonsulen som sædvanlig med sit maskinklippede Hoved ubedækket, Fru Nathalie i Sibylle-Stil med en bredskygget Hat, hvorfra et tæt, sort Slør hang ned over Ryg og Skuldre som en Mantille. Det var et helt Optog.

Jytte vilde gerne være sluppet ukendt forbi; men Generalkonsulens Kænguru-Smil lyste paa lang Afstand af Gensynsglæde. Hun blev tvunget til at standse og modtage Lykønskninger og besvare alle Slags nysgerrige Spørgsmaal.

Fru Nathalie lagde sin Haand ligesom velsignende paa hendes Arm og sagde:

»Jeg kan se paa Deres Øjne, lille Frue, at De endnu ikke hører til vore Venner. Har jeg ikke Ret?«

»Hvordan mener De, Fru Kolding?«

»Jeg savner den rette tindrende Livsglæde i Blikket. Og den kan dog nu enhver erhverve sig, ikke sandt?«

»Aa — De tænker paa det Wellerske System«.

»Nej, nej!« raabte Generalkonsulen med Angst i Stemmen og skævede ned til sin Kone. »Du gode Gud — har De ikke fulgt den store Strid? Vi har fuldstændig brudt med Wellerianerne. Min Kone har i vort Blad kastet Weller Handsken og erklæret den fordærvelige Lære Krig paa Kniven. Veed De virkelig ikke det?«

Jytte undskyldte sig med, at hun først for faa Dage siden var kommen hjem fra Udlandet, og denne Oplysning beroligede øjensynlig den profetiske Frue, fra hvis Kinder Sundhedens og Livsglædens Farver et Øjeblik var vegen for Dødens Bleghed.

Lidt efter nikkede Damen naadigt Farvel men uden at give Haanden.

Jytte fandt Moderen paa den sædvanlige Plads i Sofaen med sit Strikketøj. Hun satte sig i en Lænestol overfor hende men beholdt Overtøjet paa. Disse Besøg i det gamle Hjem blev i Almindelighed kun hastige Visitter. Skønt Moderens Ensomhed og den ængstende Forandring, der var foregaaet med hendes

Udseende, ofte fik Jytte til at anklage sig selv, kunde hun ikke mere falde til Ro i »den gamle Stue«. Det virkede saa nedslaaende paa hende at se Moderen sidde der Dag efter Dag paa den samme Sofaplads med dette uendelige Strikketøj mellem de hvileløse Hænder. Det var, som sad hun der og ventede resigneret paa Skæbnens næste Tordenslag.

Dertil kom endnu noget andet, der for Jyttes Vedkommende gjorde Samtalen til en Famlen mellem Nælder. Allerede før Bryllupet havde Karsten paastaaet, at hendes Mor søgte til Opbyggelsesmøderne i Bethesda, hvor en af hans Bekendte skulde have genkendt hende, skønt hun havde haft et tæt Slør for Ansigtet. Dengang troede Jytte ikke paa det; men nu gjorde Moderen ikke selv nogen Hemmelighed af sin religiøse Bekymring. Paa hendes Natbord laa der gerne en eller anden gudelig Trøstebog, og i Stedet for »Femte Juni« holdt hun Præsternes nye Blad. Et Par Gange havde hun ogsaa paanødt Jytte nogle religiøse Traktater og lignende Tryksager, som hun bad hende tage med sig hjem og læse i Enrum. Indtrykket af Enslevs Død havde paa underlig Maade kuet hende. Hun sagde det selv, at med ham svandt den sidste Aftenglød over hendes egen Tid, der var begyndt i Glansen af saa gyldne Forjættelser, saa straalende Morgendrømme. Nu følte

hun sig som en efterlevende, der sad fattig tilbage med tomme Hænder.

Jytte fortalte om sit Møde med Generalkonsulens og spurgte, hvad det var for en stor Strid, de havde talt om.

»Aa, jeg kan saamænd ikke sige dig det. Jeg har ikke læst det Vrøvl. Folk er jo bleven ganske hysteriske af al den Snak om Lys og frisk Luft og stegte Æbler om Morgenen og jeg veed ikke hvad. Forleden i en Sporvogn hørte jeg en gammel Skabekrukke forsikre, at Luften paa Harsdorffsvej ikke taalte Sammenligning med den paa Amalievej. Saasnart hun kom hen til Hjørnet, sagde hun, følte hun et knugende Pres for Brystet, som om hun skulde kvæles. Saadan noget er jo baade til at le og græde over«.

»Men hvad drejer Striden sig om?«

»Jeg veed det ikke. Men der er jo virkelig ret fornuftige Folk, der anser Fru Nathalie for en Menneskehedens Velgører. Man skulde ikke tro det muligt; men det Systemvaas er ved at blive en Religion for mange af Tidens Mennesker. De har jo ingen anden«.

Jytte fandt det raadeligst nu at søge andet Emne. Hun gav sig til at fortælle om sin Mand, der havde faaet sig indrettet i sit nye Atelier og var begyndt at arbejde.

»Det er saa morsomt at mærke, hvor optaget han er. Han giver sig ikke engang Tid til at komme hjem til Frokost. Han faar noget Mad bragt op fra en Restavration. Jeg ser ham ikke hele Dagen«.

»Har du egenlig nogen Tro paa, at din Mand vil sejre i den Konkurrence?« spurgte Moderen.

»Aa ja. Hvem skulde egenlig ellers gøre det? Karl May maaske. Det skulde da være den eneste«.

»Ja, Karl May er jo en meget anset Kunstner. Et Geni — siger Folk«.

»Ja, men tegne kan han forresten ikke. Det maa jeg give Karsten Ret i. Og Portrætmaler er han da i hvert Fald ikke, og det er dog det, det kommer an paa her. Men derfor kan han jo godt blive foretrukket. Det vilde naturligvis gøre mig ondt for Karsten, dersom han kom til at gøre det store Arbejde uden at faa noget for det. Jeg tænker især paa Pengene. For Ambitionens Skyld er det saamænd ikke værd at hænge sig«.

Hertil sagde Fru Bertha ikke noget, og de talte igen om andre Ting. Jytte, der hele Tiden havde siddet og tænkt paa, hvordan hun skulde forberede sit Spørgsmaal om Torben Dihmer, begyndte at fortælle om Meta og hendes Mand og om det Besøg, som Dihmer havde gjort dem i Jerve.

Det var første Gang siden hendes Forlovelse, at hans Navn blev nævnet imellem dem. Fru Bertha

saae overrasket op fra sine Strikkepinde, og da Jytte mødte hendes spørgende Øjne, gik hun angrebsvis tilværks for at værge sig mod Mistanke.

»Hvad mente du egenlig med det, du engang skrev til mig om Dihmer, — at det havde taget en sørgelig Vending med ham. Er han bleven syg igen?«

»Saa veed du altsaa ingenting?«

Jytte følte, at hendes Hjerte standsede.

»Hvilket?«

»At Dihmer er bleven sindssyg«.

»Sindssyg?«

»Ja, det er Asmus' Udtryk om ham. Jeg har min Viden fra ham«.

Jyttes opjagede Tanker foer forvildet om efter et Støttepunkt.

»Jeg begriber det ikke. Det nævnte Meta ikke et Ord om. Hun sagde blot, at Dihmer havde set lidt daarlig ud«.

»Naa, den Art Sygelighed mærkes jo ikke straks paa Folk«.

»Hvordan ytrer den sig da?«

»Det er vistnok med fikse Ideer; men jeg spurgte ikke Asmus nærmere ud. Og ærlig talt, Jytte, saa synes jeg heller ikke, vi to skal gaa for dybt ind paa det Emne«.

»Hvorfor skrev du saa til mig, som du gjorde? Det maa du dog have haft en Hensigt med«.

»Det havde jeg ogsaa. Jeg syntes ikke, du skulde være helt uforberedt. Der tales jo en Del mellem Folk om denne nye Ulykke, der har ramt ham. Og jeg tror, den gaar mange til Hjertet«.

»Saa snakkes der velsagtens ogsaa om mig i den Forbindelse. Naar det kommer til Stykket, faar jeg maaske Skylden«.

»Det har jeg ikke sagt«.

»Ja, for du veed jo ogsaa godt, Mor, at du selv fandt Dihmer underlig forandret. I Grunden et helt fremmed Menneske, sagde du. Og du husker vist ogsaa, at han trøstede sig fjorten Dage efter, at vi havde brudt med hinanden — eller hvad man nu skal kalde det. Men det er naturligvis hans gamle Sygdom, der er kommen igen paa en anden Maade. Det hører man jo saa ofte«.

»Ja ja, nu skal vi, som sagt, ikke tale mere om ham. Forhaabenlig er det kun noget forbigaaende. Det mener Asmus vist ogsaa. Hans Skæbne vilde ellers være altfor grusom«. —

Da Jytte kom hjem, gik hun en Tid ørkesløs omkring i Stuerne og satte sig derpaa til sit Flygel. Her havde hun siden sin Tilbagekomst fra Bryllupsrejsen haft sine roligste Timer. I endnu højere Grad end før var hendes Musik bleven hende et helligt Enemærke, hvor hun uden Medvidere gik op i Dyrkelsen af sine Yndlingskomponister. Men idag vilde

hendes Tanker ikke lade sig bortføre, og lidt efter opgav hun Spillet, gik hen til Telefonen og ringede Asmus op.

Først spurgte hun til en af sine Bekendte, der for Tiden laa paa hans Klinik; derpaa spøgte hun lidt med ham i Anledning af sit Møde med Generalkonsulens, som hun fortalte om.

»Er det sandt, at Fru Nathalie er i Færd med at indstifte en ny Religion?« spurgte hun.

»Tja — hun reformerer i hvert Fald den Wellerske efter de bedste konfessionelle Mønstre. Jeg veed ikke, om hun udtrykkeligt har erklæret det, men man skal vist helst opfatte hendes kolde Fodbade som en ny Art Daab, der genføder til Lyksalighed. Jeg tror ogsaa, hun et Sted har paastaaet, at hun har faaet Ideen til sit System ved en speciel Aabenbaring. Har hun maaske ikke gjort det endnu, saa kommer det saamænd nok«.

»Men hun skal jo have mange Tilhængere. End- ogsaa blandt ret fornuftige Folk«.

»Fornuftige Folk? De eksisterer ikke. Det er en Overtro. Der findes mere eller mindre abnorme Individer, og de første udgør absolut Flertallet. Du kender vist de to Fætre Hildebrandt — Etatsraaden og Professoren. De var begge to ivrige Wellerianere. Nu taaler de ikke mere at se hinanden, fordi Pro-

fessoren har kaldt Fru Nathalie et forskruet Fruentimmer«.

»Ja, det er jo ganske som i andre Religioner«, sagde Jytte. »Men sig mig, Asmus — hvordan er det med Dihmer? Jeg hører, at han igen er bleven syg og lever tilbagetrukkent paa sin Gaard ligesom før. Forholder det sig rigtigt?«

»Ja — han har faaet et Tilbagefald«, svarede Lægen i forandret Tone. »Hvem har fortalt dig det?«

»Blandt andre har Mor talt om det«.

»Blandt andre ... ja saa. Dersom man fortæller, at det er min Kur, der er slaaet fejl, saa maa jeg protestere. Saadan forholder det sig ikke«.

»Er det da ikke hans gamle Sygdom?«

»Jo, det kan man godt sige. Torben har af en eller anden Grund set sig gal paa Verden, og det influerer naturligvis paa hans Tilstand«.

»Men du tror jo, at han kan komme sig? Mor sagde, at du mente, det kun var noget forbigaaende«.

Asmus Hagen havde mest Lyst til at svare, at han i Øjeblikket kun kendte eet Middel, der maaske kunde bringe Vennen til Fornuft, og det var hende selv. Han nøjedes dog med at sige, at man maatte haabe, det skulde lykkes at faa Bugt med hans Stædighed og bringe ham til igen at tage Vare paa sit Helbred i Stedet for at gøre sig en sygelig Glæde af at forsømme det.

»Jeg skal forresten hilse dig fra ham«.

»Hilse fra hvem?« spurgte Jytte, som ikke troede, hun havde forstaaet ham rigtigt.

»Inden Dihmer rejste herfra, bad han mig om ved passende Lejlighed at bringe dig og Tante hans Hilsen. Han talte om jer begge to med den største Venlighed«.

Jytte vovede nu ikke at spørge om mere, og kort efter ringede hun af.

Resten af Eftermiddagen tilbragte hun henne i Sofahjørnet med en Pude under Kinden. I Tankerne gennemlevede hun sit sidste, i enhver Henseende saa sørgeligt mislykkede Møde med Dihmer — ikke selve den egenlige Ulykkesdag, da hun havde været saa nervøst fortumlet, at hun knap mere huskede, hvad der foregik — men Aftenen forinden: det første Gensyn og dets Overraskelser. Hun saae ham navnlig for sig i en bestemt Erindring, som i det forløbne Aar ofte havde forfulgt hende. Det var efter Middagen paa Hotellet, da hun sad i den overfyldte *hall* sammen med sin Mor og Hr. v. Auen og saae paa de ækle neapolitanske Dansere. Hun var bleven lidt urolig, fordi han havde forladt dem. Det anede hende, at baade Selskabet og Underholdningen havde mishaget ham, og at han var gaaet bort i Vrede. Da stod han pludselig i Døren til et af Læseværelserne, og det slog hende i det Øjeblik, hvor underlig forskellig han var fra alle de andre Herrer. Der laa et

Skær over hans dystre Ansigt, som kom han inde fra en anden Verden.

Hun havde aldrig angret, at hun tog sit Ord tilbage. Hun gjorde det heller ikke nu, og især ikke for Dihmers egen Skyld. Men hun fortrød, at hun ikke dengang havde faaet talt mere med ham. Skønt de paa en Maade var bleven forlovede ved den Lejlighed, havde de ikke haft en virkelig Samtale. Derfor vidste hun nu saa lidt om, hvad han havde oplevet i sin lange Eneboer-Tilværelse derovre paa Favsingholm. Havde de talt lidt fornuftigt sammen, vilde han sikkert af sig selv have forstaaet, at de nu mindre end nogensinde passede for hinanden. Kunde dog ingen sige ham, at han ingen Grund havde til at græmme sig, at han tværtimod skulde prise sig lykkelig over ikke at være bleven gift med et Utyske som hende! Men det var heller ikke det. For han havde jo altsaa sendt hende Hilsen.

»Med dig, min Ven, er det en anden Sag«, tænkte hun, da hun lidt efter hørte sin Mand stikke Nøglen i Døren derude. »Vi to hører samme Verden til«.

Et Øjeblik efter sad Karsten hos hende i Sofaen og gned sig forfrossent i Hænderne.

»Har du kendt Mage til Vejr! Vorherre ryster ordenlig sin Vinterdyne! — Men kære, har du ikke set, at det sner?« sagde han, da Jytte vendte sig mod

Vinduet. »Hvad har den naadige Frue været saa optaget af?«

»Aa, jeg har siddet og døset lidt«.

»Du er saa kold om Hænderne«.

»Ja, jeg er kommen til at fryse, tror jeg. Men vi skal snart faa Varme«.

Hun gik hen til Kakkelovnen, og saasnart hun vendte Ryggen til, fløj Karstens Øjne mistænksomt rundt i Stuen.

Ved Middagsbordet talte han om, at det nu var paa Tide, de kom deres Borgerpligter i Hu og gjorde et Par Middagsselskaber. Det kunde ellers se ud, som om de ganske vilde begrave sig i Hjemmelivets Hygge, hvad jo dog ikke var Meningen.

»Hvem har du saa tænkt at invitere?« spurgte Jytte.

»Først og fremmest din Mor naturligvis«.

»Og hvem ellers?«

»Din Fætter — Professoren«.

»Og saa?«

»Lad mig se ... Bjerreby f. Eks.«.

Jytte saae overrasket op. Hun vidste, at Karsten ikke kunde udstaa det Menneske, der vistnok engang var kommen ham paatværs i Hanedansen om en Kvinde. Men i det samme huskede hun paa, at Bjerreby var den egenlige Ophavsmand til Enslev-Billedet og sad i Dommerkomiteen.

»Hvem saa mere?«

»Har du ikke selv nogen at foreslaa?« spurgte Karsten. »Helst et Par Mandfolk. Saa kan vi gøre det ene Selskab til en Herremiddag«.

»Jeg veed i Øjeblikket ikke nogen. Nævn du nu dine«.

»Naa ja ... Hvad siger du om tykke Møller?«

»Hvem er det?«

»Frants Møller. Forfatteren«.

»Men han er jo en komplet Sjofelist, har du sagt.«

»Naa — ja. Atten Karat holder han vistnok ikke. Men han er dog ganske præsentabel. Jeg tror, du vil have Fornøjelse af at lære ham at kende«.

»Sig det hellere lige ud, Karsten. Du mener, han kan være dig til Nytte. Er han ikke Journalist?«

»Jo. Og han er nu kommen ind i »Femte Juni«s Redaktion. Han er endogsaa bleven en af de førende Penne i Bladet, og som alle tykhovede Personer kan han være ret ondskabsfuld. — Den Naadige smiler.«

»Jeg? Ikke det mindste.«

»Ja, det nytter skam heller ikke. Vil man være med i Dansen, maa man betale for Musiken. Se til Karl May! Han er ogsaa i den Henseende en Kunstner *up to date.* Han har sit Efterretningsvæsen i Orden. Han kan ikke rejse herfra til Roskilde uden at den samlede københavnske Presse lader Trommerne røre. Og tror du, han har den Honnør gratis? Men det kommer igen — som Bonden sagde, da han

fodrede sine Svin. Hans Billeder er berømte, før de er malede. Naar han allevegne udraabes til Geni, er det, fordi han betaler, hvad det koster«.

»Men er det saa værd at misunde ham den Fornøjelse?«

Karsten trak begge Skuldrene op til Ørene og fik et melankolsk Udtryk.

»Hold Trit — eller kreper! Det Løsen gælder ogsaa i Kunstens Verden, *ma chère!*«

»Ja, det veed jeg nu. Tidligere troede jeg unægtelig, at Kunstnerne var et Zigøjnerfolk, der levede i deres egen frie Verden og lod Vorherre om Dagen imorgen.«

»Ja, den Illusion er vi nødt til at holde vedlige hos Publikum«.

»Det har jeg efterhaanden ogsaa forstaaet. Men sig mig nu — er »Femte Juni« et Blad, der læses længer? Er det ikke nu dette nye Blad — Præstebladet, som de siger?«

»Foreløbig har »Femte Juni« vistnok *Têten.* I hvert Fald her i København. Og naar det gælder Enslevs Minde, vil Opinionen i hans eget Blad naturligvis have særlig Betydning. Jeg synes altsaa, at vi skal invitere Frants Møller. Det vil smigre Bæstet, og naar du vil vise dig lidt elskværdig mod ham, kan du vikle hele Tyksakken om din Lillefinger«.

Jytte havde taget det Standpunkt at føje sig efter sin Mand i alt, hvad der angik hans kunstneriske Fremtid. Han skulde ikke med Rette kunne bebrejde hende noget, dersom han i den Henseende led Skuffelser. Foreløbig kendte hun rigtignok ikke meget til hans Forhaabninger, omend hun havde lagt Mærke til, at han paa en lidt komisk Maade var begyndt at blive øm over sin borgerlige Anseelse. Den forhenværende *Bohêmien* gik i Virkeligheden om med en Rangsperson i Maven. Han havde sagt til sig selv, at da han nu ved at gifte sig havde givet Moralen, hvad der tilkom den, vilde han ogsaa have Samfundets Anerkendelse derfor. Desuden havde han fundet Behag i at mærke den forøgede Agtelse, hvormed han som Gehejmeraadinde Abildgaards Svigersøn blev genhilst af Folk, der tidligere knap havde lettet paa Hatten. Og da Smagen først var vakt, voksede Appetiten hurtigt. Nu skulde Enslev-Billedet blive det Springbrædt, der lige for Næsen af Karl May og hans Bande bragte ham ind i Akademiet.

Efter Bordet, da de kom tilbage til Dagligstuen, indtog Jytte paany sin Plads i Sofahjørnet. De havde efter Karstens Ønske indført den Skik at møde selskabsklædte til Middagen. De kunde saa altid uden Forberedelse gaa lige fra Bordet hen i et Teater eller til Koncert.

Da Pigen havde bragt Kaffen, slukkede Karsten

Lamperne i Stuen undtagen en rødgul Ampel i Karnappens Blomsterhave. Hvorefter han med sin Kaffekop og en Cigaret slog sig ned paa Ulveskindstæppet ved Jyttes Fødder, der var hans Yndlingsplads. Hans Nakke sank kælent til Hvile paa hendes Knæ, og mens Stormbygerne kastede Sneen ind paa Ruderne, sad de tavse og legede Idyl i den gyldne Skumring. Jytte fingrede henover hans Haar. Men hendes Tanke var paa Favsingholm.

»I det Vejr kan det velsagtens ikke nytte at friste dig med Orkesterkoncerten«, sagde Karsten tilsidst, mens han førte Haanden kærtegnende ned over hendes silkeklædte Fod. »Men hvad siger du om at arrangere en lille musikalsk Underholdning herhjemme? Du spiller din Rondo, som du har lovet mig saa længe, og bagefter giver jeg i al Beskedenhed et Par Numre tilbedste«.

»Den sidste Del af Programmet bifalder jeg ganske. Men mig maa du have undskyldt. Jeg har ikke haft Tid til at øve mig de sidste Dage. Men syng nu du!«

»Naar Dronning Jytte befaler det!«

Haanden strøg atter ømt over hendes slanke Vrist; men da han derpaa vilde løfte Kjolen for at kysse det kniplingsrandede Knæ, holdt hun ham tilbage.

»Jeg holder ikke af det, Karsten!« sagde hun ret bestemt. »Vær nu artig og gaa ind og hent din Luth«.

Han rejste sig med et halvt forlegent, halvt irriteret Smil, gik ind i sin Stue og blev temmelig længe borte.

Da han kom tilbage med Instrumentet, kastede han sig i den ene af de to store Stole foran Ovnen og spurgte skødesløst, hvad han skulde synge.

»Vælg selv, min Ven!... Blot ikke den om Tamburmajoren. Den er saa voldsom, og jeg har lidt Hovedpine«.

»Hvad tør man da byde Patienten? Ung Helga i den grønne Skov?«

»Naa, den er nu saa frygtelig melankolsk igen«.

»Ja, saa veed jeg virkelig ikke. Mine franske Kabaret-Viser har du jo paa Moralens Vegne nedlagt Politiforbud mod. Det er sandelig ikke let at træffe den Naadiges Smag«.

»Saa syng, hvad du selv vil. Jeg skal ikke gøre Ophævelser«.

Med Hovedet paa Siden stemte han Strengene.

»Jeg kommer til at tænke paa ... jeg har jo en ny. En engelsk Folkevise. »Afskeden« hedder den. Den er ganske vist ogsaa lidt traurig. Men Musiken er god«.

Efter et Forspil med mørke Molakkorder, der

uden Overgang gik over i Melodien, sang han med sin smukke Bas, som var mærkværdig stor og dyb i Forhold til hans Talestemme:

Margrete! Jeg har stolet paa dit Ord.
Jeg var saa tryg, saa lykkelig forblindet!
Nu vil jeg sejle fra min Fæstemø,
saa dejlig og saa svigefuld i Sindet.
Farvel, Margrete!

Jeg veed, at ingen Mand var tro som jeg.
Aa, jeg har elsket, elsket som en Daare!
Men du bedrog mig med dit Løgnesind,
dit falske Smil, din hykleriske Taare!
Farvel, Margrete!

Farvel! Og tænk imellem paa en Ven,
som fandt sin Fred i Dybets kolde Vande;
som vilde heller hjem til Dødens Land
end leve uden dig paa Lysets Strande.
Farvel, Margrete!

Farvel! Farvel! Min Sorg, min Lyst, mit Liv!
Ræk mig din søde Mund til Kys, det sidste!
Se, jeg velsigner dig, min Kærlighed!
Jeg hviske vil, naar mine Øjne briste:
Levvel, Margrete!

Det dystre Efterspil, hvori der ligesom hørtes fjerne Gravklokker, endte med en brudt, vild Klang. Da Karsten saae op og vilde spørge Jytte, hvad hun syntes om Sangen, blev han stum af Forbavselse

over hendes Udseende. Hun sad med tilbagebøjet Nakke og havde lukket Øjnene.

»Kære — hvad er der i Vejen? Er du syg?«

Men da Jytte i Stedet for at svare kastede Hovedet ned paa Armen, stivnede pludselig ogsaa hans Træk. Et Øjeblik stod han med Haanden paa Stoleryggen og betragtede hende. Saa nærmede han sig langsomt som en Los, der lister sig paa sit Bytte.

»Fejler du noget? Eller hvad er der i Vejen?... Saa svar dog!«

Han tog hende i Skuldren.

»Aa, Karsten ... jeg er frugtsommelig!«

Der fulgte en lang, forlegen Tavshed.

»Tror du virkelig? ... Er du sikker i din Sag? Det er vel en Indbildning?«

»Nej, nej, nej! ... Det er fortvivlet!«

Skønt Karsten i Øjeblikket næsten havde foretrukket en hvilken som helst anden Tilstaaelse, følte han sig forpligtet til at sige et Par opmuntrende Ord.

Men da rejste Jytte sig.

»Det mener du jo ikke en Smule af!« sagde hun heftigt og gik ind i Soveværelset.

Karsten fulgte hende ikke. Han stod der med Luthen i den ene Haand og strøg sig nedover Nakkehaaret med den anden. Den Kalamitet, han havde imødeset med Angst og Bæven, var altsaa nu en Kendsgerning. Han havde hidtil kun kendt Ægte-

skabet fra dets Solskinsside. Han havde virret beruset om i dets Lyksaligheder som et Faar i en Boghvedemark. Og nu dette Tordenbudskab! At blive Familjefader! At faa sit stilfulde Hjem forvandlet til en Ammestue med Barneskraal og Patteflasker og Lugt af Bleer! ... At se Jytte, hans Dronning, vralte afsted med en Figur som en Rokoko-Kommode! ...

Doktor Gaardbo og Fru Meta sad en Aften oppe til langt ud over deres sædvanlige Sengetid og talte sammen om deres truede Fremtid. Doktoren havde stadig ingen Praksis faaet, og der maatte nu træffes en Afgørelse.

Da de ud paa Natten endelig kom til Ro, var Beslutningen taget. De vilde forlade Landet og prøve Lykken i Avstralien. Ved at sælge deres Bohave mente de at kunne skaffe sig de nødvendige Rejsepenge; og forøvrigt ejede Doktoren i Fællesskab med sin Bror en Obligation, der var en Arv fra deres sparsommelige Far.

Den næste Morgen forbavsede han Meta ved at erklære, at han en af Dagene vilde tage ind til Johannes for at sige ham Farvel.

»Jeg kan paa den Maade ogsaa nemmest faa det

ordnet med Salget af Obligationen,« sagde han. »Det bliver ellers til saa meget Skriveri.«

»Det maa du jo gøre, som du selv synes, Povl. Men det vil jeg sige dig, at mig faar du ikke med derhen. Og skulde Johannes komme her paa Genbesøg, saa dyer jeg mig ikke for at sige ham lige op i Ansigtet, hvad han er for En.«

»Saa vil jeg forhindre, at han kommer. Men det har vist forresten ingen Nød.«

»Jeg begriber dig ikke, Povl. Det er ikke til at blive klog paa, hvordan du egenlig har det med Johannes. Først driver han sin Kæreste til Fortvivlelse, og nu jager han sin eneste Bror ud af Landet — ja, du kan godt ryste paa Hovedet, men det er, som jeg siger. Siden den Dag, da du mødte ham paa Gaden og han ikke vilde kende dig, har du ikke haft Ro paa dig. Det har jeg godt mærket.«

»Du veed, jeg betragter Johannes som en syg Mand. Jeg tror i Grunden, at han ofte selv lider under sine Tvangstanker. Jeg vil i al Fald ikke rejse uden at have sagt ham det sidste Farvel. Og nu taler vi ikke mere om ham. Nu tager jeg ind til Lloyds-Agenten og hører om Skibslejlighed.«

Dagen efter søgte han Broderen, men traf ham ikke hjemme. Han skrev da et Brev, fortalte, at han havde bestemt sig til at udvandre, og opgav en Tid, da han igen vilde søge ham.

»Det falder naturligvis hverken Meta eller mig let at bryde op fra Hjemmets Jord,« skrev han. »Men man vil altsaa ikke bruge mig her, og Martyriets Tornekrone klør min Pande ikke efter. Vore Medmenneskers Taabelighed og Ondskab skal ikke faa Lov til at forgifte vor Tilværelse. Og — oprigtig talt — ikke mindst for Børnenes Skyld er der noget lokkende for mig i at kunne begynde helt forfra i en ny Jordbund, hvor jeg for mit Vedkommende kan leve med Bevidstheden om i det mindste ikke længer at være til Ulejlighed for nogen af dem, der for enhver Pris vil og skal have Betydning.« —

Pastor Gaardbo boede tilleje hos et Par ældre Damer paa en Tredjesal i et Hus ved Slotskanalen. Han havde her to sollyse Værelser med en Udsigt, som man ikke fandt Mage til i hele Byen. Lige overfor sig havde han Slotskirken med den flade, grønne Kuppel, og tilhøjre saae han ned over det lille Sildetorv ved Assistentshuset til det stille og døde Kanalparti mellem Prinsens Palæ og Thorvaldsens Gravminde. Men tilvenstre bag Slotspladsen med den store Rytterstatue aabnede der sig et vidtstrakt Skue ud over Kanal-Indsejlingen med dens Skibsmaster og gamle Pakhusgavle. Foran i dette livfulde Havnebillede laa paa hver sin Side Holmens Kirke og Børsen, og i Baggrunden — højt op over Dybdens Taagedis — hævede sig fjernt og luf-

tigt som i en Drøm Vor Frelsers-Kirkens Spir med den gyldne Kugle, der kunde lyse paa Himlen som en Sol.

Det var dog slet ikke for Udsigtens Skyld, Johannes Gaardbo havde valgt sin Bolig her, men paa Grund af dens centrale Beliggenhed. Han var en yderst optaget Mand. I Rigsdagen viste han sig dog kun, naar Debatten kunde tænkes at ville berøre Kirkens Anliggender, eller naar hans Valgkres' særlige Interesser krævede hans Nærværelse der. Det var Arbejdet i Menigheden, han ofrede alle sine Tanker; og skønt han havde Ord for at være bleven Modepræst for Bourgeoisiets Damer, var det nu som før Kirkens Samaritangerning, der først og fremmest optog ham. Det var i Byens allerfattigste Arbejderkvarterer, han fortrinsvis missionerede. Der var ikke den Baghustrappe saa mørk og uhyggelig, ikke det Kammer saa elendigt, at han lod sig afskrække, naar det galdt at bringe Kirkens Trøst til et Menneske i Nød. Hans Dag var en evig Vandren. Om Aftenen talte han som Regel ved et eller andet Møde. Men bagefter kunde han igen sidde ved en Sygeseng med en feberhed Haand mellem sine. Byens Natteranglere kendte ham godt, naar han ud paa Morgenstunden med sine hurtige Skridt kom gaaende gennem Byen fra en Nattevagt ved et fattigt Dødsleje. —

Johannes Gaardbo lukkede selv op for Broderen, da denne ringede. Han tog imod ham med et tavst Haandtryk, der ikke var uden Hjertelighed, hvorpaa de fulgtes ind i Stuen.

Her mødte Doktoren straks Synet af den gamle Fyrretræs Pult og det store Kristusbillede fra Faderens Tid, og dertil forskelligt andet af Broderens eget Bohave. Det bestyrkede hans Tro paa, hvad han havde hørt, at Johannes ikke mere vilde vende tilbage til sin fynske Præstegaard, men havde faaet Løfte om et Embede her i Hovedstaden.

Midt i Stuen stod et ovalt Bord med Tæppe og Blomsterskaal. Her tog de to Brødre Plads hver paa sin Side.

Begges Væsen var neddæmpet, præget af anstrengt Hensynsfuldhed. Præsten spurgte venligt til Meta og Børnene, talte derpaa en Tid om det urolige Vejr, men berørte ikke med et Ord Broderens Rejseplaner. Da denne tilsidst selv nævnede dem, blev han tavs og slog Blikket ned.

Var det Undseelse? Et øjeblikkeligt Samvittighedssting? ... Doktoren troede det et Øjeblik. Men da Johannes ikke gjorde nogetsomhelst Forsøg paa at overtale ham til at opgive sine Planer, forstod han, at denne Tavshed tværtimod skulde minde ham om Bibelordet, at Hjemløshedens Forbandelse var det forhærdede Hjertes Straf.

Doktoren indskrænkede sig derefter til at tale om Obligationen. Og da Præsten erklærede, at han ansaae det for rigtigst helt og holdent at overlade den Sags Ordning til en Sagfører, gik Samtalen istaa.

I disse Øjeblikke, mens Spektaklet af en forbikørende Arbejdsvogn gjorde Stilheden i Stuen endnu mere afgrundsdyb, bestemte Doktoren sig til at gøre et sidste Forsøg paa at faa Broderen i Tale. Han vilde fortælle ham Sandheden om Rosalies Endeligt. Han kunde ikke rejse bort uden at have vovet det yderste for at raabe den gamle Johannes op fra det døde, om ogsaa blot for at sige ham det sidste, broderlige Farvel.

Da Vognen var kommen forbi, sagde han:

»Der er endnu en anden Ting, jeg maa tale lidt med dig om, inden jeg rejser. Naar du hører, hvad det drejer sig om, vil du vistnok bebrejde mig, at jeg har holdt Sandheden skjult for dig saa længe. Det var maaske ogsaa urigtigt af mig — jeg indser det nu — men jeg kan forsikre dig, at Hensigten har været den bedste.«

Præsten, der havde siddet og fingret nervøst ved en Bog, løftede ved disse Ord Hovedet, men saae ikke over paa Broderen. Trods sin aabenbare Forbavselse spurgte han ham heller ikke ud, da han et Øjeblik standsede, men ventede i Tavshed paa Fortsættelsen.

»Det gælder Rosalie,« sagde Doktoren. »Det er om hende, jeg maa tale med dig.«

Ved Lyden af sin afdøde Kærestes Navn drejede Præsten sig om mod Broderen med et Udtryk som En, der aner en Fare.

»Hvad vil du sige om Rosalie?«

»Jeg har noget at fortælle dig, Johannes, og du maa være forberedt paa, at det vil gøre dig meget bedrøvet. Du husker nok, at jeg paa Rosalies Dødsdag blev kaldt til Kolding, og at jeg sammen med gamle Distriktslæge Hansen foretog Ligsynet. Men du veed ikke, og du har ikke kunnet vide, at vores Erklæring om Ulykken ikke var helt korrekt. I hvert Fald var den ikke fuldstændig. Det vidste vi nu heller ikke selv, da vi udstedte den. Først bagefter — ja, Johannes, nu maa du være ganske rolig — først bagefter fik jeg Oplysninger ihænde, som desværre gjorde det utvivlsomt, at —«

Præsten havde langsomt rejst sig. Han støttede sig med Haanden til Bordet og var hvid som en Dødning.

»Hvad er din Hensigt med alt det, du sidder der og fortæller. Mener du, at Rosalies Død ikke var et Ulykkestilfælde?«

Doktoren blev som slaaet paa Munden af Forbavselse. En uhyggelig Tanke foer ned i ham: Han har vidst det!

»Hvorfor tier du!« raabte Præsten, og hele hans Legeme rystede, saa Blomsterskaalen paa Bordet klirrede.

»Det er, som du siger, Johannes! Det var ingen ufrivillig Død.«

»Og hvad grunder du den skammelige Formodning paa?«

»Jeg fandt et Brev i Rosalies Kjolelomme. I den Kjole, der hang i Badehuset sammen med hendes andre Klæder. Da Brevet ingen Udskrift havde, brød jeg det; men jeg havde ikke læst mange Linjer, før det blev mig klart, at det var hendes Afskedshilsen til dig. I sin nedtrykte og forvirrede Sindsstemning havde hun glemt at sætte dit Navn paa Konvolutten. Fra det Øjeblik, jeg forstod det, læste jeg naturligvis ikke mere, og heller ingen andre har gjort det. Men de Par Linier fortalte mig altsaa Sandheden. Naar jeg har fortiet den for dig, forstaar du vel mine Grunde. Jeg vidste jo, hvor inderligt du og Rosalie holdt af hinanden trods alle Modsætninger. Jeg gik desuden ud fra, at Rosalie havde handlet i en pludselig Sindsvildelse, i hvert Fald i en ulyksalig Overilelse. Saadan forstod jeg det dengang. Hun havde om Morgenen faaet et Brev fra dig, ikke sandt? Et Brev, hvori du bebrejbede hende, at hun var forsømmelig med sin Altergang. Det har velsagtens været den ydre Foran-

ledning. Hvad forøvrigt hendes eget Brev angaar, saa ligger det forseglet hjemme hos mig, og der er absolut ingen andre end Meta og mig, der veed om dets Eksistens. Meta har jeg endda først for nylig fortalt om det, fordi jeg havde tænkt, at jeg for din Skyld skulde tage den Hemmelighed med mig i Graven. Nu skal jeg sende dig Brevet, saasnart jeg kommer hjem.«

Præsten svarede ikke. Han var sunket ned paa Stolen og skjulte Ansigtet i sine Hænder. Og pludselig brød han sammen med en Hulken, en Stønnen af Sorg og Smerte saa dump og vild som et dødssaaret Dyrs.

Doktoren havde den inderligste Medlidenhed med ham. Han var mere i Tvivl om, at Broderen virkelig havde anet Sandheden om sin Kærestes Død; at han med sin forfærdende Evne til at gaa sig selv under Øjne havde nedgravet sin Mistanke og slaaet en Pæl igennem den, for at den end ikke i Drømme skulde spøge i hans Bevidsthed og forstyrre hans Sjæls Fred. Men denne ubeherskede Graad gik ham dybt til Hjertet. Saadan havde Johannes altid grædt som Barn, og ved Mindet herom kom der ham selv Taarer i Øjnene.

Da Broderen endelig var bleven noget roligere, gik han over til ham og lagde Haanden paa hans Skul-

der. Men ved denne Berøring sprang Præsten op og raabte:

»Gaa fra mig — og nu skal du høre Sandheden! Det er dig... dig, der er Skyld i min stakkels lille Piges Ulykke! Ja, dig og dine Lige, som med jeres gudløse og frække Tale har ført Tusinde og atter Tusinde Mennesker i Fordærv. Rosalie voksede lykkeligt op i en god, kristelig Familje; men I forvirrede hendes Sind og drev hende ind i Fortvivlelsen! Hendes Død kommer over jer! Gud vil i Naade forbarme sig over hende for hendes Ungdoms Skyld. Det Haab vil jeg aldrig slippe! Men jer vil den Almægtige straffe frygteligt .... frygteligt, Povl! I Livet og i Døden! Vær vis paa det!«

Doktoren bevarede sin Ro.

»Hvorfor hidser du dig saadan op? Du veed jo godt, at Rosalie var og blev det samme kærlige lille Menneske, hun altid havde været. I religiøs Henseende en ubekymret, fordi hun var trofast ogsaa mod sin kristelige Børnelærdom. Det var dig selv, der blev en anden. Saadan forholder det sig. Men læs nu hendes egen Forklaring. Og gid den maa lære dig for Fremtiden at fare varsommere med dem, der holder af dig for din egen og ikke for din Troes Skyld. Med det Ønske vil jeg sige dig Farvel, Johannes! Vi skal nu ikke mere se hinanden, og det er kun godt. Du hader mig, og jeg har kun

Medlidenhed tilovers for dig. Vi er ramt af vor Slægts onde Skæbne, og den Ulykke har vi med vor bedste Vilje ikke kunnet afværge. Hvad det er for en Brøde i vor Familjes dunkle Fortid, som vi lider for, — ja, det kan vist hverken du eller jeg nogensinde udgrunde. Farbror Tyges nyeste Biografer mener jo at have eftervist, at der engang ved et Markedsgilde er ympet Natmandsblod ind i Ætten. I saa Fald er det maaske det Syndefald, vi nu allesammen straffes for. Tænk lidt over det! Der har for mig været noget i den Tanke, der virkede forsonende.«

Men Præsten hørte ham ikke. Han var gaaet hen til Pulten under det store Kristusbillede og stod der hensunken i Hulken og Bøn. Selv da Broderen gik bort med et »Farvel, Johannes«, vendte han sig ikke om.

En Bondevogn med et Par vinterlodne Heste og en Doktorstol bagi drejede fra Hovedlandevejen ned mod Favsingholm. I Stolen sad Doktor Mikkelsen fra Randers nedsunken i en Pels, saa man ikke saae stort andet af ham end Brillerne. Han havde været ude og sy Hovedet sammen paa en tilskadekommen Arbejdsmand i Favsing Udmark,

og nu vilde han med det samme kigge indenfor paa Herregaarden.

Rigtignok var det ikke mange Dage siden, han havde været der, og den syge Godsejer ytrede sjelden nogen stor Henrykkelse over at se ham. Men han kunde denne Gang gøre sig Haab om en venligere Modtagelse, fordi han bragte en Meddelelse, der sikkert vilde glæde ham.

I Forstuen blev han modtaget af Sygeplejersken, som fortalte, at Godsejeren var taget over i Staldene.

»Saa vil jeg vente paa ham,« sagde han og lod sig føre ind i Torben Dihmers eget Værelse, der foruden Spisestuen og et Par Sovekamre stadig var det eneste beboelige Rum i det store, forfaldne Hus.

Mens den styltelange Mand stillede sig op med Ryggen til den varme Kakkelovn og udfoldede et nystrøget Lommetørklæde for at pudse sine Briller, stod Sygeplejersken, en ung, mørkladen Pige med smukke Træk, beskedent afventende paa den anden Side af det store Midterbord og holdt Haanden paa en Stoleryg.

»Hvordan synes De saa, det gaar, Frøken Hecht? Der har ikke siden været noget alvorligere Anfald af Aandenød? Ingen Hjertekramper?«

»Nej. Jeg synes, at der snarest har været nogen Fremgang de sidste Dage. Igaar kørte Godsejeren ud sammen med Skovfogden for at udvise Træer.

Han var borte næsten i tre Timer. Men saa var han ogsaa meget træt, da han kom hjem.«

»Ja ja. Det er dog altid et Resultat. Det er de Kamfer-Indaandinger, jeg ordinerede forleden. De veed maaske, Frøken Hecht, at Godsejeren tidligere er bleven behandlet af Professor Hagen. Det blev desværre en Skuffelse. Han anvendte et af disse udenlandske Præparater, som man nu hører saa meget om. Straks saae det ud, som om det skulde udrette det vidunderlige; men Virkningen holdt sig ikke. Saadan gaar det jo i Almindelighed med den Slags.«

I urolig Forlegenhed saae den unge Sygeplejerske ned for sig, mens hun med Spidsen af sin Sko tegnede Figurer paa Gulvtæppet. Hun kunde ikke faa sig til at sige, at hendes Patient slet ikke havde villet høre om de Kamferdampe, endmindre, at han havde gjort Løjer med dem og kaldt Doktoren for et gammelt Vrøvl.

»Hvordan er det med Godsejerens Humør?« spurgte Lægen. »Det er vel stadig meget uligevægtigt?«

»Ja, det er jo ikke altid lige godt.«

»Er han meget umedgørlig? Har han mange urimelige Indfald?«

»Nej — jeg synes tværtimod, at Godsejeren er mærkelig taalmodig. Han beklager sig aldrig. Jeg hørte ham netop igaar sige til Arkitekt Schmidt, at han

ikke siden sin Ungdom havde følt sig saa sorgløs som nu. Det er ikke til at forstaa.«

»Det er Kamfer-Indaandingerne. Lad ham endelig faa dem regelmæssigt.«

»Tror Doktoren, at Godsejeren kan komme sig?«

»Det vil jeg ikke udtale mig om. Hvordan staar det til med Appetiten?«

»Det er ogsaa saa forskelligt. I de sidste Dage har den forresten været rigtig god.«

»Sig mig, Frøken Hecht, Godsejeren overholder vel strengt mit Forbud mod Kaffe og al Spirituosa?«

»Godsejeren drikker undertiden lidt Vin for at oplive sig. Det vil han ikke undvære, siger han.«

»Hm! Ja, han er en genstridig Patient. Man mærker paa ham, at han er af gammel Studehandlerslægt. Om hans Bedstefar, den gamle Kammerraad, blev det fortalt, at da han laa paa sit Yderste og Familjen vilde hente Præsten til ham, sagde han: »Fly mig heller min Pib'. Den var dog min go'e Trøster i Livet.« — Naa, men han er altsaa ikke særlig vanskelig at omgaaes?«

»Nej.«

»De har overhovedet ikke haft Grund til Misfornøjelse med Opholdet?«

»Nej — slet ikke.«

»Saa har De været heldig, Frøken Hecht. Hvor længe er det nu, De har været her? Snart fire Uger,

ikke sandt? Ja, saa har De sandelig været heldig. De veed maaske, at den forrige Plejerske ikke kunde holde det ud her mere end otte Dage. Godsejeren havde i den Tid ikke talt et Ord til hende. Han kunde ikke taale hendes impertinente Ansigt — fortalte han mig bagefter. En anden var her kun i fire Dage. Af samme Grund — antager jeg.«

Som for at skjule sit eget kønne Ansigt og den Rødme, der pludselig farvede det, bøjede Frøken Hecht Hovedet og begyndte igen at følge Linjerne i Gulvtæppets Mønster med Spidsen af sin Fod.

I det samme hørtes en Vogn køre op for Hovedtrappen.

»Undskyld — det er Godsejeren,« sagde hun og skyndte sig ud.

Mens Doktoren ventede, gik han smaanynnende omkring i den store, skumle Stue med det falmede Tapet og det røgsværtede Loft. Nysgerrig undersøgte han, hvad der laa fremme paa Bordene, deriblandt en gammel Foliant i Svinelædersbind med Titlen »Den troldkyndige i Cordova« trykt i rødt. Det var den samme Bog, som Asmus Hagen ved sit Besøg for halvandet Aar siden havde set her og til sin Forbavselse fundet fuld af Noter fra Torbens Haand.

Ogsaa Doktor Mikkelsen studsede.

»Hvad er dette her? Ih, Gud forbarme sig! Er han

bleven Mager og Stjernetyder? ... Ja, han er forstyrret i Hovedet! Komplet gal!«

Han fandt ogsaa nogle halvt oprullede Arbejdstegninger, som han ivrig besnuste, efter at han paa den ene af dem havde fundet sin Ven Arkitekt Schmidts Navn.

»Se se! Det er altsaa det, den Vigtigper har været saa hemmelighedsfuld med!« begyndte han; men i det samme hørte han Godsejerens Stemme udenfor.

Da Torben Dihmer viste sig i Døren, ilede han til for at tilbyde ham en Haandsrækning ved Skridtet over den høje Tærskel.

»Tak — behøves!« sagde Torben og gik langsomt men ret sikkert og uden Støtte af nogen Stok hen til en Stol ved Bordet.

Sygeplejersken fulgte bagefter med en Regnskabsbog, som hun lagde hen paa en Etagere.

»Værsgo' og tag Plads, Doktor Mikkelsen! Har De igen haft Ærende paa disse Kanter? For det er forhaabenlig ikke for min Skyld, De har ulejliget Dem den lange Vej herud.«

»Jo — ogsaa for Deres Skyld,« svarede Doktoren og gjorde derefter et Ophold for at vente med Fortsættelsen, indtil Frøken Hecht var gaaet ud af Stuen. »Jeg bringer en Nyhed, som vistnok vil glæde Dem.«

»En Nyhed. Og ovenikøbet en glædelig. Hvad kan det være?«

»De har en Gang bedt mig, om jeg ikke kunde skaffe Dem Underretning om Deres tidligere Plejerske, den gamle Søster Barbara. Jeg troede hende i Grunden forsvunden fra Jordens Overflade; men nu forleden Nat traf jeg hende minsandten ved en Sygeseng inde i Herredet.«

»Herregud! Saa lever hun endnu, den Gamle!«

»Ja. Med sine 80 Aar har hun altsaa igen givet sig til at være Vaagekone.«

»Det anede mig. Saadan er hun. Hun maa leve for andre eller lægge sig til at dø! Fortalte De hende, at jeg var kommen hjem?«

»Ja. Hun bad mig om at hilse.«

»Og hvordan havde hun det?«

»Tilsyneladende var hun ganske uforandret. Dersom det virkelig er Deres Hensigt at engagere det gamle Menneske igen ved paakommende Lejlighed, saa er hun vistnok til Tjeneste. Der behøves sikkert kun et Bud.«

Torben Dihmer vendte sine halvt tillukkede Øjne imod hans Ansigt og saae vedholdende paa det.

»De har talt med Frøken Hecht. Vil hun maaske rejse?«

»Nej, det forstod jeg ikke paa hende. Men De beklagede Dem i sin Tid over hendes Ungdom, og det var jo ogsaa ved en Misforstaaelse af Bureauet, at hun blev sendt herover. Jeg forstaar ikke, hvordan

det er gaaet til. Efter Deres Ønske skrev jeg udtrykkeligt om en ældre Plejerske, der kunde finde sig i et tilbagetrukket og ensformigt Liv.«

Torben tog Blikket til sig og samlede Skægget i sin Haand.

»Jeg skal tænke over det,« sagde han, og talte saa ikke mere om Sagen.

Da Doktoren var kørt, gik han ind til sin Frokost, som han altid spiste alene. Til Middagsmaaltidet Klokken seks holdt han derimod af at have Selskab. Foruden Sygeplejersken var da gerne Godsskriveren eller »Inspektøren«, som han kaldtes af Folkene, tilligemed Forvalteren og Mejeribestyreren tilstede. Desuden Arkitekt Schmidt, naar han kom herud fra Randers for at konferere med ham om Ejendommens Istandsættelse Om Aftenen sad Frøken Hecht inde i hans Stue og læste højt for ham, da hans Syn var blevet svækket, saa han ikke taalte at arbejde ved kunstigt Lys. Undertiden spillede de ogsaa et Parti *Besigue*, eller hun hjalp ham med at ordne Gaardens Arkiv.

Den unge, 23-aarige Brunette, der var kommen i hans Hus ved en Fejltagelse, havde overhovedet gjort sig mere uundværlig her, end han nu var rigtig glad for. Hun var det fordringsløseste lille Menneske, han havde kendt; og han var bleven saa vant til at have hende omkring sig, at han med

Bekymring tænkte paa, hvordan det skulde gaa ham, naar hun engang rejste.

»Men nu er gamle Barbara altsaa fundet!« sagde han til sig selv, da han rejste sig fra Frokostbordet for at gaa ud i Parken.

Efter flere Ugers uroligt Jævndøgnsvejr gik der paany et Aandepust af Foraaret hen over Landet. Favsingholm havde de sidste Dage ligget badet i Sol under en Himmel, der var sløragtig blaa som et sommerligt Hav. Torben tilbragte i denne Tid regelmæssigt et Par Middagstimer i Parken, hvor der paa et lunt Sted var rejst et Telt.

Det var et helt lille Værelse med Bord og Kurvestole.

Foran Teltet laa en stor Græsplæne, og gennem en bred Udhugning paa den anden Side var der Udsigt over Engene til de lave Højder bag den modsatte Bred af Fjorden. Afstanden var en halv Snes Kilometer. Han kunde i klart Vejr se Støvringgaards Vinduesrækker lyse foran Skoven derover.

I hans Barndom havde denne umaadelige Engflade været et ubeboet Land, et steppeagtigt Øde. Nu var der kommen baade Huse og Beplantninger derude. Ret ud for Gennemhugningen stod et af Højspændingsværkets pudsige smaa trappegavlede Murstenstaarne, der saae ud som Aflæggere af Egnens Kirker. Til Gengæld var Barndommens rige Fugle-

verden næsten forsvunden: de store Flokke af Maager og Terner, som dengang sværmede over Favsingholm, saa han troede, de havde hjemme der og hørte Gaarden til paa samme Maade som Duerne og Hønsene. Med en Lystighed som unge Piger, der slipper fri af Institutet, dalede de ned paa Pløjemarkerne udenfor. Eller de drog bort den modsatte Vej ud til Ynglepladserne i Fjordmundingen. Nu kom blot engang imellem en ensom Maage sejlende højt til Vejrs i stum Flugt — som flygtede den slagen bort fra Elskovskampene derude.

Mens Torben hvilte sig i en af Teltets Stole og røg en Cigaret eller to, spaserede Frøken Hecht omkring i Nærheden for at være ved Haanden, dersom han skulde behøve hende. Naar han da fik Øje paa hende, mens hun gik ude paa Græsplænen og søgte efter Foraarets første Blomst, nød han med tungsindig Glæde Synet af hendes Skikkelses sunde Ungdom. I sin sorte Sygeplejedragt, med et hvidt Slør bundet omkring Hovedet, mindede hun om en ung, klosterlig Novice.

Den unge Pige havde af og til røbet lidt om sine Forhold. Hun var født i en Provinsby og havde vistnok haft en trang Barndom. Det var sagtens derfor, hun var saa taknemlig for enhver Venlighed, der vistes hende. Men der var ogsaa noget i hendes Væsen, der tydede paa, at hendes Hjerte bar paa et

friskt Saar, at hun havde haft en Skuffelse, der i Øjeblikket fik hende til at føle sig ensom i Verden.

Dagen efter, at Doktor Mikkelsen havde været der, fulgtes de som sædvanlig ned ad den høje Havetrappe, hvor Torben gerne maatte støttes lidt.

»Kan De gætte, hvem jeg venter Besøg af idag?« spurgte han.

»Venter Godsejeren Fremmede?«

»Ja. Men De kan ikke gætte, hvem det er.«

»Nej, naar det ikke er Arkitekt Schmidt.«

»Nej, ham er det ikke.«

»Det er maaske Præsten?«

»Nej, han kommer her vist ikke mere.«

»Ja, saa veed jeg ikke. For andre har her jo ikke været.«

»Det er Bjørn Hamre.«

»Digteren?«

»Digteren — ja. Fabulisten og Rabulisten. De veed, han holder for Tiden Foredrag her paa Egnen. De læste selv forleden for mig om hans Møde derovre i Mellerup, hvor det kom til Optøjer og Slagsmaal bagefter.«

»Saa kender Godsejeren ham?«

»Ja lidt. Og nu kan De altsaa faa den berømte Mand at se, Frøken Hecht. Han er forresten slet ikke den Menneskeæder, han af mange bliver gjort

til. Han fortærer kun sig selv. Som de fleste af den Slags Folk.«

Om Anledningen til Besøget sagde han ikke noget. Han kendte Bjørn Hamre fra de unge Dage i »Aprilforeningen«, og Digteren havde nu sendt ham et fortørnet Brev i Anledning af, at Torben for en Tid siden søgte at forpurre et Agitationsmøde, som det stedlige Landarbejder-Forbund havde indbudt til, noget, der rundt om blandt Egnens Arbejdere havde ophidset Stemningen imod ham, saa man endogsaa havde truet ham med at ville svide Favsingholm af over Hovedet paa ham.

Trods Brevets Tone havde han besvaret det med en Indbydelse til en personlig Sammenkomst. Han saae i Bjørn Hamres politiske Optræden kun en dilettantisk Ageren. Men han satte ham højt som Digter, som en benaadet Friluftssanger, skaaret ud af Folkets Side, og det gjorde ham ondt at tænke paa, at ogsaa dette naturfriske Menneske skulde fanges ind og forgiftes af den store Skøge Publikum.

Da han var kommen tilsæde i sit Telt og havde faaet et Tæppe svøbt om sig, vilde Frøken Hecht som sædvanlig fjerne sig for ikke at være til Ulejlighed. Men Torben bad hende blive. Og han beholdt i den Anledning hendes Haand lidt længere, end det just var nødvendigt for at faa hende til at forstaa, at hun skulde sætte sig.

»Der er noget, jeg vil tale med Dem om. De skal sige mig rent ud, hvor længe De mener, at De kan holde det ud her paa Favsingholm?«

Han saae, at Spørgsmaalet forskrækkede hende.

»Indtil Godsejeren ikke har Brug for mig mere.«

»Ja vist! Saadan lyder Deres Instruks. Det veed jeg nok. Men den bryder vi os ikke om. Jeg vil ikke have, at De bliver her en eneste Dag længere, end De selv har Lyst til. Ser De, Frøken Hecht, jeg har ogsaa selv været ung engang. Efter Almanaken er det endda ikke saa forfærdelig længe siden. Jeg kan derfor sige mig selv, at De i Længden maa føle det trivielt her mellem lutter gamle Mennesker som Inspektør Hansen, Arkitekt Schmidt og Forvalteren. For ikke at tale om mig selv. Har jeg ikke Ret? Falder Tiden Dem ikke forskrækkelig lang?«

Hun rystede paa Hovedet.

»Nej, jeg synes, den gaar meget hurtigere her end i København.«

»Virkelig? ... De har dog nu været her i fire Uger, ikke sandt?«

»Ja, jeg begriber ikke, hvor de er bleven af. Her paa Landet er det, ligesom det var Søndag hver anden Dag.«

»Hvorfor netop Søndag?« spurgte Torben.

Af Frygt for at have sagt noget forkert blev den unge Pige rød og skyndte sig at sige:

»Eller Mandag.«

»Ja ja. Jeg tager nu det Løfte af Dem, Frøken Hecht, at De vil sige mig det lige ud, saasnart De bliver ked af at være her. Vil De højtideligt give mig Deres Haand paa det?«

Han strakte Armen hen over Bordet, som stod imellem dem, og hun lagde tavs og forlegen sin Haand i hans, idet hun af Ærbødighed løftede sig lidt fra Stolen.

I det samme hørte de nogen komme. Lynsnar som en Væsel smuttede hendes Haand tilbage til hendes Skød, mens Torben ærgerlig vendte sig mod den, der kom.

Det var Husjomfruen, der meldte Bjørn Hamre.

»Den Herre siger, at han er ventet.«

»Det forholder sig rigtigt. Bed ham være saa god at ulejlige sig herud.«

Lidt efter hørtes Skridt. En firskaaren Mand, der naivt var udstyret med den traditionelle Digtermanke og øvrige Kunstner-Attributer, nærmede sig sindigt over Gruset.

Torben var staaet op for at gaa sin Gæst imøde.

Det var adskillige Aar, siden de to omtrent jævnaldrende Mænd havde set hinanden, og Bjørn Hamre blev som slaaet for Brystet ved Synet af den andens hærgede Skikkelse. Han var selv en smuk Mand med friske Farver, lidt lille af Vækst ganske vist, men støt og frodig. Under den bredskyggede Hat

lyste et Par kønne, gode og trofaste Øjne. Paa Bondemaner holdt han Stokken — en kraftig Knortekæp — langt ud fra sig, og han satte den anden Haand i Siden med den overdrevne Rejsning, hvormed smaa Folk ofte søger at bøde paa, hvad der mangler dem i Højden.

Efter at Frøken Hecht var bleven forestillet og havde trukket sig tilbage, gik Herrerne ind i Teltet.

»Værsgo' og tag Plads. De undskylder nok, at jeg gør mig det bekvemt. Jeg er for Tiden lidt Patient.«

»Jeg har hørt om det. Det er forhaabenlig ikke noget alvorligt?«

»Aa nej. Jeg har blot maattet forandre mine Livsvaner. Stort andet betyder vore Sygdomme jo overhovedet ikke. Men det var ikke om mig, vi skulde tale, Hr. Hamre! De har — i en lidt stor Tone — krævet mig til Regnskab for mit Forhold til Landarbejder-Forbundet her. De bebrejder mig, at jeg netop samme Dag, som det store Agitationsmøde blev holdt derinde i Favsing, arrangerede lidt gammeldags Fastelavns-Lystighed for Folkene her paa Gaarden.«

»Ja, det forbavsede mig unægtelig meget at høre. Det havde jeg ikke ventet af en tidligere Meningsfælle. For det kunde jo kun opfattes som en Demonstration.«

»Det var det ogsaa. Og jeg har i Sinde at gentage den ved første Anledning. F. Eks. til St. Hans, dersom det er rigtigt, at der forberedes et nyt Møde paa Sandhøjen den Dag. Saa vidt jeg veed, blev det nævnt i Aviserne, at De selv skulde være en af Talerne. Den Dag indbyder jeg til en Midsommerfest herude paa Engene, og jeg kan forsikre Dem, at der ogsaa ved den Lejlighed skal blive sørget baade for god Beværtning og rigelig Dansemusik. Vi faar saa se, hvem der staar sig i den Tovtrækning.«

Bjørn Hamre, der havde lagt Hatten fra sig paa Bordet og purret op i sit store Haar, fik igen et næsten forstenet Udtryk af Overraskelse. Blikkets barnlige Selvglæde udsluktes. Han saae paa Torben med oprigtig Bedrøvelse.

»Vil De ikke sige mig, Godsejer Dihmer — hvad er egenlig Grunden til, at De saadan helt har forladt os? Jeg tror, det vil vække bitre Følelser i vide Krese. Jeg vil erklære for mit eget Vedkommende, at jeg aldrig kan glemme den Aften i »Aprilforeningen«, da jeg første Gang hørte Dem tale. Det var saa skønt at tænke paa, at en Mand som Dem — en af Landets største Godsbesiddere — nu ogsaa var bleven Talsmand for de smaa og forurettede i Samfundet. Det gav saa rige Løfter for Fremtiden. Og da jeg saa forgangen Aar læste i Bladene om det mønsterværdige Alderdomsasyl, som De havde be-

kostet her paa Favsingholm — saadan en rigtig lun Rede for de udslidte Gamle — ja, man synes jo, der bliver saa højt til Himlen, naar man hører om den Slags! Det synger i En, som naar man hører den første Lærke trilre over det vinterbundne Land.«

Der var noget i hans Tones Hjertelighed, der trods det høje Register gjorde Indtryk paa Torben og fristede ham til en Bekendelse.

»Er det aldrig hændet Dem, Hr. Hamre, at De har maattet bryde op fra en Fest i Utide og er vendt tilbage igen ud paa Natten? De veed i saa Fald, hvor besynderlig fremmed man føler sig imellem de samme Mennesker, som man faa Timer i Forvejen havde det saa kammeratlig med. Man kommer ude fra Nattestilheden og overvældes fra alle Sider med Krav paa Deltagelse for hundrede Ting, der er bleven En saa inderlig ligegyldige. Straks forstaar man ikke, om det er En selv eller de andre, der har forandret sig. Man gaar fra Værelse til Værelse og ser kun Attituden og Sminken, og alle disse Mennesker stirrer paa En som paa en Ugle, der er kommen ud i Sollyset. Men selv har man omtrent den modsatte Fornemmelse. Man synes, at man er Vidne til en uhyggelig Maskefest. Se, det Tilfælde har været mit, og jeg har taget det Parti at forføje mig bort i al Stilfærdighed. Noget andet Svar paa Deres Spørgs-

maal kan jeg ikke give, og det tilfredsstiller Dem rimeligvis ikke.«

Bjørn Hamre havde igen sat sin Hat paa Hovedet. Stokken stod plantet mellem hans Ben, og begge hans vejrbrunede Hænder hvilede paa dem.

»Det er Deres egne Samfundskrese, De her har haft for Øje, Godsejer Dihmer. Og selvfølgelig — Tilstandene i dem maa opvække Lede og Afsky hos ethvert rettænkende Menneske. Det er vist og sandt. Men De udtalte engang — og det Ord har jeg ikke glemt — De sagde, at nu havde Rigdommen i Aartusinder behersket Verden og fordærvet den. Nu var det fra den fattige Mand, Frelsen skulde komme.«

»Det Ord staar jeg ved endnu.«

»Saa maa De undskylde. Saa begriber jeg nu slet ikke Deres Optræden.«

»Nej, det gør De naturligvis ikke. De kan jo ikke tilgive Rigdommen, at den er rig, mens jeg bekender mig til den gamle Visdom: Jo flere Penge, des flere Plager.«

»Ja, det Sprikvort kender jeg nok. Det er de overfyldte Mavers Suk. Men det var ikke i den Mening, De i sin Tid brugte De Ord, jeg nævnede.«

»Aa jo, jeg har vist ogsaa dengang tænkt lidt paa den Nøjsomhed, der kan gøre Livet saa rigt. Men ellers tilstaar jeg gerne, at jeg har delt min Tids Overtro. Jeg har smilet af de gamle Guldmagere i

deres Heksekøkkener men taget vore egne Eldorado-drømme alvorlig. — Veed de forresten af, Hr. Hamre, at Deres Venner her paa Egnen har truet med at ville brænde Favsingholm ned over Hovedet paa mig? Jeg er ikke netop bange for, at de i bogstavelig Forstand skal gøre Alvor af Truslen; men derfor kan de alligevel gøre mig det hedt nok. Jeg har f. Eks. til Hensigt i den kommende Sommer at begynde nogle større Restavreringsarbejder her paa Gaarden; men jeg hører, at man vil forsøge at boycotte mig, saa jeg ingen Haandværkere skal kunne faa. Og nu er det, jeg vil spørge Dem, Hr. Hamre, om ikke De kunde bringe Deres Venner til at forstaa, at jeg er et Menneske, som kun ønsker at leve i Fred, og at jeg udenfor Favsingholms Grænser ikke skal lægge deres Bestræbelser et Halmstraa i Vejen.«

»Det gør mig ondt, Godsejer Dihmer; men med det Standpunkt, De har indtaget — og ogsaa i Fremtiden agter at indtage — kan det falde vanskeligt nok at overbevise mig selv om Deres fredelige Sindelag. I den Kamp mellem fattig og rig, som bliver Aarhundredets Kamp — det endelige Verdensopgør før den store Folkefred — i den har Ingen Lov til at holde sig udenfor. Den, der ikke er med os, er imod os. Det Løsen maa vi handle efter.«

»Men hvem er rig og hvem er fattig?« sagde Tor-

ben efter en Pavse. »Alle Livets virkelige Glæder faar vi gratis. Hvad har vi at misunde hinanden? Solen skinner paa os allesammen, og Døden gaar jo heller ikke den fattige Mands Dør forbi. Og hvad Værd har alt det øvrige?... De har ikke følt Tidens Gud rigtig paa Tænderne, Hr. Hamre! For saa vilde De sikkert ikke have Mod til at drive deres Venner ind i det Rovdyrgab. Da jeg for nogle Maaneder siden vendte tilbage fra en lang Rejse, gik det op for mig, at den lille danske Husmand med sin hjelmede Ko og sine fire Høns er Jordens lykkeligste Menneske.«

»Ja, fra Rigdommens Vinduer tager Fattigdommen sig altid saa idyllisk ud.«

»Aa ja. Vi idealiserer jo gerne, hvad vi har mistet. Og vi gaar nu allesammen omkring med en hemmelig Hjemlængsel efter den Jordhytte og den Kaalhave, der er vort tabte Paradis.«

Bjørn Hamre opgav at svare. Det var ved at gaa op for ham, at Rygterne om Torben Dihmers aandelige Forfatning ikke var grebet ud af Luften. Sygdommen var aabenbart gaaet den stakkels Mand til Hjernen og havde formørket hans Sind.

Men Torben gav sig nu selv til at tale om sit mislykkede Alderdomsasyl, som han med saa store Bekostninger havde gjort til en Mønsteranstalt med Badekamre og Vandklosetter og et biblioteksmæssigt

udstyret Læseværelse. Der gik endnu nogle af de gamle Mennesker misfornøjet omkring paa Gaarden uden at vide, hvad der fejlede dem. Men Størsteparten var lidt efter lidt flygtet bort derfra som fra en Straffeanstalt.

»De vil komme til at opleve den samme Skuffelse, Hr. Hamre! Eller ogsaa staar vi foran Afgrunden. Jeg har idag — velsagtens i Anledning af Deres Besøg — tænkt en hel Del paa Enslev. De har vel nok læst, hvad Anton Bjerreby nylig meddelte om sine sidste Samtaler med ham paa Dødslejet. Det er trist at tænke paa, at den Strøm af bitre og hadefulde Ord skulde blive den Mands Farvel til Livet. Det bekræfter paa uhyggelig Maade, hvad han ved en anden Lejlighed udtalte, at en Politikers Ry er en kostbar Vare. — Kan hans Livstragedie ikke afskrække Dem, Hr. Hamre? Han var jo ogsaa en Moses, der vilde føre Folket ud af Trældommen, og vi har maaske aldrig her i Landet haft en guddommeligere Vilje end hans, da han endnu var ung og begejstret. I Retfærdighedens Navn opvakte han hos Folket en Ulveappetit paa Livet, som det jo egenlig ikke selv indbyder til, synes jeg . . . Nu ser vi Befrielsesværket resultere i en sørgelig Skare af vore Samtidige, der af lutter Livsforslugenhed har faaet Tilværelsen forkert i Halsen. *Fiat justitia, pereat mundus!* Men vi deler Skæbne med den øvrige Ver-

dens Selvretfærdige. Er kommen fra Dynen i Halmen. Hvert Menneske, der fødes, udleveres saa at sige fra Mors Liv til Offenlighedens Gabestok. Vi har Æren af at have indført et journalistisk Æselsregimente, der kujonerer Befolkningen værre end tredive Tyranner. Kan man i Grunden undre sig over, at en Folkefører, en Statsmand, der ved sin Død har efterladt sig en saadan Augiasstald, ender sine Dage som en galdesyg Monoman med Mistro til alle andre Følelser hos sig selv og sine Medmennesker end de allersletteste.«

Bjørn Hamre fandt det stadig omsonst at optage en Diskussion med den syge Mand. Og da Torben endnu en lille Tid havde lettet sit Sind, blev ogsaa han stille, og Samtalen døde hen.

Torben havde faaet Øje paa Frøken Hecht ude paa Græsplænen, hvor hun igen gik og søgte efter Foraarsblomster, og det slog ham, at hendes Væsen var forandret. Tilsyneladende gik hun som ellers i sine egne Tanker; men der var noget i den Maade, hvorpaa hun af og til førte Haanden prøvende henover sit Livbælte eller rask slog Slørets Ender hen bag Ryggen, der sladrede af Skole. Og Torben var ikke i Tvivl om, hvor han skulde søge Grunden til Forvandlingen.

Under Afskeden med Bjørn Hamre var han ad-

spredt og forstemt. Han fulgte sin Gæst et Stykke henad Gangen og vendte derpaa tilbage til Teltet.

En halv Time efter, da han igen gik derfra, kom Frøken Hecht løbende for at tage hans Plæd. De fulgtes ind, og paa Vejen sagde han:

»Naa — nu fik De da den mærkelige Mand at se. Svarede han saa til Forventningerne?«

»Jeg veed saamænd ikke. Jeg har vist aldrig rigtig tænkt over, hvordan Hr. Hamre saae ud.«

»Han er en ganske smuk Mand, ikke sandt?«

»Jo —.«

Det lød ret ligegyldigt. Men Torben var bleven mistænksom. Han sagde til sig selv, at Tonen var ikke ganske ægte.

Om Aftenen, da hun gik ham tilhaande inde i hans Stue med Ordningen af Arkivet, førte han igen Samtalen hen paa Bjørn Hamre; og af de Spørgsmaal, hun gjorde, sluttede han, at hun endnu var optaget af Besøget. Da hun senere læste højt for ham af Aviserne, mente han ogsaa at kunne mærke, at hun hyppigere end ellers snublede over Ordene, fordi hun blev borte i sine egne Tanker.

Han sagde til sig selv: Fortryllelsen er hævet. Hendes Længsler har kigget over Klostermuren. En skøn Dag vil de storme ud over den og føre hende bort herfra.

Den næste Dag opholdt han sig mest i sin egen

Stue og vilde ikke tale med nogen. Han var forbitret paa sig selv, fordi han igen havde ladet sig narre ind i det klæbrige Spind af ti tusinde smaabitte Løgne, der var en Kvindes Uskyld. Navnlig skammede han sig over, at han i den sidste Tid atter havde grebet til Asmus Hagens Mirakelpiller for at blive Han-Menneske igen og kunne tumle ud i et nyt Kærlighedseventyr. Forstandigere var han ikke bleven! Nu havde han brændt baade Recepten og de tiloversblevne Piller for det Tilfælde, at han igen skulde blive ført i Fristelse af et Par røde Læber.

Ved Middagsmaaltidet, hvor Godsskriveren, Forvalteren og Mejeribestyreren var tilstede, blev der næsten ikke sagt et Ord. Som alle Gaardens Folk var de tre Mænd vant til disse pludselige og voldsomme Omslag i Torbens Væsen. De vidste af Erfaring, at en saadan Uvejrsstemning gerne forløb paa tre Dage ligesom en Nordveststorm, og at de bare skulde lade som ingenting.

Frøken Hecht derimod, som ikke tidligere havde set ham saadan, var meget ulykkelig og forstod ikke, hvad der foregik.

Efter Bordet kaldte han hende ind til sig og bad hende venligt om at tage Plads. Han sagde, at han igen havde tænkt paa, hvad de havde talt om den foregaaende Dag, at Livet her paa Favsingholm maatte

være altfor ensformigt og trist for hende. Hun vidste det maaske ikke selv; men i Virkeligheden var hun sikkert ogsaa i Færd med at længes bort herfra.

Da han paa hendes ængstede Udtryk saae, at hun begyndte at ane Uraad, bestemte han sig til for begges Skyld at gøre Pinen kort.

»De skal hellere rejse, Frøken Hecht! De har i enhver Henseende fuldt ud gjort Deres Pligt, og det skal jeg ogsaa bevidne overfor Deres Forening. Men det er ikke noget for Dem at gaa her og blive melankolsk. Jeg har vist engang fortalt Dem om en gammel Vaagekone, som for et Aars Tid siden forsvandt fra Asylet derovre. Hende har jeg netop nu fundet igen, saa jeg kommer ikke i Forlegenhed. Saadant et gammelt Inventar passer bedre til Forholdene her. — Gaa De nu ind og pak Deres Kuffert, saa skal jeg sørge for, at Kalesjen holder for Døren imorgen Formiddag. Men De maa køre herfra senest Klokken halvni for at naa Hurtigtoget.«

Den unge Pige var bleven hvid. Hun havde et Par Gange set op paa ham med et raadvildt Blik. Nu rejste hun sig og gik bort med bøjet Hoved.

»Godnat,« sagde hun blot paa Vejen mod Døren.

Han fulgte hende med Øjnene. Blodet sang i ham, da han paa hendes Gang kunde se, at det

svimlede for hende. Men han holdt Stand og kaldte hende ikke tilbage.

Ude i Gangen løb Frøken Hecht paa Husjomfruen, der havde staaet ved Døren og luret. Ved at se den unge Piges Ansigt blev den gamle alvorlig bestyrtet. »Gud, De er da ikke syg!« sagde hun. — En halv Time efter vidste man overalt paa Gaarden, at Frøken Hecht skulde rejse.

Ved Afskeden den næste Formiddag takkede Torben hende varmt for hendes store Hjælpsomhed. Desuden overrakte han hende som Mindegave et kostbart gammelt Familjesmykke, idet han med et Smil bad hende om at bære det paa sin Bryllupsdag.

Hun modtog det tøvende og forvirret; og da han for at komme hendes Undseelse til Hjælp klappede hende paa Kinden, brød hun helt sammen og laa et Øjeblik grædende ved hans Bryst. Han kyssede hende paa Panden og stødte hende derpaa fra sig.

I Middagstimen sad han ude i sit Telt under en straalende Sol. Over hans Knæ laa en udfoldet Avis, som han havde taget med sig til Adspredelse men kun af og til kastede et flygtigt Blik i. Luften bølgede af Lys. Et Sted i hans Nærhed sad en Musvit i en Trætop og skreg sin Foraarsglæde ud med en ufortrøden Ensformighed som en Haandværker, der fløjter ved sit Arbejde. Ude paa Fjorden

gled en tremastet Skonnert forbi for fulde Sejl. Paa Grund af Afstanden kunde det smalle Strømløb ikke ses. Det var, som om et solbelyst Eventyrskib svævede hen over Engen.

»Ja, her er godt at være,« tænkte han og aandede dybt ud. »Her er Fred.«

Da hans Blik igen faldt ned i Avisen, saae han tilfældigt en Notits med Overskriften »Doktor Gaardbo«. Han blev med eet lysvaagen. Hvad var det?

»Forhenværende Distriktslæge i Jerve paa Fyn, den fra sin Lægevirksomhed uheldigt bekendte Doktor Gaardbo, har i det ansete oversøiske Agentur P. C. Christensen (Højbroplads 7) bestilt Billet til sig og sin Familje til Avstralien. Det maa saaledes formodes, at Hr. Gaardbo har besluttet at vende sit utaknemlige Fædreland Ryggen, og at det er hin fjerne Verdensdel, der for Fremtiden skal lyksaliggøres med hans mærkværdige Helbredelsesmetoder.«

Torben strakte sig tilbage i Stolen og slog harmfuld Haanden i dens Armstykke.

Hans Besøg i Jerve for fire Maaneder siden havde ofte syntes ham det eneste gode Minde, han bragte hjem fra sin vidtløftige Jordomsejling. Mens ellers det meste af, hvad han havde oplevet, allerede var rykket ham helt ukendeligt langt bort, kresede hans Tanker endnu fortroligt om den lykkelige Familje, han der havde lært at kende. Det lille fynske

Lægehjem levede i hans Erindring som en Oase af blomstrende Virkelighed midt i en ørkengraa og kaotisk Spøgelseverden. Og en saadan Familje vilde man nu drive i Landflygtighed! Hvor var det skammeligt!

Om Eftermiddagen kom den gamle Arkitekt Schmidt derud fra Randers; men Torben var endnu altfor nedstemt til at kunne interessere sig for hans medbragte Tegninger. Han blev ved at tale om Doktor Gaardbo og om Menneskenes Ondskab, saa den krænkede Kunstner tilsidst trak sig tilbage til en Krog. Men Torben sagde:

»Synes De ikke, Arkitekt Schmidt, at man ofte har Grund til at beklage sig over, at man er kommen til Verden som Menneske og ikke hører til blandt Hyæner og Tigere eller andre forholdsvis godsindede Dyr.«

Jytte sad med Overtøjet paa ved Siden af sin Mors Seng. Hun fortalte om et lille Herreselskab, som hendes Mand den foregaaende Aften havde indbudt til »for Renommé'ets Skyld« Hædersgæsten var en tilrejsende norsk Kunstkritiker, om hvem han efter sit eget Udsagn ikke vidste andet, end at han skulde have gjort sig fordelagtig bekendt ved en fremragende Stupiditet. Desuden havde der været

to danske Herrer, hvis Navne Jytte af Skamfuldhed fortav. Den ene var nemlig tykke Møller, som Karsten havde knyttet til sig med noget, han kaldte Venskabs-Prioriteter; den anden var en yngre københavnsk Kunsthandler, der aabenbart ogsaa havde en Part i Møller og derfor ikke gerne slap ham af Syne.

Af Hensyn til den udenlandske Gæst havde Jytte gjort sig en Del Umage med Anretningen. Der var bleven dækket op med en Overflødighed af kolde Retter; dertil Salater og Geleer af den mest udsøgte Art. For at oplive Moderen, der var stærkt nedtrykt efter flere Dages Sengeleje, forsikrede hun, at Aftenen havde været meget vellykket.

Sandheden var dog den, at det hele havde været en grim Oplevelse, som hun helst ikke tænkte paa. For det første havde deres Gæster ladet vente paa sig i over en Time, og da de endelig kom og blev sat tilbords, var det let at mærke, at de lige havde rejst sig fra en gigantisk Middag. Som det ogsaa efterhaanden fremgik af Samtalen, havde de i otte Dage turet rundt i Byen og til Ære for den norske Gæst afsøgt dens bedste Spisesteder. Resultatet var blevet, at de i Øjeblikket næsten ikke taalte Lugten af Mad. Synet af hendes overdaadige Opdækning gjorde tydelig et dybt forstemmende Indtryk paa dem alle. Da den varme

Ret blev baaret ind — en Aspargesbudding med rørt Smør — blev navnlig tykke Møller saa hvid i Ansigtet, at hun alvorligt frygtede for, han skulde faa ondt.

Forøvrigt havde de gjort sig hæderlige Bestræbelser for at bevare Anstanden, i hvert Fald indtil den hede Vin og senere Whiskyflaskerne kom paa Bordet. Da hun kort efter Midnat trak sig tilbage, sad Møller med en Hinde over Øjnene som en Frø, mens Nordmanden var begyndt at blive lidt ubehagelig nærgaaende overfor hende.

Nu til Morgen havde Karsten gjort hende en Undskyldning for sine Gæsters Opførsel. Men da hun spurgte ham, om det virkelig var nødvendigt, at de aabnede deres Hus for den Slags Mennesker, havde han svaret med et beklagende Skuldertræk.

»Nu maa jeg gaa, Mor!« sagde hun og gik hen til Spejlet for at knytte sit Slør. »Jeg vil kigge lidt ind til Meta. Du veed jo nok, at de skal rejse. Det gør mig saa forfærdelig ondt for hende.«

At hun ogsaa af en anden Grund søgte ud til sin Veninde paa Nørrebro, nævnte hun ikke noget om; men hun havde bestemt sig til nu at gøre Alvor af at betro Meta sin Tilstand for at faa Raad og Oplysninger af hende.

»Det gør naturligvis ogsaa mig ondt,« sagde Fru Bertha, da Jytte igen kom hen til Sengen. »Men er

du sikker paa, at din Veninde ikke har lidt Skyld i, at det er gaaet hendes Mand saa galt, som det er? Hun skulde have hjulpet sin Svoger med at bringe det forstyrrede Menneske til Fornuft. Men dersom jeg har forstaaet dig rigtig, har hun snarere gydt Olje i Ilden.«

»Det er, fordi hun paastaar, at det var Svogeren, der allermest satte ondt for hendes Mand hos Befolkningen derovre.«

»Kan din Veninde virkelig tro paa den Slags Snak, saa viser det bedst, hvor forblindet hun er bleven.«

»Ja ja, lille Mor, du har nu engang kastet din Kærlighed paa Pastor Gaardbo, og det har du jo Lov til. Men jeg kender ham jo ogsaa en lille Smule, og jeg forsikrer dig, at skulde jeg vælge mellem ham og den anden — saa valgte jeg Doktoren med alle hans Forryktheder.«

I det samme blev der banket paa Døren. Pigen kom ind og meldte:

»Professoren!«

»For min Skyld behøver du ikke at gaa,« sagde Asmus Hagen til Jytte, der sagde Goddag og Farvel paa samme Tid. »Jeg kommer *för tillfället* kun paa Visit.«

»Jeg skal nu gaa alligevel. Jeg stod netop paa Springet ... Farvel, lille Mor!«

»Farvel, mit Barn! Og hils saa Fru Gaardbo fra mig. Sig hende, at jeg tænker paa hende og hendes Børneflok med megen Deltagelse, og ønsker dem alt godt paa den lange Rejse.«

Ved at høre Navnet havde den lille Professor spidset Øre.

»Fru Gaardbo,« sagde han. »Dersom det er i Anledning af den paatænkte Udvandring, at den Dame skal kondoleres, saa kan I spare Jer Ulejligheden. Rejsen bliver vist ikke til noget — i det mindste ikke foreløbig.«

»Hvorfor?« spurgte begge Damerne.

»Doktor Gaardbo har faaet Tilbud om en Anbringelse herhjemme. Det er saamænd ingen anden end vor fælles Ven Torben Dihmer, der agter at engagere ham derovre paa sin Gaard.«

»Dihmer!« udbrød Fru Bertha, mens Jytte, der allerede havde haft Haanden paa Dørgrebet, uvilkaarligt igen nærmede sig et Skridt.

»Det er formodenlig en Slags Godslæge-Stilling, han skal overtage,« fortsatte Asmus Hagen. »Jeg har min Viden fra en Doktor Mikkelsen i Randers, som jeg tidligere har korresponderet med i Anledning af Torben. Han har indtil Dato været hans Huslæge, saa det er desværre udelukket, at der kan foreligge nogen Misforstaaelse.«

»Hvorfor siger du desværre?« spurgte Jytte udfordrende.

»Jo, for jeg havde unægtelig helst set, at Hr. Gaardbo ogsaa i bogstavelig Forstand var bleven min Antipode. Men især beklager jeg Sagen for Torbens Skyld. Han har her forbundet sig med en gal Mand, som i Øjeblikket kun kan have den alleruheldigste Indflydelse paa ham.«

»Og jeg glæder mig over Sagen for Metas Skyld!« sagde Jytte og knejste. »Det er forresten pudsigt at lægge Mærke til, saa tilbøjelige Mennesker er til at betragte hinanden som gale ... skrupgale ... lige til Daarekisten.«

»Det er efter min Erfaring ogsaa den Betragtning, der passer i de fleste Tilfælde.«

»Ikke desmindre vil jeg nu tage ud og ønske Meta til Lykke,« sagde Jytte. »Ogsaa fra dig, Mor! ... Farvel begge to!«

Da hun var gaaet, blev der stille en lille Tid. Asmus satte sig ned ved Tantens Seng og lod efter sin Vane Fingrene tromme paa Vesten.

»Om et godt halvt Aar kan vi nok ønske dig til Lykke med Bedstemorværdigheden, Tante Bertha.«

»Mener du det?«

»Har Jytte ikke talt om det?«

»Nej. Men jeg har jo gjort mig mine Formodninger.

Hun har været stærkt nervøst opreven i de sidste Dage.«

»Der er vist ikke Tvivl. Men det skal du kun være glad for. Det vil sikkert være godt for Jytte at faa et Barn.«

»Det er ogsaa mit Haab,« sagde Fru Bertha med sin bekymrede Stemme og faldt atter hen i sine egne Tanker.

Da Jytte kom ned paa Gaden, mærkede hun godt, at den Glæde, hun straks havde følt paa sin Venindes Vegne, ikke var uden Brod; men med Vilje undgik hun at gøre sig nærmere Rede for Smertens Aarsag. Derimod gav hun efter for en pludselig Indskydelse. Hun fik Lyst til at overraske Karsten i hans Atelier, inden hun tog ud paa Nørrebro.

Hun traf ham ivrigt optaget af sit Konkurrence-Billede, der gjorde gode Fremskridt. Han havde valgt at fremstille den historiske Rigsdags-Scene, hvor Enslev med en Tale styrtede det sidste Højre-ministerium. Allerede i Slutningen af Maj skulde Skitserne indsendes, saa han havde ingen Tid at spilde.

Jytte klappede ham paa Kinden og roste ham. Hun vidste ikke, om det var, fordi hun nu saae paa hans Kunst med andre Øjne; men det forekom hende virkelig, at det var lykkedes ham at komme noget bort fra sine tidligere tomme Virkemidler.

Alligevel — og trods alle hans diplomatiske Kunstgreb — troede hun ikke, at der kunde blive Tale om nogen Sejr. For sin egen Skyld tog hun sig det ikke nær. Den kunstneriske Ærgerrighed, hun i sin Forelskelses første Dage havde følt paa hans Vegne, mindedes hun nu næsten med Undseelse. Det var blevet hende saa ligegyldigt, hvad Folk mente om dem begge to. Men hendes Forudanelse om den Skuffelse, der ventede ham, og som sikkert vilde gaa ham nær, havde i den sidste Tid knyttet hende til ham med en ny, øm Overbærenhed.

Hun fortalte, at hun kom fra Dronningens Tværgade og havde truffet Asmus Hagen der; men den Nyhed, Fætteren havde bragt, fortav hun af Sky for at nævne Dihmers Navn. Karsten kendte deres tidligere Forhold, og hun frygtede hans næsten sindssyge Mistro, der et Par Gange under Bryllupsrejsen havde opskræmt hende ret alvorligt.

Besøget varede i det hele kun fem Minuter, og da hun gik bort, og Karsten spurgte, om hun nu tog hjem, svarede hun Ja.

Hun traf Meta ene hjemme sammen med Børnene. Hendes Mand var for et Par Dage siden taget til Favsingholm for at se paa Forholdene. Ved Synet af Venindens lykkestraalende Ansigt var Jytte ikke langt fra at fortryde, at hun var taget derud.

»Jeg veed allerede det hele!« faldt hun hende

straks i Talen. »Min Fætter har sladret af Skole. Han kender Lægen derovre. Men lad mig nu høre — hvad er egenlig Meningen?«

»Ja, du kan tro, vi gjorde store Øjne begge to,« sagde Meta, da de havde lukket sig inde i hendes Mands Værelse for at faa Ro for Børnene, der surrede omkring i de smaa Stuer som sværmesyge Bier i en Kube. »I Begyndelsen vidste vi saamænd ikke rigtig, hvad vi skulde tænke om Tilbudet. Det lød jo lidt underligt. Men i Morges havde jeg Brev fra Povl. Han skriver, at Sagen er i Orden, og han er henrykt for alting derovre. Vi kommer til at bo i et Hus, der før har været Godsforvalterbolig. Det bruges nu til et Alderdomsasyl; men det skal helt forandres, skriver Povl. De Gamle skal hver have deres eget lille Hjem, og det skal Povl ogsaa være med til at ordne. Du skal høre, hvad han skriver.«

Hun hentede Brevet frem fra sin Kjolelomme og læste:

»Straks i Aftes havde jeg den afgørende Samtale med Dihmer, og vi blev hurtigt enige. Han sagde, at det var hans Tanke at gøre Favsingholm til en Slags Noæh Ark, der skulde bære en lille Skare Mennesker frelst gennem Syndfloden, naar den kommer, og hertil ønsker han altsaa min Bistand. Jeg falder med andre Ord netop ned i den Virksomhed, jeg altid selv har drømt om, men nær tabte Troen

paa, da Johannes svigtede. Nu faar jeg her uventet en anden Medarbejder.«

»Men jeg forstaar det ikke,« sagde Jytte. »Her i Byen fortælles det, at Godsejer Dihmer i Øjeblikket har en Skade paa Forstanden.«

»Siger man det? Det betyder vist ikke noget. Povl siger altid, at naar man ikke pudser Næsen præcis paa samme Maade som andre, bliver man straks mistænkt for at have en Skrue løs.«

»Men mærkede du virkelig slet ikke noget, da han besøgte Jer i Jerve? Du sagde dog, at han gjorde et lidt underligt Indtryk.«

»Ja, han er jo syg. Det er Hjertet, skriver Povl. Han skal forresten være bleven meget livligere og har saa mange Ting for. Men hans Udseende har forandret sig ikke saa lidt.«

»Han kommer sig saamænd nok. Det har vist ingen Nød,« sagde Jytte.

»Det maa vi jo haabe. — Her skal du se et Par Billeder af Gaarden.«

Meta trak nogle Fotografier ud af Konvoluten. Det var omtrent de samme, som Torben havde vist Jytte og hendes Mor hin gyldne Morgen i Italien, da de sad sammen paa Loggiaen og drak The. Der var Herregaardens Hovedfaçade set gennem den klosteragtigt hvælvede Indkørsel, et Parti af Parken, et Billede af et Skovbryn og den vide Udsigt over

Fjorden, som Torben dengang havde lovsunget med en Varme, der misstemte hende.

»Ja, det ser jo altsammen meget lovende ud. Hvornaar skal I flytte derover?«

»Det veed jeg ikke bestemt. Men til Sommer bliver det da nok. Saa skal du komme over og besøge os. Du ser ud, som om du til den Tid kan have godt af at komme lidt paa Græs og samle Kræfter til en stor Begivenhed. Tager jeg vel fejl i det?«

Jytte overhørte Spørgsmaalet og gav sig til at tale om andre Ting. Hun fortalte lidt om den Selskabelighed, hun var bleven tvunget ud i den sidste Tid, og spurgte derpaa, om de ikke skulde gaa ind og se til Børnene.

En halv Time efter tog hun bort.

Under den lange Kørsel ind til Byen med Sporvognen sad hun mest med lukkede Øjne. Hun følte en Lede ved sig selv, saa det sortnede for hende. Det var saa latterlig vanvittigt at maatte tilstaa, at hun var skinsyg paa Meta. Skønt det aldrig havde staaet hende klarere end nu, at det var Karsten, hun elskede, selv i de Øjeblikke, da han nedværdigede hende, kom der al Slags ondt og lavt op i hende, naar hun tænkte paa, at Meta for Fremtiden skulde kalde Favsingholm for sit Hjem, at Dihmer skulde blive hendes daglige Omgangsfælle, som han i sin Tid havde været hendes, at han maaske

skulde blive en Slags Onkel for hendes Børn og holde dem i Haanden. Et saadant Hvepsebol var hendes Hjerte, at hun nu var nær ved at ønske, det var blevet til Alvor med den Rejse til Avstralien, og at Veninden og hele Familjen allerede var paa Vej derover.

Da hun stod af Sporvognen paa Kongens Nytorv og skraaede over Torvet for at naa hen til Holdepladsen for Østerbrovognene, kom et Arbejdskøretøj i jævn Fart nede fra Nyhavn og krydsede hendes Vej. I det samme flammede der en Lyst op i hende til at kaste sig ned foran de store Heste og lade sig trampe ihjel under deres tunge Hove. Det hele var kun et Nu. Et vildt og blodigt Glimt. Men i dette korte Øjeblik havde hun følt Dødens Greb som en befriende Svimmelhed.

Paa Vejen ud gennem Bredgade saae hun til sin Overraskelse, at der var tændt Lys i et Par Butikker. Tiden var løben fra hende. Og det ængstede hende lidt at tænke paa, at Karsten kunde være kommen hjem.

Han var forøvrigt trods sin Skinsyge ingenlunde selv bleven noget Dydsmønster. Deres Ægteskab var ogsaa i den Henseende et virkeligt Ideal-Ægteskab. Det næsten trøstede hende nu at mindes en Aften i Teatret i Milano, da Døren til Sidelogen blev aabnet for en høj, dybt nedringet og bararmet Messalina i

sort Fløjsrobe. Karsten blev pludselig saa underlig lang i Ryggen, og der gik et Kuldegys igennem ham. Hun havde ikke glemt det! . . .

Da hun kom hjem, saae hun hans Frakke og Stok i Entreen, og da hun traadte ind i Stuen, stod han ude paa Gulvet med Hænderne i Siden og mødte hende med Tavshed.

Hun sendte ham et Nik i Forbigaaende og satte sig i Sofaen. Han fulgte hende med Øjnene og spurgte nu:

»Hvor kommer du fra? . . . Du ser saa mærkværdig ud.«

Hun rejste sig igen med stolt Holdning.

»Naar du taler til mig i den Tone, Karsten, faar du ingen Svar. Det veed du.«

Hun gik hen imod Sovekammerdøren. Men da styrtede han sig over hende og greb hende om begge Haandled.

»Hvor har du været henne? Du sagde jo, du tog hjem.«

»Dersom du ikke øjeblikkelig slipper mig, raaber jeg paa Pigen!«

Lynene fra hendes Øjne bragte ham til Besindelse. Han slap hende, og Jytte saae, at han skammede sig.

Efter at hun var gaaet ind i Sovekammeret, skridtede han omkring i Stuen som en straffet Skoledreng. Snart var han rasende paa sig selv, snart

stod han foran Spejlet og betragtede sit Ansigt med et flovt Smil.

Pludselig spidsede han Øre . . . Inde fra Sovekammeret hørte han Hulken.

Han blev med eet frygtelig ulykkelig. Det var første Gang, han hørte Jytte græde. Han aabnede Døren sagte. Hun laa paa sin Seng med Ansigtet trykket ned i Hovedpuden. Synet gjorde ham ganske fortvivlet. Han sank ned paa Knæ ved Siden af hende.

»Tag det dog ikke saa alvorlig, Jytte! Jeg ber dig virkelig saa mange Gange om Forladelse. Du veed jo dog, at det aldrig kunde falde mig ind for Alvor at mistænke dig. Naar jeg bliver saa fjollet, er det blot, fordi jeg holder saa vanvittig meget af dig.«

Han havde prøvende taget hendes ene Haand, og da hun lod ham beholde den, trykkede han den til sin Kind og søgte at gøre sin Uret god igen med Kærtegn og indsmigrende Ord. Han vidste ikke, at hun i ensom Fortvivlelse græd over sig selv og sit forspildte Liv.

Ved et af de høje Palæ-Vinduer i sin Stue sad Grosserer Søholm sørgmodig sammensunken i en Rullestol, lergraa i Ansigtet, ubarberet og med æggegule Levninger af sit Morgenmaaltid i Mundvigene.

Under de tunge Øjenlaag, hvoraf det ene næsten var lukket til, bevægede Pupillerne sig uroligt frem og tilbage som Dyr i Bur. Hundefrygten i hans Sind gjorde dem mørke og unaturligt store trods det Styrtebad af Sol, der strømmede ned over ham.

Den foregaaende Aften, da Tjener Rasmussen læste Avisen højt for ham, havde han faaet en alvorlig Rystelse ved at høre, at P. Christian Jørgensen, en ubetydelig Hørkræmmer paa Vestergade, ved sin Død havde testamenteret hundrede tusinde Kroner — over Halvdelen af sin Formue — til Missionen.

Han havde ganske vist ogsaa selv et Par Gange i Vinterens Løb betænkt Kirken med Gaver. Men ved denne Meddelelse vaklede hans Tillid til, at hans Regnskab med Vorherre balancerede. Efter en bekymringsfuld Nat, der vakte Minderne om den store Krise i hans Liv, da de afrikanske Guldmineaktier pludselig faldt tilbunds og i nogle Dage truede ham med Ruin, havde han nu telefoneret efter Pastor Gaardbo, som han utaalmodig ventede paa.

Tjener Rasmussen, der under hans Sygdom var bleven ophøjet til en Slags Privatsekretær, stod henne ved Skrivebordet og fordelte den ekspederede Morgenpost til de forskellige Rum i Hylderne ovenover. Den syge Grosserer kom ikke mere paa sit Kontor; men gennem Telefonen holdt han endnu Forretningens Traade i sin Haand, og fra hans lamme Tunge

udgik stadig Ordrer, der fløj videre ud over Verden og slog ned som en Rovfugl paa sit Bytte.

»Var det Pastor Gaardbo selv, De talte med?« spurgte han.

»Nej, Præsten var allerede gaaet ud. Det var en af Damerne, der var i Telefonen.«

»Hvor var han da henne?«

»Det talte hun ikke om.«

»Saa kommer han maaske slet ikke i Formiddag.«

»Jo, hun ventede ham hvert Øjeblik, sagde hun.«

Grosserer Søholm sank tilbage til sine opskræmte Tanker, og der blev igen en længere Tavshed.

»Opholder Frøken Cecilie sig i Salonen?«

»Ja.«

»Er min Datter paaklædt?«

»Det tror jeg nok.«

Et Øjeblik efter ringede det stærkt og vedholdende.

»Der har vi nok Hans Velærværdighed,« sagde Tjener-Sekretæren med spydig Overlegenhed. »Jeg skal maaske vise ham ind i Salonen?«

»Ja, gør kun det. Sig ham, at jeg skal straks være disponibel.«

Men i det samme gled Døren til Forhallen ind i Væggen, og Johannes Gaardbo traadte rask ind uden at lade sig melde.

Det havde været Hr. Søholms Hensigt at skænke

Kirkefondet yderligere tyve tusind Kroner; men Præstens Tilsynekomst beroligede ham straks saa meget, at han bestemte sig til at reducere Summen med Halvdelen. Og da Præsten havde taget Plads, og de havde talt lidt sammen, fandt han, at ogsaa fem tusinde Kroner var en rund Sum, som han fuldt ud kunde føle sig betrygget ved.

Han nævnte derpaa Sagen, idet han bad Johannes Gaardbo bringe Meddelelsen videre til Kirkefondets Bestyrelse.

»Med de forrige fem tusinde og de første ti, bliver det altsaa i det hele et Bidrag paa tyve Tusinde Kroner,« sagde han som for at sikre sig mod en fejlagtig Postering i Himlens store Hovedbog.

Johannes Gaardbo takkede for Gaven, idet han dog stærkt betonede, at Gud saae paa Hjertet, ikke paa Pengene, hvad Søholm forøvrigt ganske bifaldt.

Han følte sig nu fuldkommen trøstet og gav sig til at fortælle om sin forestaaende Rejse til et Badested i Sydfrankrig, hvorfra han ventede at komme ganske helbredet tilbage. Hans Døtre Cecilie og Constance skulde ledsage ham, hvorimod Jægermesterinden var optaget af sine mange offenlige Hverv, navnlig af Forberedelserne til den store Vifteudstilling, der skulde aabnes i Maj. Hele Rejsen — sagde han — skulde foretages i Salonvogn. I Berlin vilde Constances Forlovede, Hr. v. Biebermarck, slutte

sig til dem, og efter Hjemkomsten var det Meningen at fejre det unge Pars Bryllup paa Storeholt, som skulde være hans Brudegave til Datteren.

»Har De Lyst til at gøre Følgeskab paa Rejsen, saa er der gratis Plads i Vognen — værsgo'! Frankrig skal jo være et Land med mange Seværdigheder.«

Johannes Gaardbo takkede igen ret køligt og svarede, at han ikke tænkte paa at rejse bort. Og da Grossereren nu spurgte, om han ikke vilde ind og hilse paa hans Damer, undskyldte han sig, bad ham overbringe en Hilsen og sagde Farvel.

Den invalide Grosserer blev siddende i Stolen og saae misfornøjet efter ham.

Han var ikke længer tilfreds med sin Sjælesørger og tænkte stærkt paa at gøre en Forandring. Her spaserede Manden bort med fem tusinde Kroner og sagde knap nok ordenlig Tak for dem. Naar Folk mente, at Pastor Gaardbo havde en stor Fremtid for sig og vilde blive baade Biskop og Minister, saa kunde det gerne være, at de fik Ret; men et Faarehoved var han nu alligevel. Gik han ikke her og tossede om og kunde ikke se, at en af Landets rigeste og smukkeste Piger ikke var utilbøjelig til at gifte sig med ham. En Dame, der havde ekspederet en halv Snes Friere ned ad Trappen, deriblandt to Kammerjunkere. Kunde den Præst da ikke faa Glug-gerne op! —

Paa sin Vej ind til Byen var Johannes Gaardbo selv i nedtrykt Stemning. Disse stadig lige frugtesløse Besøg i det verdslige Millionærhjem blev ham mere og mere en Pine, og han havde allerhelst tilbagevist Hr. Søholms Penge som en uværdig Gave. Men han var paa dette Punkt i Uoverensstemmelse med Missionens nuværende Ledere, særlig med Pastor Stensballe, og han maatte for Fredens Skyld bøje sig for deres Opfattelse af, hvad der tjente Kirkens Vel.

At man i det Søholmske Hjem saa tydeligt ventede, at han en Dag skulde afsløre sig som Frier, gjorde ham heller ikke Opholdet der behageligt. Han tænkte selv saa lidt paa Giftermaal, at det end ikke faldt ham ind, at Sladderen kunde lægge anden Betydning i hans venskabelige Forhold til andre af de yngre Kvinder i Menigheden end Glæden ved Fællesskabet i Tro og Forventning. Nu mere end nogensinde var Rosalie hans Brud for Evigheden. Med den Vished, han havde faaet for hendes frygtelige Forvildelse, var Troskab mod deres Ungdoms Kærlighed bleven ham en hellig Pligt. I Haabet om deres endelige Genforening i Herlighedsriget havde han sit inderste Liv, og belært af den Fristelse, der om Sommeren havde mødt ham i Jytte Abildgaards Skikkelse, vogtede han paa sine Øjne og gik med al sin Tanke op i Arbejdet for Guds Riges Fremme.

Med sine hurtige Skridt var han paa Vej ind til det nye Blad, som Folk kaldte Præstebladet, hvor han redigerede Korshærens daglige »Armebefalinger.«

Nyt var Bladet forøvrigt ikke. Efter Samuelsens Raad havde Missionen skaffet sig Indflydelse paa et ældre Avertissementsblad med en Del Udbredelse i de smaaborgerlige Hjem, og det var denne Avis, der nu i betydelig udvidet Skikkelse udgik under Samuelsens Redaktion og Pastor Stensballes Overledelse.

Bladet — »Hverdagen« hed det — havde sine Kontorer paa Kultorvet. I et stort Hus, der af Københavnervittigheden var bleven døbt Sakristiet, havde det indrettet sig ganske som »Femte Juni« med markskrigerske Billedreklamer i alle Vinduerne og Udstillingskabinet i Stuen. Selve Bladet var ogsaa i sin ydre Skikkelse bleven en nøjagtig Kopi af Enslevs populære Avis, blot udstyret med nogle flere Smagløsheder af amerikansk Oprindelse. Pastor Stensballe havde ikke taget fejl af Vejen, da han erhvervede Samuelsen til sit Bladforetagende og lod denne Mands Snuhed og Kynisme komme Kirken tilgode. Maalet var at slaa »Femte Juni« ned, og foreløbig havde Debut'en været glimrende.

Redaktionslokalerne laa paa anden Sal, og den Redefuld af underordnede Medarbejdere, der vrimlede her i Eftermiddagstimerne og til langt ud paa Natten, havde paa ingen Maade noget evangelisk

Præg. Det var det sædvanlige lystige Broderskab af forkomne Talenter, literære Alfonser og halsende Nyhedsstøvere, der fra en Storstads Overflade flyder sammen i Avisernes Reporterstuer som Spildevandet i en Kloakbrønd. Flere af »Lysesaksen«s artistiske Styltegængere havde med fuld Musik holdt deres Indtog i Bladet. Saaledes Karl May, der i den Anledning havde dannet sig en ny Specialitet som Karikaturtegner og morede Byens Folk med sin barokke Fantasi. Jørgen Berg, der skulde have været musikalsk Anmelder, havde faaet Forfald, idet han for Øjeblikket befandt sig paa en Nerveklinik. Derimod gjorde Bohse stor Lykke hos Publikum i sin nye Egenskab af serafisk Digter og Literaturens Erkeengel. Fra ledende Side saae man af den Grund gennem Fingre med, at han i sine Mandagskroniker var begyndt at kaste smægtende Blikke efter den katolske Gudstjenestes Skønhed og gøre Haneben til den røgelseomhyllede Madonna.

Pastor Stensballe viste sig kun sjelden i »Sakristiet«, men vakte til Gengæld, naar han kom der, en Dommedagsrædsel i alle Kontorerne. Han styrede Bladet lønligt ved Dekreter fra sit Kontor i Bispegaarden og lod forøvrigt Redaktionssekretæren, en teologisk Kandidat, føre det gejstlige Tilsyn med det daglige Stof.

Det var Samuelsen, der repræsenterede Bladet baade overfor Redaktionens Medlemmer og Offenligheden,

og for den Mand var intet helligt uden Abonnementsprotokollen. Med sin uafrystelige Elskværdighed terroriserede han sin mangehodede Skare af faste og tilfældige Medarbejdere som en Dyretæmmer, tumlede med skrivelystne Præster, Videnskabsmænd og Kunstnere og lod dem springe gennem Tøndebaand til Publikums Forlystelse.

I et Rum, der vendte ud mod en mørk Gaardsplads, sad en enlig Mand ved et stort Bord, som flød med Aviser. Det var Mads Vestrup. Som en Barmhjertighedsgerning havde man overdraget den afsatte Præst at gennemse den daglig indstrømmende Provinspresse og gøre Udklip af den til mulig Anvendelse i Bladets kirkelige Tillæg. Fra Klokken ti til fire sad han lænket til dette Sisyfos-Arbejde, som endda kun sjelden blev benyttet men forsvandt i Redaktionssekretærens store Papirkurv.

Hans selvstændige Artikler og Bekendelser gik efter Pastor Stensballes Ordre regelmæssigt den samme Vej, i hvilken Anledning det nogle Gange var kommen til dramatiske Optrin mellem ham og Samuelsen. Men Redaktørens Smil havde hurtigt tæmmet den før saa naivt balstyrige Mand. Bekymringerne for Udkommet, Angsten for igen at blive gjort brødløs sad den syge Kæmpe i Kroppen som en Lammelse. Han var en nedbrudt Kraft. Savn og Ensomhed og Anger havde udslidt ham. Men dybt i

hans Sinds Mørke skinnede endnu som et Helligtrekonger-Lys Drømmen om igen engang at faa Lov til at staa i Favsing Kirke med Kjole og Krave som Herrens viede Tjener.

Det Værelse, der var bleven ham overladt, tjente til Gennemgang fra Redaktionskontorerne til Bladets Sætteri. Hver Gang nogen kom ind, løftede han det svære, nu helt graanede Hoved og stirrede paa Vedkommende med et stort, fjernt og tungsindigt Blik. »Samson i Trædemøllen«, kaldte Karl May ham, og hver Gang der blev nægtet den forargede Kunstner et Forskud, truede han Samuelsen med at ville male et Billede af Mads Vestrup og udstille det offentlig til Forherligelse af hans Martyrium.

Ogsaa Johannes Gaardbo følte sig ilde tilmode ved Synet af den banlyste Præst og undgik saa vidt muligt at komme gennem Stuen, naar han opholdt sig der. Der var noget i hans Samvittighed, der krympede sig ved denne bøddelagtige Fornedrelse af et Menneske, som dog var et Guds Barn trods alle sine Forsyndelser.

Han havde engang talt til Pastor Stensballe om Forholdet; men denne vilde ikke se andet i Mads Vestrup end den Præst, der ved sin Brøde havde vanæret Kirken, og som i Stedet for at skjule sig med sin Skam havde ført oprørsk Tale til Glæde for Guds Fjender. Han hævdede, at overfor en saa-

dan Forvorpenhed var netop Anvendelsen af Knevlen paa sin Plads, og at man ikke kunde gøre Manden selv nogen større Tjeneste end at bringe hans Navn i Forglemmelse hos Menigheden.

Af Respekt for sin ældre Embedsbroders Dømmekraft fortav Johannes Gaardbo sine Indvendinger, og forresten forstod han fuldt vel, at Menigheden ikke maatte forarges. Men hver Gang han nødtvungen gik gennem Mads Vestrups mørke Stue og saae ham sidde der ved Bordet som en lænket Straffefange i sin Celle, rørte der sig hos ham en Følelse af Skyld. Og uvilkaarlig hilste han den saa haardt tugtede Mand med Ærbødighed.

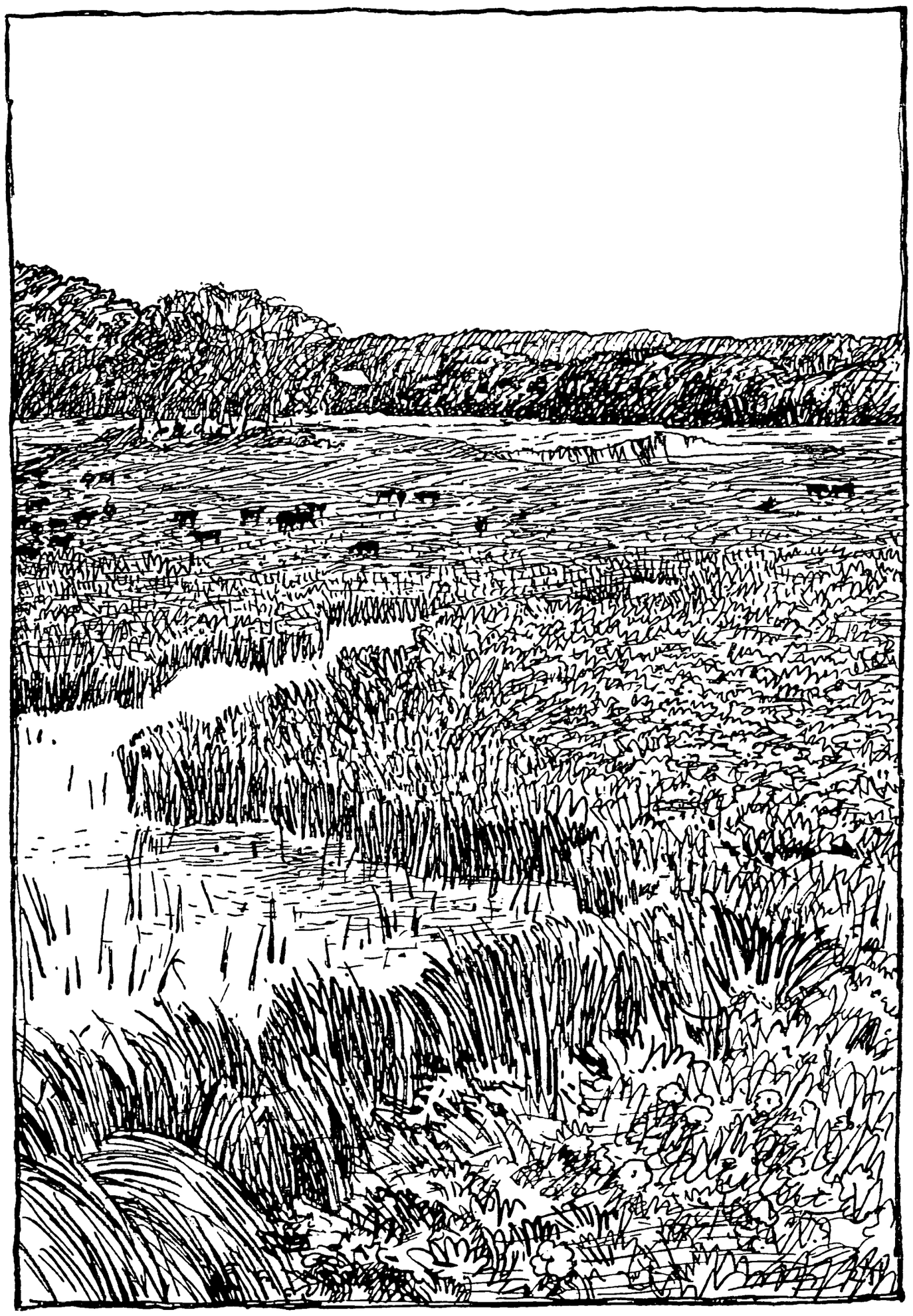

II

En sommerlys Majnat sejlede Doktor Gaardbo og hans Familje over Kattegat paa Vej til Favsingholm. Da Skibet ved Solopgang naaede Indløbet til Fjorden, var Doktoren selv og de to ældste Børn allerede paa Dækket. Børnene havde ikke kunnet sove for Spænding; de stod nu sammen med Faderen i Agterstavnen og saae tilbage over det rolige Hav, hvor Skibets brede Kølvandsstribe bugtede sig som en uendeliv Landevej ud til Solopgangens gyldne Eventyrrige.

»Se der!« sagde Doktoren og gjorde dem opmærksom paa et Par Sælhunde, der laa noget borte paa et Sandrev og tog Solbad i det første Morgenskær.

Udfor et Færgested i Fjordmundingen stoppede Skibet op og satte en Passager i Land. Og nu dampede de ind i Fjorden. En Fiskerbaad var taget med paa Slæb. Ogsaa nogle store Søfugle fulgte Skibet et Stykke paa Vej ind i Landet.

Efter et Par Timers Sejlads nærmede de sig Favsingholm, og Meta blev kaldt op fra Kahytten, hvor hun havde maattet tage Vare paa de tre mindste Børn sammen med Pigen.

Bag de store Enge, hvor Kvæget drev om i et sommerfuglebroget Blomstermylr, løftede Landet sig med stejle Brinker. Og der i Syd — ved Foden af en skovklædt Bakkeknude — kom nu Favsingholms røde Mure tilsyne. Afstanden var for stor til, at andet end selve Hovedbygningen traadte tydeligt frem. Desuden skjultes Gaarden en Tid af en lille Birkelund, der laa helt fremme paa Engen. Men Doktoren pegede og forklarede, og Metas Indtryk var det allerbedste. Hvor saae her fredeligt og stille ud! Povl havde for en Gangs Skyld virkelig ikke overdrevet. Det var som en lykkelig hengemt Krog af Verden, eller snarere som en ny, jomfruelig Jord, der havde faaet Lov til at ligge urørt og blomstre siden Tidernes Morgen.

Paa Tremmebænken ved Siden af dem laa Hedvig og Jørgen paa Knæ. De stirrede og spurgte, og vilde vide Besked om alt. Endogsaa om Navnene paa de hundrede løsgaaende Kvier spurgte Jørgen, rigtignok til Søsterens haanlige Forargelse.

»Men du siger ingenting, Meta!« sagde Doktoren.

»Jo, Povl! Jeg staar netop og tænker paa, at vi vist alligevel er kommen over til en ny Verden.«

»Ja. Og saa er dog alting saa hjemligt!« sagde han.

Han tænkte paa Indsejlingen til Kolding Fjord og paa Studentertidens Hjemfarter, da Johannes og han

om Sommeren gjorde Rejsen paa en billig Dæksplads. Han mindedes Morgenen, naar Skibet sejlede forbi Gaardbo Strand, og de stod ved Rælingen og viftede med Lommetørklæderne ind til Byen med den gamle Skole, hvorfra Faderen hilste dem ved at kippe Flaget. Denne lyse Nat paa Havet, og Synet af de grønne Enge, havde paany faaet ham til i Tankerne at sende et Raab efter den Bror, der var bleven tilbage i Skyggernes Rige.

Nu dukkede Randers op forude under en Ringmur af høje Banker. Skibet havde sagtnet Farten i det indsnevrede Sejlløb, der mange Steder kun var en smal Rende mellem Siv og Rør. Der maatte manøvreres med den yderste Forsigtighed. Skibets Bov skød Vandet foran sig i en blank Bølge, der væltede ind over Bredderne og strømmede tilbage under Agterstavnen som skummende Vandfald.

Jørgen løb fra den ene Side af Skibet til den anden for at være med i alt. Den ellers saa aarvaagne Hedvig sad derimod i drømmende Stilling med Haanden under Kinden og stirrede ind mod Randers. Det var jo Niels Ebbesøns By. Derinde var det vidunderlige sket, som Faderen havde fortalt om. Hun oplevede det altsammen, saae Heltens blodige Sværd blinke i det røde Skær fra brændende Kærter, hørte Tyrannens Raab om Hjælp i Natten . . .

»Saa toge de Greve Gert
udi hans gule Lok,
saa hug de ham hans Hoved fra
over hans Sengestok.«

Da Skibet lagde til ved Bolværket, holdt en Charabanc fra Favsingholm paa Bryggen tilligemed en Materialvogn til Bagagen. Halvanden Time senere kørte de ind paa Herregaarden.

Torben Dihmer stod selv i Forstuen og ønskede dem velkommen. Skønt Meta var bleven forberedt paa den Forandring, der var foregaaet med ham siden Efteraaret, blev hun straks lidt forskrækket ved at se ham. Hun syntes, han i den korte Tid var bleven en helt anden Mand. Hans Øjne med de opsvulmede Laag gjorde ogsaa Hedvig og Jørgen betuttede. Moderen maatte give dem et Puf i Ryggen for at faa dem frem til Hilsen.

Ved det festlig dækkede Frokostbord, hvortil ogsaa de sædvanlige Middagsfæller havde faaet Indbydelse, var Torben i sit allerbedste Humør. Han havde glædet sig næsten barnligt til Doktorfamiljens Komme og lod sig ikke længer paavirke af denne Forlegenhed hos Folk, der første Gang saae ham i hans nuværende Forfatning. Mest fortalte han om de vidtløftige Byggearbejder, der forestod. De vilde sandsynligvis vare et Par Aar, og det var hans Hensigt for den Tid at indrette sig et Hi oppe

i Skoven, hvor der netop stod en gammel Skovfogedbolig ledig.

Efter Bordet viste han sine Gæster lidt om i Parken, hvorpaa han overlod dem til Inspektøren, der førte dem over til deres nye Hjem.

Den forhenværende Godsforvalterbolig var en lang, lav Længe, hvis ene Ende endnu husede Resterne af det forulykkede Alderdomsasyl. Til Stedet hørte en stor Frugthave, der i disse Majdage var et Blomstertelt, hvori det summede med Insekter. En Stente førte direkte ind i Skoven — eller »Skovene«, som Folk paa Egnen endnu sagde, fordi der oprindelig havde været tre, som i Tidens Løb var sammenvoksede. To nøgne Kløfter med springende Bække havde dengang adskilt dem.

Den vestligste og højeste af disse Skovbølger kaldtes Storskoven, og deroppe under Brynet kiggede en rødkalket Bindingsværksgavl frem. Det var det Skovfogedsted, som Torben havde udset sig til midlertidig Bolig.

Flyttevognen med deres Indbo kom samme Aften, og de følgende Dage, mens Meta og hendes Mand var optaget af at ordne det nye Hjem, saae Dihmer kun af og til den sidste paa et hastigt Besøg.

En Dag tog Doktoren ind til Randers for at gøre Indkøb af Forbindstoffer og lignende Ting, og her blev han i Apotekerens Kontor forestillet for en ældre Herre, som kom tilstede under Besøget, hvad aaben-

bart ikke skete helt tilfældigt. Det var Doktor Mikkelsen.

De to Kolleger fulgtes bagefter et Stykke nedad Gaden, og Hr. Mikkelsen udtalte sig med overlegen Beklagelse om sin tidligere Patient paa Favsingholm.

»Det er forhaabenlig ikke undgaaet Deres Opmærksomhed, at Godsejer Dihmer er utilregnelig. Han hører hjemme paa en Sindssygeanstalt og skulde gøres umyndig.«

Povl Gaardbo, der endnu ikke var paa det rene med Dihmers Sygdom, sagde blot:

»Det er haarde Ord. Hvorpaa begrunder De den Opfattelse?«

»Du gode Gud! Saa veed De altsaa ingenting!« raabte Hr. Mikkelsen op midt paa Gaden.

»Hvilket?«

»At Manden vil være et Vrag. At hans hele sørgelige Tilstand er selvforskyldt. Hvad kalder De det?«

»Jeg forstaar Dem endnu ikke.«

I belærende Tone fortalte Hr. Mikkelsen nu, hvad han selv for ganske nylig havde erfaret gennem en Telefonsamtale med Asmus Hagen. Han gav en historisk Fremstilling af Sygdommens Forløb og Behandling, og glemte ikke at fremhæve det udmærkede Resultat af sine egne Kamfer-Indaandinger.

»Og saa paa en Gang gør han sig udtilbens og vil ikke lade sig hjælpe. Nægter at tage sine Piller med

en Stædighed som Hysterikere, naar de ikke vil tage Næring til sig, skønt de veed, at det vil føre Døden med sig. Han er skrupgal!«

Under sit Besøg paa Favsingholm i Marts havde Povl Gaardbo selv haft en lidt usikker Fornemmelse overfor Dihmer et Par Gange. Saaledes en Dag, da han havde givet sig til at tale om Muligheden af en kosmisk Indvirken paa den menneskelige Organisme og dens Funktioner. Dihmer havde ved den Lejlighed forelagt ham en meget besynderlig Dagbog, hvormed han vilde forsøge at eftervise en telepatisk Forbindelse mellem visse Bevægelser i Verdensrummet og sit eget Befindende. Paa rudede Tavler var hans Tilstand ført til Bogs og sammenstillet med grafiske Fremstillinger af Planeternes Bevægelser i Himmelrummet, af Maanens og Solpletternes Af- og Tiltagen, af Forandringerne i Barometerstand, Vindstyrke, Luftens Fugtighedsgrad o. s. v.

Povl Gaardbo havde dengang blot set en lidt barnagtig Underholdning i dette Snurrepiberi, og det saa meget mere som Dihmer selv med et Smil havde kaldt det for sit »Puslespil med Stjerner«. Men nu stod det pludselig for ham i et grelt Lys. Trods Doktor Mikkelsens aabenbare Ondskabsfuldhed gjorde hans Oplysninger et ret stærkt Indtryk paa ham, og jo mere han paa Hjemvejen tænkte over dem, des mindre usandsynlige forekom de ham.

I nedslaaet Stemning vendte han tilbage til Favsingholm.

Meta stod paa en Trappestige i Havestuen og hængte Sommergardiner op. Han fortalte hende, hvad han havde hørt, og Meddelelsen virkede paa hende som en Jordrystelse. Hun maatte sætte sig ned paa Stigen af Skræk.

»Saa har Jytte igen haft Ret! Kan du huske, hun sagde til mig, at man i København talte om, at han var sindssyg. Hvad skal vi dog gøre, Povl? Maa vi rejse?«

»Naa — saa galt er det vel heller ikke. Men jeg maa naturligvis have Rede paa Forholdet. Jeg vil gaa over til ham, saasnart jeg har faaet lidt Mad.«

Torben Dihmer havde tilbragt hele Eftermiddagen i sin Stue. Han sad nu i Mørkningen i en af de dybe Vinduesnicher og saae Vesthimlen flamme op bag Parkens Træer. Han var lidt trist i Sindet, som han gerne blev det, naar Dagen svandt og den lange Nat ventede ham med Søvnløshed eller onde Drømme. Doktorfolkenes Ankomst, den Familjelykke, han nu havde faaet paa saa nært Hold, var for saa vidt bleven ham en Skuffelse, som han var kommen til at føle sin Ensomhed endnu stærkere end før. Men han holdt af at sidde her om Aftenen og følge Solens Nedgang, fortrolig som han var bleven med den Tanke, at hans Liv inden Morgen kunde være udblæst som

et Lys. Han havde vænnet sig til at leve, som om hver Dag var hans sidste. Derfor blev hvert Øjeblik saa fuld af Betydning.

Da gamle Barbara nu meldte Doktoren, blev han straks oplivet og bad hende sørge for, at der hentedes en Flaske af hans egen Vin op fra Kælderen.

»Godaften, Doktor! De kommer, som De var budsendt. Jeg sad netop og trængte til Selskab.«

Han førte sin Gæst tilbage til Vinduesnichen, hvor der stod to Armstole. Barbara kom med et lille Bord, som hun satte imellem dem, og lidt efter viste den matroneagtige Husholderske sig med en langhalset Flaske og to mørkegrønne Rømere paa en Bakke.

Povl Gaardbo saae med Forundring og nogen Uro paa disse Forberedelser til et Drikkelag. Men han forholdt sig afventende og spurgte til Dihmers Befindende.

»Jeg søgte Dem først ovre i Staldene. Men der blev sagt mig, at De ikke havde været der idag.«

»Nej, jeg har haft noget at pusle med inden Døre. Jeg havde i Morges Brev fra Arkitekt Schmidt. Han har nu skaffet Haandværkere og forlanger Arbejdet begyndt i næste Uge. Jeg føler mig i den Anledning som en Barselkone, der beskikker sit Hus. Der bliver en Del at ordne, og jeg er nærved at fortryde den hele Forstyrrelse. Jeg faar jo næppe nogen

rigtig hjemlig Fornemmelse her i Huset mere. Naar det gælder et saa gammelt Hjem, bliver Minderne i mange Aar fredløse efter en saadan Oprydning. Naa — man skal ogsaa passe paa, at man ikke gør sit Hjem til en Kirkegaard.«

Han havde, mens han talte, skænket op i Glassene. Haanden rystede lidt, og han maatte bøje sig frem over Bordet for at se.

»De vil nok drikke et Glas let Vin . . . Og saa har De vel ikke noget imod, at jeg tænder denne her,« sagde han og hentede op af Lommen paa den mørkegrønne Slobrok, han sad i, et Piberør med ægformet Merskumshoved. »Det er forresten ogsaa et Arvestykke.«

»Er De igen begyndt at ryge?«

»Ja — lidt. Mest for Underholdningens Skyld.«

»Men kan De taale det?«

»Jo, i fem Minutter. Jeg synes ikke, jeg har Raad til at give Afkald paa den lille Nydelse. Naar Kagen er spist, trøster man sig med Krummerne. — Men nu skal De smage paa Vinen.«

Han drak selv langsomt Halvdelen af sit Glas, mens Povl Gaardbo ligegyldig skyllede nogle Slurke i sig.

»Naa — hvad synes De om den?«

»Jo, Vinen er god.«

»Nu skal De høre dens Historie. De kender vist

— i hvert Fald af Navn — den gamle Universitetsby Freiburg am Breisgau. Den ligger i Baden, ved Foden af Schwarzwald. Den er efter min Mening en af de kønneste Byer Nord for Alperne, og i dens Omegn vokser Sydtysklands allerbedste Drue. Jeg laa der i mine yngste Kandidatdage og studerede Nationaløkonomi. Det var en ganske lystig Tid. Jeg fik flere gode Venner mellem Studiekammeraterne, vi gjorde Ture sammen omkring i Bjergene, og en Dag i overgiven Stemning forpagtede vi i Forening en Vinmark for et Aar. — Her ser De Resultatet. Det blev morsomt nok en ganske profitabel Forretning. Jeg har endnu et halvt hundrede Flasker i min Kælder.«

Han løftede sit Glas op mod Lyset, og Skæret fra Aftenrøden brød sig i dets bugede Sider, saa det syntes at fyldes med Blod som den hellige Gral.

»Længes De ikke efter igen at komme ud at rejse?« spurgte Povl Gaardbo for ad en Omvej at komme ind paa sit Emne.

»Hvorfor dog det? Kan jeg have det bedre, end jeg har det? Hvad skal man i det hele taget rejse for? Enten finder man sig tilfreds, hvor man er, eller ingen Steder i hele Verden. Det troede jeg forøvrigt, vi var enige om, Doktor Gaardbo, at det er latterligt med al denne Styrten Jorden rundt efter Oplevelser, da man altid har dem i Overflod lige for Næsen af sig. Der findes vel heller ikke noget

mere dræbende ensformigt end Rejselivet, og disse Globetrotters er Verdens kedsommeligste Mennesker. Jeg kan endnu vaagne af Skræk om Natten, fordi jeg har drømt, at jeg igen er bleven spærret inde i en Jernbanekupe sammen med fire avisslugende Mennesker, der i de næste fireogtyve Timer vil underholde mig med deres dumme Alvidenhed.«

Vinen havde gjort ham snaksom. Han fortsatte efter at have tændt Piben:

»Veed De forresten, hvordan jeg kurerer mig selv for alle Flyvegriller. Saasnart Gaarden her bliver mig for meget af et Fængsel, og jeg ikke længer kan udholde at høre mine egne Skridt, saa bærer jeg mig ad som min gamle Bedstefar, naar Verden blev ham for vrang. Jeg bliver rolig liggende i min Seng — »gaar i Grav«, som vi siger om Ræven. Jeg taler ikke med andre end gamle Barbara. Naar jeg saa efter et Par Dages Forløb er bleven godt udsultet paa Sjælen, staar jeg op — og se, alt er blevet nyt, som der staar i Skriften. Jeg genser min Stue her med en Bevægelse, som om jeg vendte tilbage fra en ny Verdensomsejling. Jeg anbefaler Dem den Almuekur for *Spleen*.«

Han havde taget om Flasken og fyldte paany i begge Glassene.

»Men gaar dette her ogsaa an?« spurgte nu Povl Gaardbo.

»Hvilket?«

»Jeg er rigtignok endnu ikke traadt i Funktion som Deres Læge; men jeg maa dog sige, at det vist ikke kan være sundt for Dem at drikke Vin.«

»Jeg veed det nok. Men for at tale lige ud, Doktor Gaardbo — hvad Sundheden angaar, saa er jeg saa heldig stillet, at jeg ikke skylder den mange Hensyn. Den har ikke levnet mig saa meget, at jeg løber nogen stor Risiko ved at sætte mig ud over dens Forskrifter.«

»Jeg tror, De tager fejl, Hr. Dihmer!«

»Det kan være. Men i hvert Tilfælde sætter jeg ikke Værdien af et godt Helbred saa højt, at jeg vil gøre mig til Slave af det. Som Læge maa De naturligvis se anderledes paa Sagen. Jeg har ogsaa været forberedt paa, at De vilde skænde dygtig paa mig. Men jeg siger Dem paa Forhaand, jeg gaar ikke til Canossa.«

»Jeg forstaar Dem vist ikke. Dersom De kan blive rask — og det har jeg, som sagt, mine Grunde til at tro, at De kan — saa vil De dog vel ikke nægte at tage de nødvendige Hensyn?«

Torben, der igen havde ført Glasset til Munden, forstod med eet af Tonen, hvad der var Grunden til Doktorens underligt forandrede Væsen. Paa en

eller anden Maade maatte han have skaffet sig Oplysninger fra Asmus Hagen.

Han satte forstemt Glasset tilbage uden at drikke.

»Jeg vil bede Dem om ikke at gøre Dem Bekymringer for min Skyld, Doktor Gaardbo. Med det Liv, jeg fører her, kan jeg blive hundrede Aar. Men jeg kan ogsaa dø om en Time; det veed jeg altsammen, og jeg har indrettet mig med begge Eventualiteter for Øje. Jeg ønsker det sagt en Gang for alle: De har ingen Forpligtelse til at beklage mig. Jeg misunder ingen deres Sundhed. Jeg har mit eget Velbefindende og ønsker ingen Forandring. Hvordan min Tilstand er eller i Fremtiden vil blive, saa er der dog ikke det Menneske i Verden, jeg vil bytte med.«

Da Povl Gaardbo forholdt sig tavs, sagde han videre:

»Der er efter min Opfattelse noget molboagtig tragisk ved de store Anstrengelser, som Mennesker gør sig for at forlænge et Liv, som dog bringer de fleste af dem saa meget mere Sorg og Skuffelse end Glæde. Kunde man i det hele vænne Menneskeheden af med at gøre sig Forhaabninger, saa var vistnok den værste Forbandelse taget fra dem. Dersom jeg skulde sætte en Indskrift over Porten til Favsingholm, naar det engang staar færdigt i sin nye Skikkelse og er blevet et saadant Tilflugtsted,

som jeg har tænkt mig det, saa skulde det være de miskendte Ord: Her lukkes Haabet ude. For det er dog først, naar man faar den besværlige Gæst sat paa Døren, at der bliver Fred og Lykke i Huset.«

Det var imidlertid blevet helt Aften. Gamle Barbara havde tændt en Lampe paa Midterbordet; men det svage Lys opslugtes af Mørket i det store Rum.

Kort efter gik Povl Gaardbo hjem. Han var i en trist og opreven Sindsstemning. Dihmers haabløse Ord blev ved at skurre i hans Øre. Han havde en Følelse af at have talt med Verdens ulykkeligste Menneske.

»Naa?« spurgte Meta, der med Uro havde ventet paa hans Tilbagekomst.

Han rystede paa Hovedet.

»Doktor Mikkelsen havde desværre Ret. Dihmer er sjælesyg. Jeg forstaar det nu. Han venter kun paa Døden.«

»Maa vi da rejse, Povl?«

»Nej nej! Tværtimod. Jeg veed ikke, om han kan hjælpes. Men vi kan dog maaske være ham lidt til Oplivelse i hans store Ulykke. Saadan mener han det vist ogsaa selv.«

— — —

Mads Vestrup boede med sin Familje ude paa Amager lige ved Grænsen af det aabne Land. Straks efter Nytaar var Stine og Børnene flyttet herover fra Jylland, og de havde nu en tre Værelsers Tag-Etage i en nybygget Villa. Men Mads Vestrup følte sig stadig syg. Trods Glæden over Hjemmet kunde han ikke trives i Byens Luft. Hans Fedme var ogsaa paany taget til og gjorde Gangen besværet. Tung og sløv gik han til og fra sit aandsfortærende Arbejde som en Okse under Aaget.

Hans aparte Ydre vakte altid en Del Opmærksomhed paa Gaderne; men der var ikke mange, der længer vidste, hvem han var. Siden »Femte Juni« ikke mere omtalte ham og bragte Billeder af ham, og da ogsaa hans eget Blad helst fortav hans Navn, var han hurtigt blevet slettet paa Publikums Erindringstavle, hvor der i Mellemtiden havde figureret saa mange andre af de Navne, som Samuelsen, tykke Møller og Døgnets øvrige Historieskrivere satte i Omløb.

Helt forladt af sin tidligere Tilhørerkres var han dog ikke. I en forhenværende Rullekælder paa Kristianshavn holdt han en Gang om Ugen vel besøgte Opbyggelsesmøder, hvor han samlede en trofast lille Skare om sin stærkt personlige Forkyndelse. Men ogsaa i hans Taler mærkedes nu den brudte Kraft og den rygende Tande. Der var i Tonen ikke

meget tilbage af den Domsbasun, der en kort Tid havde forlystet og halvvejs opskræmt det muntre København. Til Gengæld var der i hans Foredrag en sørgmodig Inderlighed, som gik til Hjertet.

Blandt hans Tilhørere, der mest bestod af Smaahaandværkere, gamle Koner og unge Bondestudenter, sad der en, som de andre betragtede med Skyhed eller aabenbar Forargelse, en halvgammel Kvinde i brandrødt Liv og Kvækerkyse. Det var Susse Frederiksen, kaldet »Folkets Glæde,« der efter en fornyet Omtumlen mellem Sangerindetribunen og Hospitalet nu var havnet i Frelsens Hær. I det indfaldne Ansigt havde Fortidens Laster sat sig afskrækkende Spor. Et Stykke af Næsen var bortædt af Saar. Men den gamle Synderinde havde ikke glemt den Mand, som første Gang mødte hende med Forstaaelse og løftede hende op af Fornedrelsen. Med sit store Blik saae hun ufravendt paa Mads Vestrup, naar han talte, og der laa da et Udtryk over det vansirede Ansigt, som om det var beskinnet af alle Himmeriges Herligheder.

En Dag paa Hjemvejen fra Aviskontoret, da Mads Vestrup steg op i Sporvognen ved Holmens Bro, følte han sig pludselig svimmel. Det varede kun et Øjeblik. Inden han var kommen tilsæde i Vognen, var det omtrent forbi.

Men han blev dog lidt ængstelig, og vilde være

bleven det endnu mere, dersom han ikke paa Bænken foran sig havde opdaget en nydelig ung Pige, der nikkede venligt til ham. Det var hans Husværts Datter, og det beroligede ham at se et kendt Ansigt.

Ved Siden af hende sad en høj og blond ung Mand, som han ogsaa nogle Gange havde mødt paa Trappen derhjemme. Han havde tilmed set de to kysses bag Gadedøren engang, saa det var vel nok hendes Forlovede. Han gjorde ellers et sært Indtryk. Han hvilede Armene paa Knæene og hang med Hovedet, som om han sov. Naar Kæresten stødte til ham med Albuen for at faa ham vaagen, gryntede han bare.

Ved Stoppestedet, hvor de alle tre stod ud, forestillede den unge Pige ham, og Mads Vestrup saae nu, at det var en ualmindelig smuk ung Mand med et Par gode og stærke Øjne, der slet ikke passede til hans Væsen.

»Studerer De?« spurgte han.

»Ja—h!«

Det lød som et fortvivlet Æselsskrig. Mads Vestrup foer formelig sammen.

»Min Kæreste er Jurist,« skyndte den unge Pige sig at sige. »Han skal op til første Del imorgen.«

»Men jeg dumper!«

»Aa, sikke nogen Snak! De skal ikke tro ham, Pastor Vestrup,« forsikrede hun, skønt det rigtignok

var en Kendsgerning, at hendes blonde Ven to Gange tidligere havde friet til Fru Justitia og faaet en Kurv.

Mads Vestrup følte igen denne underlige Tunghed i Baghovedet og sagde Farvel. Han skyndte sig ad Hjemmet til, mens de unge gik den modsatte Vej ned mod Stranden.

En Timestid efter vendte den unge Pige hjem alene. Idet hun gik ind i Huset, svimlede det ogsaa for hende. Hendes Ven havde nemlig sagt, at naar han imorgen faldt igennem for tredje Gang, vilde han rejse til Sydamerika og blive *Cowboy*.

Hans Navn var Kjeld Borgen, og hun selv hed Grete Randbøl. Hendes Far, der kaldte sig Ingeniør, havde arbejdet sig op nedefra, var begyndt som Rørlægger og Betonstøber, havde i sin Ungdom slidt sig Hænderne flade i Amerika og var kommen tilbage med Vilje til at hjælpe sig selv tilvejrs i Samfundet og med Greb paa at klare for sig som et Brækjern. Han var nu paa sine ældre Dage bleven en velstaaende Mand, gik med Guld-Næseklemmer og var ikke saa lidt stolt af sit Livs Resultater.

Til sine to Sønner, hvoraf den ene var Polytekniker, mens den anden arbejdede i det transatlantiske Kompagnis Hovedkontor, plejede han at udtale som Summen af sin Livserfaring, at en Englænder arbejdede for halvanden Dansker, og en Tysker for halvanden Englænder, men at en Amerikaner gjorde det

ud for en Tysker og en Englænder tilsammen. Og i denne amerikanske Udfoldelse af Hestekræfter saae han endda kun Udviklingens foreløbige Rekord.

Sønnerne havde arvet baade deres Fars Arbejdsiver og hans retlinjede Ærgerrighed. Fra de om Morgenen begyndte Dagen med Aandedrætsøvelser, kolde Fodbade og det hele Nathalie-koldingske System, til de om Aftenen kom hjem fra et Sprogkursus havde de uafbrudt deres Fremtid for Øje. De hørte til disse indesluttede og pligtopfyldende unge Mænd, der bestandig lever i Frygt for Medbejlere, hvis urolige Blik er aarvaagent, hvis Mund er sammenbidt, hvis hele Væsen under en elskværdig Form er en mistænksom Skelen.

Grete var ogsaa et dygtigt lille Menneske, huslig som en Spurv, altid ved Haanden. Familjelivet i Villa »Alexandrahouse« havde overhovedet været meget lykkeligt, indtil hun paa et Bal havde det Uheld at forelske sig i denne Døgenigt Kjeld Borgen, der ganske vist var af god Familje, men som i Stedet for at passe sine Studeringer bortødslede Tiden med Narrestreger som at spille paa Fløjte og holde Kaniner. Han var et Vildskud af den udbredte jyske Slægt, som Enslev havde kastet Glans over. Men nu havde Gretes Forældre besluttet, at de, i Fald han heller ikke denne Gang fik sin Eksamen, vilde sende

hende ud i en Præstegaard paa Landet for paa den Maade at skille dem ad.

Da Grete havde taget Overtøjet af og kom gaaende gennem Dagligstuen, kiggede Moderen efter hende over sine Briller.

»Naa, er du der? Er Kjeld ikke med?«

»Nej, han skulde hjem og læse.«

»Hm — naa! Ja, det er jo imorgen, han skal op.«

»Ja.«

»Tror du nu, han klarer den denne Gang?«

»Det gør han vel nok,« svarede Grete, idet hun gik ind i Spisestuen for at dække Bordet. Og i Tankerne fortsatte hun derinde: »For ellers følger jeg ham ud i den vide Verden. Det gør jeg!«

En halv Time efter ringede han hende op i Telefonen.

»Er det dig?« sagde hun.

»Ja, jeg vil bare sige dig, at jeg nu er kommen hjem. Hvordan har du det?«

»Jo — og du?«

»Jo. Har du oplevet noget?«

»Nej. Har du?«

»Næ.«

»Men nu skal du vel til at læse, Kjeld.«

»Ja, dersom jeg da ikke foretrækker at dumpe ud af Vinduet og brække Halsen paa naturlig Maade.«

»Nu skal du være skikkelig, Kjeld! Put Hovedet ned i Vandfadet. Det klarer Tankerne.«

»Ja, det Raad har dine Brødre ogsaa givet mig. Naa ja — Farvel, Grete! Jeg vilde bare høre din Stemme. Imorgen ved denne Tid veed vi altsaa Resultatet.«

Paa hans Arbejdsbord laa et opslaaet Kollegiehefte i skraa Stilling med en Bog til Støtte som en Gravsten. Bagved stod den hele alvorlige Række af Danmarks Riges Love og Forordninger i tredive Bind.

Med et af sine jammerfulde Æselsskrig kastede han sig ned i Stolen og strakte Benene fra sig. Og inden han begyndte Læsningen, trak han Bordskuffen ud og tog en Fløjte frem.

I det samme ringede Telefonen igen ude paa Gangen.

»Det er bare mig,« sagde Grete. »Jeg glemte at sige dig, at du naturligvis maa komme herud i Morgen Aften, hvordan det saa gaar. Det lover du mig.«

»Ja, det maa jeg velsagtens.«

»Ja, andet var det ikke. Og nu skal jeg ikke forstyrre dig mere. Farvel, min Ven! . . . Og Godnat med det samme! Hav det rigtig godt.«

»Jeg skal prøve paa det. Men sig mig —«

»Hys! Nu kom Far hjem.«

Da Kjeld var vendt tilbage til sin Stue, satte han

sig hen i det aabne Vindu med Fløjten og spillede en af sine Yndlingsmelodier. Det var den sørgmodige: »Elskte, hvorfor dugger dine Øjne?« Han boede højt tilvejrs paa en femte Sal og havde hele Byen liggende foran sig i en rødlig Eftermiddagsdis.

Den følgende Dag omtrent paa samme Tid sad han der igen, men uden Fløjte, tavs og mørk fortvivlet. Han havde et Øjeblik virkelig den Tanke at styrte sig ned paa Gaden for at faa en Ende paa det hele og spare Ligbærerne for Trapperne. Han følte sig som det unyttigste Menneske paa Jorden. Aa, havde dog bare hans Forældre sat ham til et Haandværk, da han var femten Aar, saa havde han nu for længe siden været Karl for sin Hat og kunnet gifte sig med Grete og været lykkelig. Men som Politimesterens Søn kunde han ikke være andet bekendt end at blive Student. Det vilde have været en Vanære for hele Familjen, dersom han ikke havde lært, hvad *tenir* hed i Plusquamperfectum, og hvornaar Kambyses døde.

Stakkels Grete! Han havde lige talt med hende i Telefonen. Og nu skulde han ud og stedes for sine Svigerforældres og sine Svogres fire Par staalkolde Øjne. Men lige meget! Han maatte derud for at trøste hende lidt. Han havde jo ogsaa lovet det.

En Timestid efter stod han af Sporvognen og nærmede sig Villaen. Da han saae en Automobil holde

udenfor, slog det ham, at der maatte være noget paa Færde. Vognens Styrer rakte sig frem mod Huset og syntes at lytte, og da han kom nærmere, hørte han selv en underlig Jamren, der trængte ud fra Trappegangens aabne Vinduer.

Han blev bange, og Frygten gjorde ham vild. I et Spring var han oppe paa den høje Flisetrappe og stormede Døren. Indenfor stod Grete, der fra Vinduet havde set ham komme. Hun var hvid i Ansigtet og rystede over hele Kroppen.

»Der er sket en stor Ulykke. Pastor Vestrup er død. Men lad os gaa ud i Haven.«

Han havde nær sagt: »Aa, ikke andet!« — De fulgtes ud til Lysthuset og satte sig der.

»Doktoren er lige kommen. Men der er ikke noget at gøre. Det hele varede ikke to Minutter.«

»Herregud! Hvornaar skete det?«

»Det er ikke et Kvarter siden. Han var lige kommen hjem fra Byen. Den lille Lise kom styrtende herned og spurgte, om vi ikke havde nogen Hofmannsdraaber, for hendes Far var pludselig bleven syg. Jeg løb selv op med Flasken, men da var han allerede død. Han sad i Stolen med Hovedet paa Brystet som en Fugl.«

»Det var jo trist.«

»Ja, det gør mig saa ondt for Familjen. De er helt utrøstelige. Konen er jo underlig; men Børnene

er saa rørende søde. Gud maa vide, hvordan det nu skal gaa dem. Du veed nok, at han var afsat fra sit Embede for noget slemt. Det er ikke til at forstaa. For han var saa god. Og de sang Salmer deroppe baade Morgen og Aften. Jeg kom i Grunden til at holde saa meget af ham.«

»Saa har det rigtig været en Tyge Brahesdag,« begyndte Kjeld for nu at komme ind paa sine egne Affærer.

Grete lagde Hænderne over Ansigtet.

»Jeg er saa fortumlet. Jeg maa samle mig lidt. Men saadan er det altid. Naar der sker noget, kommer det altsammen paa en Gang. Der var saa meget, jeg skulde sige dig, men nu maa det vente. »Bare det, Kjeld,« sagde hun og tog hans Haand. »Du skal ikke gaa ind. Far er ikke kommen hjem endnu; men Mor har været som en kogende Gryde, siden jeg fortalte hende, at du ikke havde bestaaet. Hun veed, at du er her, men det gør ingenting. — Og saa en anden Ting med det samme. Jeg er nu fast bestemt paa at tage hjemmefra. Da jeg saae den døde Mand deroppe og al den Jammer, skammede jeg mig saadan over, at jeg havde gaaet her og grædt, fordi du ikke havde faaet den tossede Eksamen. Hvad er det dog for noget Pjank at tage sig den Slags Ting nær, naar Livet har saa store Sorger. Men nu skal det ogsaa have en Ende. Vil

Far og Mor ikke forstaa os, vil jeg bort. Saa maa det briste eller bære.«

»Er det dit Alvor?«

»Ja. Og jeg tror desuden, at de har et eller andet for med mig. Jeg veed ikke, hvad det er; men Mors Øjne er efter mig allevegne. Jeg er sikker paa, at hun staar derinde og ser paa os.«

»Men hvad tænker du da paa at gøre?«

Hun lagde sin Haand over hans Mund.

»Det skal vi ikke tale om idag. Og nu skal du gaa, Kjeld! Jeg ringer dig op iaften.« — —

Den næste Dag stod Dødsfaldet omtalt i de fleste af Byens Blade. Det var dog kun en kort Notits. Heller ikke Mads Vestrups eget Blad ofrede hans Eftermæle mere end det nødtørftigste. »Femte Juni« bragte Meddelelsen under Overskriften »Domsbasunen død«, som om det drejede sig om en af Gadens komiske Originaler. Mange af dem, der for blot et halvt Aar siden havde ladet sig klemme halvt ihjel paa »Elysiums« smalle Trappe for at faa ham at høre, maatte nu huske sig om, før det gik op for dem, hvem han havde været.

Dertil kom, at Bladene samme Dag kunde melde om et andet Dødsfald, der var et ganske anderledes godt Nyhedsstof. Det var Grosserer Søholm, der havde endt sine Dage og nu paa sine Millioners seks tunge Nuller kørtes i Triumf ind i Folkets Pantheon.

»Hverdagen« kunde tilmed meddele, at han paa Dødslejet havde tilkaldt Pastor Stensballe og skænket Kirkefondet hundrede tusinde Kroner.

Hans Begravelse nogle Dage efter i Frue Kirke samlede da ogsaa det meste af, hvad Byen ejede af trekantede Hatte, guldgallonerede Bukser, Epauletter og Præstekraver, foruden naturligvis alle Børsens blanke Cylindre. Det var en af de store Begrædelser for blændede Vinduer, med Lys i alle Kronerne, floromvundne Kandelabre, Draperier paa Væggene og to Sørgemarskaller foran Kisten. Bagved denne stod Pastor Stensballe, der skulde holde Talen. Operaens populære Tenor var engageret til at synge et Farvel, og et Damekor havde indstuderet som et Koncertnumer »Eja! Eja! Kristus er opstanden!«

Mellem den Række ornatklædte Præster, der sad i Koret, var ogsaa Johannes Gaardbo, som skulde forrette Jordpaakastelsen. Han følte sig højst ilde tilmode her. Det var første Gang, han var tilstede ved en saadan teatermæssigt iscenesat Dødsfest, og han var glad ved, at han ikke skulde tale.

Under Pastor Stensballes Sørgetale, der priste den Afdøde som et Forbillede for den unge Slægt ved Foreningen af mægtig Handlekraft og kristelig Ydmyghed, kunde han næsten ikke sidde stille. Mod sin Vilje maatte han tænke paa Mads Vestrup, der engang i en Tale med en af sine lidenskabelige

Overdrivelser havde kaldt den officielle Kirke for Forgaarden til Helvede, hvor der endnu ofredes til de hedenske Afguder. Men var ikke dette virkelig en Dyrkelse af Mammon i Herrens eget Hus, i selve Landets Hovedkirke?

»Eja! Eja!« jublede Kvindekoret oppe paa Pulpituret, da Pastor Stensballe havde sluttet. Det skurrede i hans Øre som et Raab af vindrukne Bakkantinder.

Dagen efter blev Mads Vestrup i al Stilhed begravet fra et afsides liggende Kirkegaardskapel, hvor hans lille Vennekres fra Rullekælderen for sidste Gang samledes, ialt et halvt hundrede Mennesker. Talen blev holdt af en yngre Præst, der øjensynlig mente at vise den Afdøde Skaansomhed ved at fatte sig i størst mulig Korthed.

I Baggrunden af Kapellet stod Johannes Gaardbo. Der var kun faa, der kendte ham, og han var heller ikke i Ornat. Han var ikke kommen for at tale. Han vilde ogsaa helst være uset her, fordi han vidste, at det vilde vække Misstemning, maaske Forargelse hos mange i Menigheden, dersom det rygtedes, at han havde været tilstede. Men hans Samvittighed havde ikke ladet ham i Ro, før han kom herhen. Der havde paany, og stærkere end før, rørt sig en Følelse af Skyld hos ham ved Tanken om denne

faldne Embedsbroder, som sikkert nu havde fundet Tilgivelse og faaet Oprejsning i Alkærlighedens store Favn.

Det hele Ubehag ved Gaarsdagens kirkelige Teaterforestilling sad ham endnu i Sindet og gjorde ham skamfuld under denne ydmyge Højtidelighed.

Gamle og unge Mænd af Mads Vestrups Troesfæller skiftedes til at bære ham den lange Vej fra Kapellet til Graven. Var Kisten kun fattigt pyntet, saa var der til Gengæld noget rørende højtidsfuldt over den varsomme Maade, hvorpaa disse Mænd løftede den op, naar de for Afløsningens Skyld havde maattet standse et Øjeblik undervejs. Det mærkedes, at det var noget kært og helligt, som de her viste den sidste Ære.

Bagved Kisten gik Fru Stine omgivet af sine Børn. Den lille, værkbrudne Kone var nu saa skæv, at hun bevægede sig ved Hjælp af to Stokke og slingrede med Overkroppen som et Skib i Søgang.

Salmesangen omkring Graven var kun svag, fordi de fleste var ældre Folk. Højt over alle hørtes Susse Frederiksen. Hun stod tæt ved Graven i sin Soldateruniform og ledsagede Sangen med Greb i en Guitar. Det var Mads Vestrups Yndlingssalme, den, han i sin Tid selv havde lært hende, og som han daglig lod synge ved sin Husandagt:

Nu det lysner i mit Sind,
Solen har jeg lukket ind,
Livets Kilde har jeg fundet,
Døden har jeg overvundet.

Efter den første Sommervarme flyttede det velhavende københavnske Borgerskab paa Landet. Byen udfoldede sig i Solen som en blomstrende Slyngplante, skød Ranker ud langs med alle Jernbanelinjer og spredte sit Liv og sine Farver over det meste af Sjælland.

Let paaklædte som Dryader svævede Strøgets unge Damer paa Cycle gennem Skovene fulgt af deres Kavalerer. Eller de fortsatte Vintersæsonens Flirt paa Badestranden i Svømmedragt og Voksdugshætte under moralsk Beskyttelse af et eller andet »System«. Ortodokse Soldyrkere og Havtilbedere lejrede sig paa Sandet i paradisisk Nøgenhed, og paa en Landtunge ved Issefjorden havde de sidste Dages Hellige, de saakaldte »Kravlere«, slaaet sig ned. Det var Tilhængere af en nylig opstaaet, udenlandsk Profet, der forkyndte, at al Menneskelivets Sorg og Elende var foraarsaget af den oprejste Gang. For at vinde Paradiset tilbage maatte Mennesket som sine ældste Forfædre bevæge sig paa fire, i hvert Fald nogle Timer om Dagen. De indre Organer fik i denne Stilling deres naturlige Leje, Blodomløbet frigjordes,

og Resultatet var et ukendt Velvære, Fred paa Jorden og evig Lyksalighed. Da det ganske særlig var overfede, af deres Kroppe i det hele besværede Personer, som droges til den nye Lære, var det et ejendommeligt Syn, naar Menigheden paa bestemte Tider af Dagen kravlede over Terrænet i deres brune Sækkedragter som et Optog af Kæmpetudser.

Ogsaa Karsten og Jytte flyttede paa Landet i Slutningen af Juni. Kort forinden var Afgørelsen i den store Kappestrid om Enslev-Billedet falden, efter at der i flere Uger havde staaet et mægtigt Postyr i Pressen med Erklæringer og Mod-Erklæringer.

Det var som sædvanlig Karl May, der havde sat Ild paa.

Han havde haft det overraskende Paafund at hente sit Motiv fra Enslevs Drengeaar, at fremstille den store politiske Fører som en fjortenaars Landsbyknøs, der i sin fattige Konfirmationsdragt var paa Vandring fra Hjemmet ud mod den Verden, hvis Erobrer han skulde blive. Figuren var anbragt siddende paa en Grøftekant ved en ensom Hedevej, med Stokken og en Klædebylt ved Siden af sig. Med lovlig drastisk Virkning var den vanføre Fod stukket ud i Billedets Forgrund, og der var overhovedet ikke saa lidt uredeligt og frækt i Udførelsen. Men selve Udtrykket i den svagelige Drengs gulblege Ansigt med den brede Fugleunge-Mund, Blikkets bræn-

dende Uro, hvori den flyvende Stormhimmel og Landskabets dystre Øde syntes genspejlet, var genialt grebet og forstaaet.

Karl May kunde imidlertid slet ikke komme i Betragtning paa Grund af sin Virksomhed i Præstebladet. Til Trods for, at ingen tog ham alvorlig som kirkelig Hedspore, havde Dommerkomiteen, som var et Timandsraad af Enslevs politiske Venner, paa Forhaand strøget ham af Listen. Og det hjalp ikke, at flere knnstforstandige Mænd med Autoritet havde støttet ham ved offenlige Udtalelser.

I Komiteens afsluttende Møde stod Valget mellem Karsten Froms Folketings-Interiør med det virtuosmæssigt behandlede Rum og de mange flot hensatte Portrætter af kendte Politikere og saa en ældre, anerkendt Kunstners dygtige, monumentalt opfattede Billede af Enslev som Ministerpræsident. I Rigsdagskrese interesserede man sig stærkt for Karstens Billede paa Grund af det Idealitetens Skær, han med sædvanlig Fiffighed havde lagt over de portrætterede Herrers Træk. Om det saa var Gjærups Snigmorderansigt, havde det faaet et engleligt Blik bag Brillerne. Fra »Femte Juni«s Side var Stemningen ligeledes bleven kraftig bearbejdet til Gunst for ham. Tykke Møller havde gjort sin Pligt, — ja han, som ellers med Impotensens Søvnighed fimsede sine smaa Giftigheder af sig, havde ved denne Lejlighed med vir-

kelig Lidenskab tilsmurt Karl May som Hævn for, at denne i Efteraaret, da Jørgen Berg kom paa Nerveklinikken, snappede Fru Maja væk lige for Næsen af ham.

Udfaldet af den endelige Afstemning blev et afgjort Flertal for Karstens Billede, og straks strømmede der Lykønskninger og Blomster ind til ham endogsaa fra Folk, der i Smug havde modarbejdet ham.

Jytte fik i disse Dage sin Menneskekundskab forøget paa en Maade, der var nær ved at faa hende til at ønske, at en anden havde sejret. Dette Kor af Gratulanter, denne servile Beundring for Heldet, og Venne-Misundelsen, hvis Udtryk var en overdreven Anerkendelse, gjorde hende skamfuld. Folk af hendes Bekendtskab, der siden hendes Giftermaal knap havde villet hilse hende, skraaede over Gaden for at overøse hende med Komplimenter.

Men næsten allermest forbavsedes hun over Karsten selv, hvem al denne Virak steg til Hovedet, skønt ingen bedre end han vidste, ved hvilke Midler Stikket var taget hjem. For Fredens Skyld fulgte hun ham fra Selskab til Selskab, hvor hun med gode Miner hørte ham blive fejret, og hun havde ogsaa selv været elskværdig Værtinde for Bjerreby, tykke Møller og andre af hans Medsammensvorne.

Men nu udholdt hun heller ikke længer Synet af Mennesker. Allerhelst var hun flygtet til en eller

anden skjult Krog for der at vente paa den store Begivenhed, der forestod; men paa Grund af Karstens Arbejde og tillige af Hensyn til hendes Mor, der stadig skrantede, maatte de blive i Nærheden af København.

De havde lejet Stuehuset i et lille Bondested, der laa paa aaben Mark nord for Furesøen, ikke længere fra Station, end at de let kunde komme til Byen. Der var kun tre Stuer, lavloftede og mørke; men der hørte en god Have til Huset med en høj Hæk ud mod Landevejen.

Deres Værtsfolk var et ældre Ægtepar, der tidligere havde ejet en Gaard. De levede nu af et lille »Hønsemejeri« foruden af deres Sommerlejere. Manden sad den meste Tid af Dagen paa Skurebænken udenfor Køkkendøren og pattede paa en Pibe.

Denne Mand blev hurtig Jyttes Skræk. Saasnart hun satte sig ud i Haven, kom han slentrende paa sine Kludetøfler for at begynde en Samtale. Med grundende Mine kiggede han op til Skyerne for at blive raadspurgt om Vejret og Høstudsigterne. Han var vant til, at hans Sommergæster henvendte sig til ham om den Slags Oplysninger og ærede ham som et Natur-Orakel. Ogsaa hans Kone, en lille Fedtklump med rindende Øjne, gjorde Fordring paa at blive respekteret som En, der sad inde med en

mystisk Landbo-Viden, som det nok var værd for en Københavner at lade sig belære af.

Jyttes Ligegyldighed krænkede dem, og de blev for hver Dag mere ondskabsfulde.

Deres Chikanerier gik tilsidst saa vidt, at hun maatte tale til Karsten om det. Men da hans Trusler og Eder blot forværrede Forholdet, søgte hun at tage sine huslige Genvordigheder fra den latterlige Side. Og virkelig kunde hun undertiden næsten more sig over den Opfindsomhed, hvormed de to Gamle i deres stumme Arrigskab stadig sammenbryggede nye Bryderier og Plager til hende.

En god Del af sin Pirrelighed tilskrev hun iøvrigt sin Tilstand, som uafbrudt beskæftigede hende i hendes Ensomhed. Og ofte tænkte hun paa, hvad det dog var for en afsindig Verdensorden, der gjorde Kvinderne saa værgeløse overfor Indtryk netop paa et Tidspunkt, da deres Sind burde være beskyttet mod Stemningernes Stormkast og hvile uforstyrrelig i rolig Forventning. Kunde man undre sig over, at Menneskene fødtes til Ulykke, naar Svangerskabet prisgav Mødrene til allehaande sygelige Følelser og abnorme Lyster, der fyldte Sjælen med Kvalme? . . .

Regelmæssigt hver anden Eftermiddag tog hun til Byen for at se til sin Mor, som trods sin Svaghed ikke vilde paa Landet denne Sommer, fordi hun ikke mere kunde komme til Storeholt. Bagefter gik

hun gerne hen til sin Mand i Atelieret, hvorfra de saa fulgtes hjem.

En Dag overraskedes hun af et langt Brev fra Meta, som paa sin grundige Maade fortalte om sit nye Hjem, sin Mand og sine Børn.

Jytte brød Brevet med Ligegyldighed og læste det i Begyndelsen temmelig flygtigt, skønt hun var forberedt paa, at der ogsaa stod en Del deri om Dihmer. Det var ikke længer Fortiden, der optog hendes Tanker. Det var de kommende Dage, hun nu udelukkende levede i. Det var Fremtiden, der bølgede for hendes indre Syn som et Landskab i uroligt skiftende Belysning.

»Vor Godsejer ser vi ikke saa sjelden, skønt han ikke mere bor her paa Gaarden men er flyttet op i Skoven, fordi der er Haandværkere næsten allevegne. Han lever for sig selv deroppe med en gammel Plejerske, en Kokkepige og Kusken. Han kommer dog næsten daglig kørende herned for at tilse Arbejdet, og i Almindelighed kigger han saa ogsaa ind til os, naar vi mindst venter ham. Han er lidt nysgerrig, tror jeg. Men han holder meget af Børn. Han kan sidde en hel Time ude i Haven og se paa, at Børnene leger. Ellers er han jo unægtelig en sær Mand, saadan som du ogsaa havde forberedt os paa. Det er en fiks Ide hos ham, at han ikke vil gøre noget for at blive rask. Han siger, at der er sunde

Folk nok i Verden. Min Mand mener, at det stammer fra hans Sygdom; men jeg tror nu, at han har haft en eller anden stor Sorg, som han ikke kan komme over. En Dag sad vi i Haven, og Povl fortalte om en Forpagterfamilje her i Nærheden, der i en Uge havde mistet tre Børn. Tænk dig! Dihmer sad og tegnede Krese i Gruset med sin Stok. Saa sagde han paa en Gang underlig haardt, at det naturligvis gjorde ham ondt for de Folk, men der var ikke den Sorg, man ikke kunde løfte sig op over. Jeg tror, det er det, han selv vil gøre men ikke kan. Underligt nok mærker man alligevel sjelden noget paa ham. Han er i Almindelighed rolig og elskværdig og kan godt lide, at Folk morer sig. Jeg tror, han trænger til at se glade Ansigter omkring sig. Forleden havde han indbudt alle Godsets Beboere til en stor Sommerfest ude paa Engene. Der var et Par hundrede Mennesker, og der blev danset lystigt længe efter, at Solen var staaet op. Festen skal nok have vakt Forargelse, fordi der paa samme Tid var politisk Arbejdermøde et andet Sted paa Egnen. Et Par af Randersbladene skal have skrevet mod Dihmer og min Mand, og Præsten i Favsing, der er Socialist, har raset mod Festen fra Prækestolen og kaldt den et hedensk Orgie. Det er nu en slem Overdrivelse, selv om maaske nok Madam Hansen (Jordemoderen her) vil faa lidt travlt i April.

»Jeg skriver om alt dette, fordi jeg jo veed, at du kender Dihmer fra tidligere Tid. Han har ogsaa flere Gange talt om dig og din Mor, og jeg har maattet fortælle ham om, hvordan du har indrettet dit Hjem. Han er, som sagt, lidt nysgerrig. — —«

Straks da Jytte havde læst Brevet til Ende, puttede hun det ned paa Bunden af sin Sykurv. Hun vilde ikke have, at Karsten skulde læse det. Og hun brød sig heller ikke selv om at mindes det. Dette Forhold til Dihmer maatte nu have en Ende. Det havde gjort Ulykker nok. Og han var jo nu tilfreds, havde Venner om sig og gjorde Fester.

I de samme Dage fik hun Brev fra sin Fætter Jægermesteren, der paa sin Brors Bekostning var interneret i et landligt Pensionat hos to Frøkner Wamberg. Hans Ægteskab var opløst, han selv erklæret umyndig; men nu meddelte han hende paa fire skønskrevne Sider den overraskende Nyhed, at han endelig havde fundet Lykken, idet han havde forlovet sig med den yngste af sine Pensionatsværtinder.

»Mariane Wamberg er 34 Aar, befinder sig med andre Ord i den for Kvinder allerskønneste Alder. Hun er intet mindre end en Engel. Ved Flid og Sparsommelighed har hun og hendes Søster arbejdet sig op helt nedefra, og jeg tror, at det med god Samvittighed kan siges, at »Sofielyst« er det mest vel-

rekommanderede Pensionat i denne Del af Landet. Selv arbejder jeg med i Haven eller hvad der ellers falder for. Hvor er det herligt! Dersom du og din Mand engang kommer paa disse Kanter, maa I endelig kigge indenfor. I vil træffe to Turtelduer, der har lært af Livet og forstaaet, at et godt Helbred, Næve-arbejde og Kærlighed — det er det eneste, der kan gøre Mennesker lykkelige. Alt andet er Vind og Vand, Forfængelighed og Tossestreger.«

Da Karsten havde læst Brevet, slog han en Latter op og foreslog, at de personlig skulde bringe de nyforlovede deres Lykønskning. Saa fik de med det samme Lejlighed til at gøre en Udflugt.

Skønt Jytte ikke holdt af hans Munterhed, gik hun ind paa Forslaget. Hun var virkelig bleven lidt interesseret. En Dag, da Vejret var godt, tog de afsted. De kørte med Banen til Holbæk og derfra videre ud i Landet i en gammeldags Kalesjevogn med et Par magre Hestespøgelser til Forspand.

Under Køreturen, der gik gennem et højt og bakket Landskab, var Jytte tavs. Den frie Udsigt til Fjorden, Lærkesangen over Markerne, og Landsbyerne med de mange smaa rødkindede Børn gjorde hende alvorlig. Uvilkaarlig havde hun taget Karstens Haand. Hun kunde i denne Tid ikke lade være med at tænke paa, naar hun saae noget

smukt, at det maaske var den sidste Sommer, hun oplevede.

Allerede i længere Tid havde hun med Uro og Spænding ventet paa sit Barns første Livstegn, og nu forleden Formiddag studsede hun ved en ejendommelig lille blød Fornemmelse i den venstre Side. Fra det Øjeblik, det gik op for hende, at det var Fostret, der rørte sig i sin Evighedssøvn, var hendes Forhold til det blevet et andet. Hvad der hidtil mere havde sat hendes Tanker end hendes Følelser i Bevægelse, var først nu i al sin Ufatteligheed blevet til rigtig Virkelighed for hende. Hun havde et Barn! Dybt i hendes Skød sov et uskyldigt lille Væsen, som nu vaagnede til Liv og allerede kaldte paa hendes Ømhed . . .

Efter knap en Times Kørsel drejede de bort fra Hovedvejen. Kusken pegede med Pisken paa et rødt Hus noget borte og forklarede, at det var Pensionatet »Sofielyst«. De saae en lille villaagtig Bygning med takkede Gavle, en Dobbelttrappe midt paa Façaden og et Ur over Indgangsdøren. Foran laa en cirkelrund Græsplæne med Flagstang, og paa begge Sider var der en lav, spaantækket Udlænge med et lille Trætaarn midt paa Tagryggen. Det hele lignede et Slotsanlæg for Lilleputter.

En Mand med opsmøgede Skjorteærmer og en stor Lap paa Buksebagen stod udenfor Indkørslen og

savede Brænde. De vilde næsten ikke tro deres Øjne, da de saae, at det var Jægermesteren.

Ved Lyden af Vognen vendte han sig om, og da han genkendte dem, slap han Saven med et Brøl af Glæde.

»Næh! Er det Jer, Børnlille!« raabte han, idet hans ukonfirmerede Stemme straks slog over i Diskanten. »Det var virkelig pænt af Jer! Kom dog ned! Kom dog ned! Nu skal jeg kalde paa Mariane. Gud, hvor ser du godt ud, Jytte! Kom i mine Arme, Kusine!«

Uden mindste Forlegenhed hverken paa Grund af sin Paaklædning, sit ubarberede Ansigt eller sin hele reducerede Tilværelse hjalp han dem ned ad Vognen og førte dem ind.

For at komme til hans Værelse maatte de gennem Køkkengangen, der var mørk som en Kælder.

»Fald ikke over Gulvspanden, Jytte,« varskoede han. »Nu er vi der straks.«

Inde i sin Stue gjorde han dog udtrykkeligt opmærksom paa, at alle Møblerne var hans egne. Der var foruden Sengen et lille Vaskebord, et Klædeskab, et Par Stole og et Klapbord. Saa meget havde han tilbage af Storeholts Rigdomme.

»Men kom nu her og se min Udsigt,« sagde han efter at have taget en gammel graa Frakke paa, hvis lange Skøder dækkede over den lappede Buksebag.

»Er her ikke herligt? Det Syn nedover Bakken der til Skoven — jeg solgte det ikke for en Million. Naar jeg sidder her ved Vinduet om Eftermiddagen og ryger en Pibe, føler jeg mig efter Omstændighederne fuldkommen tilfreds. Jeg beklager mig hellerikke. Naturligvis er det ikke netop morsomt for en Mand med min Fortid at blive erklæret for uhelbredelig blødhjernet. I har vel set det? Det har staaet i alle Bladene. Med fuldt Navn og Titel og det hele. Men hvad skulde jeg gøre? Jeg havde jo lavet Skandale. Der forelaa jo desuden en Lægeerklæring. Og som det hedder hos de Gamle: Mod Videnskaben kæmper selv Guderne forgæves! — Men hvor bliver Mariane af!«

Han gik til Døren og raabte ud til Køkkenet:

»Misse dog! Hvor bliver du af? Vi tørster efter at skue dit Aasyn!«

Saasnart han vendte Ryggen til, havde Karsten og Jytte tilkastet hinanden et Blik. Men da Karsten skar en komisk Grimace, rynkede Jytte Brynene.

En lille brunlokket Dame med kønne og livlige Øjne viste sig i Døren. Hun blev en Tid staaende derhenne, mens hun med smilende Forlegenhed strøg sig nedover Forklædet. Endelig dristede hun sig til at gaa ind. Jægermesteren forestillede, og med et morsomt lille Buk modtog hun Jyttes og Karstens Lykønskninger.

Et Par Minutter senere trak hun sig allerede tilbage med et nyt lille Buk, efter at hun havde indbudt de Fremmede til en Kop Kaffe i Haven sammen med Pensionærerne.

»Naa?« udbrød Jægermesteren. »Hvad siger I saa? Er hun ikke sød? Vilhelmine er det naturligvis ikke; men jeg har saavist ingen Grund til at fortryde Byttet. Vi er allerede som en lille Familje og arbejder udmærket sammen. Min Svigerinde tager sig mest af den indre Husførelse, og Mariane har Køkkenet under sig. For Øjeblikket har vi fjorten Pensionærer, og de roser allesammen hendes Smag og siger, at man ingen Steder faar saa vel tillavet Mad i Forhold til Prisen. — Men Vilhelmine er det naturligvis ikke.«

De sidste Ord faldt ham lidt modløst ud af Munden, idet han et Øjeblik blev borte i sine skjulte Tanker. Derpaa aabnede han Døren for at ledsage sine Gæster ud i Haven, men pludselig lukkede han den til igen og sagde med sænket Stemme:

»I har vel nok set, at det allige vel blev Vilhelmine, der kom til at præsidere ved Vifteudstillingens Aabning og ogsaa var den, der tog mod Dronningen. Men jeg tænkte det nok. Hvad den Dame vil, det sætter hun igennem enten paa den ene eller den anden Maade. Og I kan tro, hun har taget sig storartet ud. Det stod der ogsaa i Bladene. Et kanel-

brunt Crépon-Kostyme fra Wundt & Svendsen. Og nu er min forhenværende Svigerfar død og har testamenteret Missionen hundrede Tusinde. Jeg siger velbekomme!«

Han aabnede atter Døren, og idet han bad Jytte gaa foran, brystede han sig med den samme Grandseignør-Mine, hvormed han i tidligere Tid førte sine Gæster ind til Storeholts Herligheder.

Ude i Haven sad Pensionærerne allerede bænkede om Kaffebordet og ventede. Henover den ene Bordende ludede Selskabets Alderspræsident, en forhenværende Provinskøbmand, der ligesom Jægermesteren — og af lignende Aarsager som han — hørte til »Sofielyst« faste Pensionærer, mens de øvrige fortrinsvis var yngre Mennesker, der tilbragte deres Ferie der.

Karstens bekendte Kunstnernavn, der netop var fløjet Landet over i Anledning af Enslev-Konkurrencen, vakte Spænding. Ogsaa Jytte interesserede, efter at man havde faaet at vide, at hun var en Datter af Minister Abildgaard.

Den ældre Frøken Wamberg modtog Gæsterne med megen Anstand og foretog Præsentationen. Hun var en i alle Ender svulmende Dame, der mindede om sin Søster som et Hvidkaalshoved om en Rose.

I Begyndelsen var der Tavshed, nysgerrig Udspejden og provinsiel Forlegenhed. Indtil en bredrygget

københavnsk Kommunelærerinde, der var vant til at være Underholdningens humoristiske Midtpunkt og derfor følte sig krænket af al denne respektfulde Højtidelighed, tog Cigaren af Munden og sagde:

»Aa, Hr. Johansen! Vær saa skeløjet og la' Sukkeret rykke denne Vej!«

Latteren skyllede henover Bordet. Det var, som om den bare havde ventet paa Signalet, og de Fremmede var snart glemt.

Som det er Tilfældet i de fleste Sommerpensionater, havde Feriestemningen hos de unge slaaet sig løs i forskellige lystige Paafund. Blandt andet havde man faaet det Indfald at bytte Navne, og for at forhøje Morskaben havde man givet Damerne Herrernes Navne og omvendt. Den »Hr. Johansen«, som den humoristiske Kommunelærerinde havde henvendt sig til, var i Virkeligheden en ung, blond Dame, ikke det mindste skeløjet, men tværtimod af stor Skønhed.

Jytte blev ganske ør af dette Frimureri. Den hele overgivne Sorgløshed stod i en saa skærende Modsætning til hendes egen Sindsstemning, at den fortumlede hende. Hun bøjede sig ind mod Karsten og hviskede:

»Vi maa se at komme bort.«

I det samme lød et Raab fra den nederste Bordende, hvor særlig de yngste havde Plads.

»Et Frierbrev! . . . Et Frierbrev!«

Et Blomsterdun var kommen sejlende gennem Luften ind over Bordet, og dette Skæbnens Sendebud, som det galdt om at holde sig fra Livet, dersom man ikke vilde mistænkes for at være hemmelig forlovet, fik dem alle til at springe op og puste af alle Kræfter.

Det var let at se, at alle Herrerne med Forkærlighed søgte at blæse Dunet over paa den unge, blonde Dame, der kaldtes Hr. Johansen, men hvis virkelige Navn var Frøken Sølling. Hun værgede sig tappert, blev helt kokliko i Hovedet af Anstrengelse, mens hun langsomt retirerede bort fra Bordet med hele Sværmen efter sig. Tilsidst flygtede hun ud over Græsplænen, hvor de Sammensvorne fortsatte Forfølgelsen.

Den fallerede Provinskøbmand og Jægermesteren, der sad med sin Mariane omkring Livet, morede sig, saa deres Skuldre hoppede. Ogsaa Karsten var en interesseret Tilskuer. Han havde øjeblikkelig lagt Mærke til Frøken Sølling mellem de øvrige Damer, og idet han nu med Øjnene fulgte hendes slanke Skikkelse i Slagtummelen, blev han mistænkelig lang i Ryggen og mistede Farven.

Jytte, der af Høflighed ogsaa fulgte Dysten, mærkede af den Grund ikke noget. Men da de unge var faldet til Ro, efter at Dunet pludselig var blevet borte for dem, hviskede hun igen:

»Nu maa vi afsted, Karsten!«

Et Kvarterstid efter befandt de sig paa Hjemvejen.

Ligesom paa Udturen sad Jytte i sine egne Tanker, mens Karsten nervøst røg den ene Cigaret efter den anden og lod Munden løbe. Forinden Bortkørslen, mens de to Søstre Wamberg viste Jytte rundt i Hus og Have, havde han vekslet et Par Ord med den smukke Frøken Sølling og derved forskaffet sig den Oplysning, at hun boede i København, hvor hun var Gymnastiklærerinde i et af de store Pigeinstituter.

»Din Fætter behøver vi da ikke at nære Bekymringer for« — sagde han, da de havde kørt et Stykke Vej. »Det var jo virkelig en Idiot-Idyl . . . Han svedte formelig af Velvære.«

»Ja, han er en lykkelig Natur,« svarede Jytte; men hun tænkte paa Meta og hendes Brev, der stadig spøgede hende i Hovedet. Hun saae hende atter sidde derovre i Haven og tale roligt og fornuftigt med Dihmer. Og aldrig havde hun som i dette Øjeblik følt, hvor fremmede de begge var bleven hende. Hun ejede ikke Metas lykkelige Enfoldighed, ikke hans overjordiske Mandssind. »Derfra disse Taarer.«

Da Jytte nogle Dage efter saae ind til sin Mor, fandt hun hende igen i Sengen. Hun saae daarlig ud, og hendes hele Tilstand gjorde hende ængstelig. Armene laa saa afmægtigt henstrakte paa Tæppet, og hun viste en underlig sløv Ligegyldighed for alt, hvad Jytte fandt paa at fortælle for at oplive hende. Derimod gav hun sig pludselig uden Anledning til at tale om hendes Far og Brødre.

»Hvor tror du, de nu færdes?« spurgte hun.

Inde i Kabinettet, hvor Moderen ikke kunde høre hende, ringede Jytte bagefter Asmus Hagen op.

Asmus vidste godt, at hans Tante havde Kræft, og at Tilstanden var haabløs; men som de fleste Læger betragtede han sine Patienter og deres Paarørende som umyndige Børn, der skulde holdes hen med Snak, naar de gjorde alvorlige Spørgsmaal. Da Jytte sagde til ham, at han virkelig maatte gøre noget for at faa Moderen rask, forsikrede han, at der ikke var nogen Grund til Ængstelse.

Men Jytte var bleven opskræmt, og den næste Dag tog hun til Byen allerede om Formiddagen for at høre, hvordan Natten var gaaet.

Til hendes Overraskelse blev hun modtaget af Pigen med den Besked, at hun i Øjeblikket vist ikke kunde gaa ind til Moderen, da Præsten var derinde.

»Præsten?«

»Ja, han kommer her i denne Tid hver Formiddag. Og Fruen har sagt, at hun ikke vil forstyrres, saa længe Præsten er her.«

»Ja ja, saa kommer jeg igen om lidt. Jeg har ogsaa et Par Ærinder at besørge,« sagde Jytte og vilde til at gaa, da pludselig en ond Anelse slog ned i hende.

»Hvad er det for en Præst?« spurgte hun. »Veed De, hvad han hedder?«

»Ja, det er Pastor Gaardbo.«

»Hvor længe plejer han at være her?«

»Det er saa forskelligt.«

»Er det længe siden han kom?«

»En halv Timestid.«

»Saa vil jeg hellere vente,« sagde Jytte og gik ind.

Af den Mand vilde hun ikke lade sig fordrive! Maaske havde han ovenikøbet hørt hende; og han skulde dog ikke gerne tro, at hun undgik ham af nogen Art Frygt.

Hun satte sig ind i Dagligstuen og tog en Avis. Døren til Moderens Soveværelse var lukket; men hun kunde tydeligt høre ham tale derinde.

Engang i Foraaret, kort efter sin Hjemkomst fra Bryllupsrejsen, havde hun igen truffet ham i Bredgade-Sporvognen; og ligesom sidst havde han siddet og stirret mørkt paa hende fra den anden Ende af Vognen uden at hilse. Det var hende nu en Til-

fredsstillelse at tænke paa, at Situationen denne Gang vilde tvinge ham til i det mindste at være høflig.

Meta havde en Dag forinden sin Bortrejse fortalt hende, hvad hun og hendes Mand havde oplevet med ham den sidste Tid i Jerve. Den Formodning, hun selv havde haft om den sande Aarsag til hans Kærestes Død, havde hun ved samme Lejlighed faaet bekræftet. Og det var denne Mand, der nu havde gjort sig til Herre her i Huset! Som kastede en ond Skygge over dets Fortid, selv over hendes Fars Minde!

Men hun havde ingen Ret til at gøre Moderen Bebrejdelser. Saa ufatteligt det var, saa havde hun dog selv engang i en nedtrykt Stemning været nær ved at lade sig forvirre af denne stoltserende Landsby-Apostel.

Efter en kort Ventetid gik Døren til Sovekammeret op, og Johannes Gaardbo traadte stille ind.

Der fløj en let Rødme op i hans Kinder, da han saae hende. Men han syntes iøvrigt ikke særlig overrasket. Han havde aabenbart været forberedt paa, at de engang vilde mødes her.

Han standsede og hilste. Nærmede sig derpaa et Par Skridt og sagde:

»Jeg synes, Deres Mor idag har det bedre. Med Guds Hjælp vil hun nok snart komme paa Fode igen.«

Jytte svarede blot med en Hovedbøjning. Hvorefter han atter bukkede og gik bort.

Jytte sad tilbage med en usikker Fornemmelse. Hans Væsen havde afvæbnet hende. Hvad var Hensigten med denne forandrede Holdning? Det havde jo næsten set ud, som om han havde ventet en Indbydelse til at tage Plads. Hvad pønsede han paa? Var det ikke Gengældelse nok, at han havde taget hendes Mor fra hende? Trods hans Mine troede hun ikke paa hans Tilgivelse. Den Mand kunde sikkert ikke glemme. Han vilde ikke hvile, før han paa en eller anden Maade havde ydmyget hende.

Da hun kom ind i Sovekammeret, laa Moderen med Haanden under Hagen, som om hun sov. Først da Jytte næsten havde naaet Sengen, slog hun Øjnene op.

»Er det dig?« sagde hun svagt og saae paa hende som fra det fjerne.

Jytte satte sig paa Sengekanten; men hun mærkede, at der var en Verden mellem deres Tanker, og Samtalen gik snart i Staa. —

For at undgaa nye Sammentræf med Pastor Gaardbo gentog hun ikke sine Besøg om Formiddagen; og da Moderens Tilstand i den følgende Tid syntes at bedre sig, mens hun selv paa forskellig Maade begyndte at føle sig stærkt besværet, indskrænkede hun overhovedet sine Rejser til Byen.

En Dag, da hun sad i Haven med noget Sytøj til Barneudstyr, fik hun Besøg af tykke Møller. Den astmatiske Mand kom kørende direkte fra Byen i Automobil og var meget skuffet over ikke at træffe Karsten. Han forklarede, at han flere Gange i Dagens Løb forgæves havde søgt ham i Atelieret, hvorfor han havde tænkt sig, at Karsten maaske var bleven hjemme paa Grund af Varmen. Da det drejede sig om en meget vigtig Sag, som det hastede med, bad han om at faa at vide, hvor Karsten var at finde.

Jytte kunde ikke faa sig til at tilstaa, at hun ikke vidste det. Hun sagde derfor blot, at hendes Mand var optaget. Ikke med et Ord havde Karsten talt om, at han ikke som sædvanlig var i Atelieret. Men han havde vidst, at hun ikke kom til Byen idag og hentede ham. Det havde hun udtrykkeligt sagt ham om Morgenen.

Da Karsten om Aftenen kom hjem, og de sad ved Middagsbordet, spurgte hun, hvordan det var gaaet ham med Varmen. Om han havde kunnet arbejde i Atelieret i den Hede.

»Storartet! Jeg har været flittig som en Skrædder hele Dagen.«

Jytte tav et Øjeblik. Hun havde følt som et Slangebid i Hjertet og blev stille. Saa fortalte hun om Møllers Besøg, og skønt Karsten lo paa den

naturligste Maade, forekom det hende, at han var bleven bleg.

»Jeg veed det naturligvis,« sagde han. »Jeg kender jo hans Ringning. Men jeg vilde ikke lukke Bæstet ind.«

»Hvorfor?«

»Du veed jo godt, hvad han kommer for. Og nu synes jeg, ved Gud, jeg har hældt nok i den Whiskytønde.«

Skønt hendes Hjerte endnu dirrede, lod Jytte sig berolige af hans Forklaring. Men da de efter Bordet satte sig ud i Haven, og Karsten her tydeligt anstrengte sig for at være morsom og faa hende i godt Humør, spurgte hun igen sig selv: »Bedrager han mig?«

Hun havde altid fundet, at de Skinsyge-Dramaer, som de fleste Ægtefolk opførte for Alverdens Øjne, var lige nedværdigende for begge Parter, og hun havde lovet sig selv, at de skulde tjene hende til Advarsel. For ikke saa længe siden havde hun mødt sin tidligere Veninde Jenny Brammer, der ganske forbrølet betroede hende, at hun lige havde faaet Beviser paa sin Mands Utroskab. Ved Hjælp af en falsk Nøgle havde hun aabnet hans Skrivebordsskuffer og fundet to Damebreve, og nu vilde hun sætte sig i Forbindelse med et Privatopdager-Bureau for at faa Forholdet oplyst. I sit Had til ham gav hun deres intimeste Samliv til Pris med en Raahed,

saa Jytte maatte bede hende om at tie. Et Par Dage efter fik hun saa den Besked fra hende, at det hele havde været blind Allarm; og for kort Tid siden saae hun hende paa Gaden, hængende ved Mandens Arm i glødende Forelskelse.

Den næste Morgen, da Karsten tog til Byen, stod Jytte alligevel skjult bag Sovekammergardinet og fulgte ham med vagtsomme Øjne ud gennem Haven. Og det forekom hende, at hans Gang var hurtigere end ellers, og at han havde denne vejrende Holdning med lang Ryg, som hun kun altfor godt kendte.

Hele Formiddagen gik hun forpint omkring, og efter Frokosten bestemte hun sig til at tage til Byen tidligere end ellers og overraske ham i Atelieret — eller maaske et andet Sted.

Da hun stod i Havestuen med Tøjet paa, hørte hun en Automobil standse udenfor paa Vejen. Hun tænkte straks, at det igen var Møller, men da hun saae Asmus Hagen komme op gennem Havegangen, jog der en Angst igennem hende. Hvad var der sket?

Hun skyndte sig ud og raabte allerede i Døren:

»Er der noget i Vejen med Mor?«

»Nu skal du ikke lade dig forskrække,« sagde Asmus, da de havde taget Plads paa en Bænk. »Jeg har set til en Patient her i Nærheden og syntes saa, jeg med det samme vilde lade dig vide, at din Mor nu til Morgen har haft et Anfald af ret slemme

Underlivssmerter. Jeg har givet hende et Par Streger Morfin, saa hun skal helst have Ro idag. Du kan nok tage med ind og se til hende; men du maa altsaa ikke gerne være der for længe.«

Da Jytte spurgte, om der var Fare, svarede han hverken Ja eller Nej. Paa Vejen ind til Byen lod han hende dog forstaa, at Tilstanden var alvorlig. At Sygdommen var Kræft, sagde han ikke. Og heller ikke Jytte nævnede Ordet af Frygt for at faa en Anelse bekræftet.

Der gik nu ikke mange Dage, før hun selv saae, at det var Døden. Og da hun spurgte Fætteren, bekræftede han det ogsaa. En Operation lod sig ikke udføre paa Grund af Svulstens Plads. Til Gengæld trøstede han hende med, at Moderen næppe vilde komme til at lide meget.

Den Forudsigelse slog dog ikke til. I fem Uger varede Kampen. Midt i Sommerens festligste Tid opløstes Fru Bertha langsomt under mange Slags Pinsler.

Jytte opholdt sig i al denne Tid mest i Byen, og det kunde ikke undgaaes, at hun og Pastor Gaardbo af og til mødtes i Sygeværelset. De hilste dog kun paa hinanden i Forbigaaende. Men det var ikke saa meget paa Grund af Fortiden, at Jytte nu undgik ham. Det var mest, fordi hun følte sig tilovers, saa snart han kom ind ad Døren. Hun mærkede

den store Længsel, hvormed Moderen havde ventet ham. Og ligesom i Barnetiden paa Samsø, naar Forældrene glemte hende for deres politiserende Gæster, gled hun ud af Stuen med oprørt Hjerte og lod sig ikke mere se.

Der var dog ogsaa Timer, da hun selv ventede ham med Utaalmodighed og var taknemlig for den Trøst, han bragte Moderen. Under hendes sværeste Lidelser var hans Nærværelse tilsidst det eneste, der kunde give hende lidt Ro. Naar han traadte hen til hendes Seng, var der ogsaa noget saa straalende mildt, næsten sønlig kærligt i hans Væsen overfor hende, at Jytte ofte maatte spørge sig selv, om dette virkelig var det samme Menneske, der havde jaget sin Kæreste i Døden, fornægtet sin eneste Bror og vakt hendes egen Afsky ved sin Selvretfærdighed.

Hver Dag henimod Aften kom Karsten for at høre, hvordan det gik. Skræmmet af Medicinlugten og Klagelydene inde fra Sygeværelset listede han med forlegen Mine omkring paa Taaspidserne og gjorde i det hele en ynkværdig Figur.

Jytte overvandt sig til at vise sig god og venlig imod ham. Hun var i disse Dage saa oprevet, at hun uvilkaarlig værgede sig mod alle Tanker, som yderligere kunde bringe hendes Sind ud af Fatning. Desuden gled han til Tider paa underlig Maade ud af hendes Bevidsthed. Naar hun uforvarende

traf ham i Dagligstuen, balancerende omkring i sit ferskenfarvede Sommerdress med opsmøgede Benklæder og figurskaaren Jakke, overraskedes og forvirredes hun, som om hun saae et Genfærd.

I Moderens sidste Uger, da Ødelæggelsesværket rundt om i hendes Legeme for hver Dag blev mere synligt, levede Jytte i en Feber, der kastede hende fra det ene Sindsoprør i det andet, saa hun undertiden frygtede for at miste sin Forstand. Morfinen havde ikke mere nogen Magt over Moderens Smerter. Der var desuden kommen Vandsot til. Flere Gange maatte hun tappes for at skaffe Hjertet og Lungerne Plads. Tre fyldte Spande blev hver Gang baaret ud fra Sovekammeret, før Aandedrættet lettedes.

Jytte havde aldrig før set et Menneske dø. Hendes Far var slaaet til Jorden som af et Lyn midt under sit Arbejde, og Broderen Ebbe havde hun mødt paa Gaden faa Timer før han tog sig afdage. Det var hidtil ogsaa mere Livets end Dødens Jammer, der havde sysselsat hende. Men hvad hun i disse Dage oplevede, vakte et stumt Skrig i hende, et Rædsels- og Hævnskrig mod de dunkle Magter, der lod et Menneske lide saa skændigt for at slippe ud af en Tilværelse, som i Forvejen havde lønnet hende ilde nok for hendes Opofrelser. Hun følte sine egne Livskilder fryse til ved at se den bedste og kærligste af alle Mødre Dag for Dag ligge henstrakt paa Dødens

Pinebænk, sønderbrydes Led for Led, martres langsomt som til Forlystelse for en vanvittig og blodrukken Gud.

Den 26de August om Aftenen Klokken otte døde Fru Bertha. Dagen forinden havde Johannes Gaardbo berettet hende. Fra Middagstid laa hun bevidstløs hen. Da Jytte mærkede, at den sidste Time nærmede sig, fik hun under et Paaskud Karsten sendt bort, saa hun blev alene med Sygeplejersken. Et Øjeblik efter, at han var gaaet, sank Hovedet ned med et sidste Suk.

Efter at Torben Dihmer var flyttet op i sit Skovhus, betragtede han i endnu højere Grad end før den Verden, der laa udenfor Favsingholms Markskel, som en fremmed Klode, han engang i en uhyggelig Drøm havde gæstet. For at lukke selve Mindet om den ude læste han ikke mere Aviser og havde ogsaa afbrudt al brevlig Forbindelse med tidligere Venner og Bekendte. Han vilde have Lov til at leve Resten af sit Liv uden at ulejliges af Krav paa Deltagelse for alle disse tusinde Ting, der var bleven ham saa inderlig ligegyldige.

Selv paa Favsingholm viste han sig bestandig sjeldnere. Siden den store Midsommerfest, der havde sat nyt Liv i Agitationen imod ham og vakt en For-

argelse hos Folk, saa han offenlig var bleven betegnet som en samfundsfarlig Person, havde han mere og mere overladt Overopsynet med den hele Bedrift til Doktor Gaardbo.

Han var bleven træt af Mennesker. Især var han bleven led ved Arten af deres Alvor.

Nu havde desuden hans Udseende igen forandret sig saa meget, at han ogsaa af den Grund helst undgik Folk. Deroppe i Skoven havde han indrettet sig i tre smaa Stuer, som akkurat var udstyret med det nødtørftigste. I sin Foragt for den Overflod af ligegyldige Ting, som man derude i Spøgelseverdenen sloges saa blodigt om og ikke undte hinanden, forenklede han mere og mere sine Livsvaner og fandt en barsk Tilfredsstillelse i at undvære.

En Gang i Løbet af Dagen saae Povl Gaardbo gerne op til ham, enten alene eller sammen med Meta. De havde efterhaanden begge to vænnet sig til hans mange Underligheder og var kommen til at holde meget af ham.

Han paa sin Side var taknemlig for deres Overbærenhed og viste Povl Gaardbo et tillidsfuldt Venskab. Saa forskellige de to Mænd var, og skønt Torben i sine triste Øjeblikke kunde spotte Vennens frejdigt naive Livstro, var det dog ogsaa hans Overbevisning, at der vilde oprinde en lykkeligere

Tid for Verden end den, han selv havde oplevet. En Tid, da Menneskene vilde vende sig med Lede fra en kunstig steriliseret Tilværelse for igen at tage det onde med det gode af Livets Haand uden næsvis Modsigelse.

For sit personlige Vedkommende ventede han dog ikke mere af Fremtiden end hvad ogsaa Øjeblikket undte ham: Fred og Glemsel. Han havde ved sit Hus indrettet sig en Hønsegaard, og i sin lille Have havde han en Pindsvinefamilje til Underholdning. Og rundt om ham susede Skoven, der ligesom gamle Folk snakkede med sig selv om svundne Dage. Men frem for alt gik han op i sine astrologiske Undersøgelser, i den omhyggelige Udarbejdelse af sin Sygejournal, som han aldrig mere omtalte til Povl Gaardbo for ikke at blive udlet.

Fra Huset førte en Sti ind til den ene af de to dybe Kløfter, der tidligere delte Skoven, og i hvis Bund en livlig lille Bæk sprang afsted fra Sten til Sten paa Vej ned mod Fjorden.

Her stod en Bænk, som han i denne Tid ofte søgte ud til om Eftermiddagen for at sidde i Læ og slikke Solskin. Stien gik videre, idet den fulgte langsmed Randen af Kløften ned mod det Sted, hvor denne aabnede sig ud mod Engene. Dernede førtes den over Bækken ved en Spange, hvorefter den forsvandt i Skoven paa den anden Side.

Morgen og Aften gik en Husmand over Spangen undervejs til og fra sit Arbejde paa Favsingholm. Ellers kom der aldrig et Menneske. Torben kunde sidde her Dag efter Dag uden at høre andet end Skovens Enetale. Af og til svang en Fluesnapper sig tavs hen over Kløften, og i den røde Skovbund puslede Solsorterne lydløst om og forputtede sig bag Stammerne som forskræmte Rotter.

En Dag, da han igen sad her i sin store Kappe, skar der pludselig en besynderlig Tone gennem Skovsuset. Han kunde længe ikke forklare sig, hvad det var. Det lød for hans Øre som en Skalmeje.

Omsider opdagede han nede paa den anden Side af Spangen — i Skovkanten ud mod Engen — et hvilende Menneskepar, en Mand og en Kvinde. Saa vidt han paa Afstand kunde skønne, var det et Par unge Folk paa Sommervandring. De havde aabenbart ikke set ham. Hun laa med Hovedet i hans Skød, og han sad med en Fløjte for Munden og spillede en vemodigt hentonende Melodi.

Synet greb ham som et Drømmebillede. Han var kommen ind i Eventyrskoven og havde overrasket en Faun med sin Nymfe.

Lidt efter rejste de sig dernede. Han saae dem kaste deres Ransler over Skuldren. Og nu gik de over Spangen og var paa Vej op imod ham.

I sin Skyhed for Mennesker vilde han staa op og

gaa. Men da han mærkede, at de nu havde faaet Øje paa ham, blev han siddende.

Det var en sværlemmet ung Mand med blond Hageskæg og et vejrbrændt Ansigt, der virkelig godt kunde minde om en Skovgud. Den unge Kvinde, der — lidt træt og medtaget — holdt ham under Armen, naaede ham knap til Skulderen.

Torben anslog dem nu nærmest til at være et Par Omstrejfere af den Slags, der gaar rundt i Landsbyerne og spiller for Dørene.

»Undskyld — fører Stien her til Favsingholm?« spurgte den unge Mand og standsede.

»Ja. De kommer dog først til et Hus lidt herhenne. Der skal De gaa norden om Haven. Saa støder De paa en Kørevej. Den gaar ned til Favsingholm.«

»Er det langt?«

»Ikke for raske Ben.«

»Mange Tak!« sagde han og gik videre, mens den unge Kvinde kiggede sig tilbage over hans Skulder med et halvt forskrækket, halvt medlidende Udtryk.

»Skal De besøge nogen paa Favsingholm?«

»Ja. De er maaske kendt der?«

»Aa ja.«

»Saa kan De maaske sige os, om Doktor Gaardbo er hjemme for Tiden.«

»Det tror jeg sikkert. Er det ham, De skal tale med?«

De to unge kiggede paa hinanden, som om de undsaae sig ved at svare.

»Ja. Vi er i Familje med ham.«

Skønt Mandens dannede Sprog og den unge Kvindes Blik igen havde givet Torben andre Tanker om dem, satte den sidste Oplysning ham alligevel i Forbavselse. For ikke at komme til at røbe sig spurgte han dog ikke om mere. Og de gik saa videre.

Han selv blev siddende, og lod paany sin Stok beskrive lange Buer i Græsset foran ham. Men endnu længe saae han hendes store, blaagraa Øjne for sig. Og mod sin Vilje sank han hen i sine mørke Minder. —

Den næste Dag, da Povl Gaardbo kom op i Skovhuset, fortalte han om Besøget og om den ærgerlige Forlegenhed, det havde sat ham i.

»Jeg har aldrig før set den Lømmel . . . endmindre hans Kæreste. Jeg veed ikke, hvad jeg skal gøre med dem. Saa vidt jeg kan faa ud af dem, er den unge Pige løbet bort fra sit Hjem, og jeg har dem stærkt mistænkt for at have flakket om sammen det meste af Sommeren. Det var nok først deres Mening at rende af til Sydafrika og leve i Urskoven. De manglede bare Pengene. Saa læste de i et Blad noget om Favsingholm, og nu kommer han og ber

om Arbejde som Haandlanger eller Grøftegraver, for at de kan gifte sig.«

Torben havde roligt hørt paa ham. Nu spurgte han:

»Hvad hedder den unge Mand?«

»Kjeld Borgen. Hans Mor var min Kusine. En Præstedatter fra Jylland. Han er selv juridisk Student og er dumpet til Eksamen.«

»Men hvorfor er De vred paa ham? Det lyder jo altsammen saa lovende.«

»Da er det dog ikke Meningen at gøre Favsingholm til et Optagelseshjem for landløbende Personer, der er kommen i Forlegenhed. Saadan har han aabenbart opfattet Forholdet. Og saa er der velsagtens flere, der gør det.«

»Vi staar vist ikke i Fare for at blive overrendte af Studenter, der melder sig som Grøftegravere. Udviklingen gaar foreløbig den modsatte Vej. Lad os i det hele taget ikke gøre os altfor højtidelige Skrupler, kære Ven! Verden staar og falder jo ikke med Favsingholm. Jeg synes, De har al Grund til at glæde Dem. De har her faaet Deres første Discipel. Og det er tilmed en af Deres egen Slægt, der nu søger tilbage til Jorden. Det vilde jeg i Deres Sted tage for et lykkeligt Varsel.«

»De mener med andre Ord, at vi skal lade de to Landstrygere blive her. Give dem Hus og Jord?«

»Ja vist! Forresten kender jeg allerede det unge Menneskepar af Udseende. Jeg saae dem igaar, da de kom gennem Skoven, og de gjorde begge to det bedste Indtryk. Den unge Pige er jo nydelig og har et Par trofaste Øjne. Det er en god Medgift. Og Deres Nevø spiller smukt paa Fløjte. Den Færdighed er efter mit Begreb mere værd end en juridisk Eksamen. Lad ham dog endelig blive her! Vi trænger til en saadan Mand nu, vi gaar mod Vinteren. — Vil De altsaa hilse Deres unge Vagabonder fra mig, og sig dem, at jeg ønsker dem begge velkommen til Favsingholm.«

Trods det smukke Septembervejr var Jytte og hendes Mand flyttet tilbage til Byen straks efter Begravelsen. Med det voksende Aftenmørke holdt Jytte det ikke længer ud for Uhygge derude paa Landet, hvor det gamle Ægtepars Ondskab i Forvejen havde gjort hende Opholdet til en Plage. De mange Forhandlinger med Eksekutorerne i Moderens Bo krævede desuden hvert Øjeblik hendes Nærværelse i Byen.

Karsten havde sine Grunde til at være tilfreds med den tidlige Indflytning, skønt han ogsaa herinde i Byen var i stor Forlegenhed med, hvor han skulde gøre af sig selv om Aftenen. I Teatrene

kunde han foreløbig ikke vise sig, og endnu mere vilde et Besøg i Tivoli eller Cirkus støde an mod den gode Tone, som han af Beregning nu saa pertentlig overholdt. Hans høje Hat var korrekt florомhyllet op til Pulden, og naar han hilste paa sine Bekendte, var hans Mine sømmelig bedrøvet.

Men al denne Selvforsagelse tog unægtelig paa Humøret. Naar han efter Dagens Arbejde kom hjem fra Atelieret og fandt Jytte siddende mørk og utilgængelig i Sofahjørnet, blev han selv melankolsk. Efter Bordet satte han sig ind i sin egen Stue, røg Cigaretter eller bladede i en Bog, mens han gabede, saa Stuen rystede.

Han forstod sig ikke paa Jytte. Der var kommen noget uhyggelig forstenet over hende. Det var ikke længer muligt at vække hendes Interesse for nogen Ting. Ogsaa ærgrede han sig over, at hun siden Moderens Død var bleven endnu mere ligegyldig for sit Udseende, skønt dette i Øjeblikket virkelig trængte til en flatterende Haand.

At hans egne Forhold for Tiden ikke just var dadelfri, tilstod han gerne for sig selv, og han gjorde sig ofte meget alvorlige Bebrejdelser. Men paa den anden Side maatte han spørge, om en Mand med en saa vanskelig og humørsyg Kone, der tilmed var i den sjette Maaned, ikke tilsidst maatte drives til Fortvivlelse og enten skyde sig en Kugle gennem

Hovedet eller tage sig en ung, smuk og livsglad Medhustru. Og ingen kunde med Rette fortænke ham i, at han af disse to Onder havde valgt det sidste.

»Gaar du?« spurgte Jytte altid, naar han forlod hende for at gaa ind til sig selv.

Men naar han saa blev, havde de ingenting at sige hinanden. Det var bare Ensomheden, hun frygtede. Lidt efter kunde hun selv anbefale ham at gaa, ja en Aften, da hun ikke udholdt at se ham sidde og hænge med Armene af Kedsomhed, opfordrede hun ham til at tage ud med sine Venner og skaffe sig lidt Oplivelse.

Karstens daarlige Samvittighed havde faaet ham til at afvise Tanken paa det allerbestemteste. Han blev straks mistænksom overfor den Slags Opfordringer. Siden hin Ulykkesdag, da tykke Møller i sin Dumhed havde vakt Jyttes Mistro, følte han sig under Opsigt og anede skjulte Fælder under hvert Ord. Med en Rævs Forsigtighed arrangerede han sine smaa Udflugter med den smukke Frøken Sølling, hos hvem han iøvrigt endnu kun var naaet til Kyssets Stadium.

Jytte havde i flere Dage ikke været udenfor en Dør. Det stærke Solskin og Synet af de mange sommer-øre Mennesker, der vendte tilbage fra Ferien paa Landet, virkede knugende paa hende. Hun forstod ikke, hvor nogen kunde lade sig narre af dette

falske Skønhedsskær over en Jord saa fuld af Grave. Men Natten var hendes sværeste Tid. Mørket syntes hende endeløst.

Paa Grund af sin Søvnløshed havde hun selv foreslaaet Karsten, at han skulde sove inde i sin egen Stue. Timevis gik hun op og ned ad Gulvet i en Slobrok og kunde ikke finde Ro.

En Dag fik hun et langt Brev fra Meta, der til hendes Forundring slet ikke havde ladet høre fra sig i Anledning af Moderens Død. Nu kom Forklaringen. Veninden og hendes Mand havde først i disse Dage erfaret Dødsfaldet, fordi de ingen Aviser holdt paa Favsingholm.

»Rent tilfældigt kom Povl igaar til at tale med en Mand, som havde læst om Begravelsen i Bladene. Paa den Maade modtog vi den sørgelige Meddelelse, og du har ikke været ude af mine Tanker siden. Det er et forfærdeligt Slag for dig. Og at det skulde ramme dig netop nu, da din Mor kunde have været saa meget for dig! Det gør mig saa ondt for dig, kæreste Jytte. Men saa tænker jeg ogsaa paa, at Tanken om det Barn, du venter, nok vil være dig til stor Trøst i denne tunge Tid. Da du skrev til mig om, hvad der forestod, blev jeg saa glad paa dine Vegne, at jeg trods dit bestemte Forbud maatte fortælle Nyheden til min Mand. Og jeg er ogsaa sikker paa, at du nu selv føler det som en stor

Lykke for dig, at du skal være Mor. Du skal se, den Lykke vil hjælpe dig over Sorgen og Savnet. Aa, Jytte, naar jeg tænker paa, at du skal have et Barn, kan jeg næsten blive misundelig paa dig. I en Kvindes Liv er dog ingen Tid dejligere end den, da hun gaar og venter sit første Barn. Jeg ser dig sidde og sømme de smaabitte Skjorter og Navlebindene og den hele Lilleput-Garderobe, som vi syr paa med endnu større Sindsbevægelse end Brudeudstyret Aaret i Forvejen. Da jeg gik med Hedvig var jeg bare altfor utaalmodig efter at faa Ungen i mine Arme. Kan du huske, at vi i gamle Dage saa tidt talte om, hvornaar Børn er sødest? Du holdt paa Etaars-Alderen, naar de kan begynde at stolpre rundt paa deres smaa Pølseben og snakke rigtig. Jeg syntes dengang, at de var sødest i Pludrealderen; men nu, siden jeg selv har faaet Børn, tror jeg næsten, jeg holder allermest af dem, naar de er ganske smaa og hjælpeløse og slet ikke kønne men ligger ved Brystet med hele Vorten i Munden saa forslugne som en Hundehvalp. Hedvigs Fødsel, der ellers var drøj nok, kan jeg aldrig glemme. Jeg vilde gerne udstaa, hvad jeg dengang led, to Gange til, bare for igen at opleve det Øjeblik, da jeg første Gang lagde hende til Brystet.«

Det gik Jytte med dette Brev som det plejede at gaa hende med Venindens Breve. I de første Øje-

blikke oprørtes hun over, hvad hun kaldte hendes Ammestuesnak. Forstod hun dog ikke, at netop det var det forfærdeligste af alt det forfærdelige, der var sket i den sidste Tid, at hun havde givet Liv til et stakkels Væsen, i hvem den hele Jammer skulde fortsættes!

Desuden skuffedes hun af Brevet, fordi Meta denne Gang slet ikke omtalte Dihmer. Hun havde halvvejs ventet at høre fra ham selv i Anledning af Moderens Død. Hun havde tænkt sig, at han vilde benytte denne Lejlighed til at sende hende i det mindste en formel Hilsen. Dersom han virkelig ikke bar Nag til hende, maatte han gøre det, syntes hun.

Efter at Grunden til Metas Tavshed nu var bleven opklaret, ventede hun ganske sikkert at høre fra ham. Meta eller hendes Mand maatte jo have meddelt ham hendes Mors Død. De vidste begge to, hvor godt han havde kendt hende.

I Slutningen af sit Brev havde Meta gentaget sin Indbydelse til et Besøg paa Favsingholm. Saa ugørligt det end var i Øjeblikket, beskæftigede Tanken hende dog som en Fremtidsmulighed. Dihmer havde altsaa stadig intet røbet om deres tidligere Forhold. Det vilde heller ikke have lignet ham, og hun bebrejdede sig nu, at hun havde kunnet frygte for, at han skulde betro en Tredjemand, hvad der for dem selv havde været en saa tragisk Oplevelse.

Men Dagene gik, og der kom ingen Brev. Skønt Dihmer maatte vide, at hun særligt nu trængte til et forsonende Ord fra ham, gav han ikke mindste Livstegn fra sig.

Da forstod hun, at hun nu var død for ham. Naar ikke Minderne fra »den gamle Stue« i disse Dage tvang ham Pennen i Haanden, saa havde han glemt hende, fordi han vilde glemme hende. Og hendes Drøm om, at de til næste Sommer skulde mødes paa Favsingholm og endelig faa talt sig rigtig ud for hinanden, var igen et latterligt Hjernespind.

En Dag i Visittiden foer hun nervøst sammen paa Grund af en usædvanlig stærk og vedholdende Ringning paa Entredøren. Fra Dagligstuen hørte hun, at Pigen lukkede op og talte med en Herre. Og uvilkaarlig rejste hun sig lidt sky, da hun genkendte Pastor Gaardbos Stemme.

Besøget forundrede hende ikke. Efter Moderens Ønske havde han talt ved hendes Kiste, og da han havde afslaaet at modtage Betaling for en Bistand, der var ydet som en Vennetjeneste, havde hun gennem sin Sagfører tilsendt ham en større Pengesum til Anvendelse efter eget Skøn i hans Menighedsgerning.

Hun havde derfor ventet ham. Og det var ikke mindst af Hensyn til denne Takkevisit, at hun havde givet Pigen Ordre til absolut at nægte hende hjemme for alle.

Men da hun nu hørte hans Stemme, bevægedes hun uvilkaarligt ved Mindet om hans store Godhed for Moderen, og det var ikke langt fra, at hun fortrød sin Afvisning.

I det samme kom Pigen ind med hans Kort.

»Den Herre ønsker saa meget at faa Lov til at tale med Fruen et Øjeblik.«

»Men har De ikke sagt ham, at jeg ikke tager imod?«

»Jo. Men den Herre siger, at det er noget meget vigtigt. Jeg kan ikke faa ham til at gaa.«

Jytte førte uvilkaarligt Haanden op til Nakkehaaret. Hun var endnu i Morgendragt og havde netop taget Bad.

»Bed ham komme ind da,« sagde hun i halvt fortrædelig Tone.

Men endnu mens Præsten opholdt sig i Forstuen, angrede hun sin Eftergivenhed. Hun sagde til sig selv, at et Menneske, man engang — om ogsaa blot i en halv Time — havde været lidt indtaget i, bevarede en uhyggelig Magt over En, saa længe man levede. Saadan havde et alvist Forsyn villet det!

Saasnart Præsten havde taget Plads, gav han sig til at tale om de Penge, han havde modtaget.

»Jeg maa tilstaa, den store Gave har forbavset mig lidt. For jeg tager vist ikke fejl, naar jeg formoder, at De vedblivende ingen personlig Interesse

har for Kirkens Anliggender. Sandsynligvis anser De vel endogsaa dens Arbejde for overflødigt. Jeg tror ikke, at jeg i den Henseende har misforstaaet Deres Stilling.«

Hans Blik var aarvaagent rettet mod hende, og han talte afbrudt, med stadig længere Pavser mellem Ordene, som om han til det sidste haabede paa en Indsigelse. Da den udeblev, fortsatte han i en noget anden Tone:

»Vorherres Menighed er ganske vist taknemlig for enhver Støtte. Ogsaa for et Pengeoffer. Men Sindelaget kan dog ikke være os ligegyldigt. En Gave, som ikke kommer fra Hjertet, kan aldrig blive til Velsignelse og krænker Guds Ære. Saadan ser i hvert Fald jeg paa det. Jeg maa derfor bede om Lov til at tilbagesende Deres Sagfører den Sum, som De — sikkert i bedste Hensigt — har stillet til min Raadighed.«

Jytte kastede et hurtigt Blik paa hans Ansigt. Hun havde ventet at se ham lyse af Tilfredshed over at have faaet en Lejlighed til at ydmyge hende. At hun i Stedet for mødte et Par alvorlige og bekymrede Øjne, forøgede snarest hendes Mistro. Men hun var for stolt til at vise sig fornærmet.

»De har ikke opfattet Forholdet rigtigt, Pastor Gaardbo. Det er paa min Mors Vegne, ikke paa mine egne, at jeg sendte Dem de Penge. Jeg har

kun gjort, hvad jeg ansaae for min Pligt. Mor talte altid om Dem med saa megen Paaskønnelse. Derfor veed jeg med Sikkerhed, at det er hendes Ønske, jeg har udført. Men jeg kan ikke tvinge Dem til at tage mod Pengene. Dersom det er Deres Alvor, at De ikke vil disponere over dem, finder jeg vel nok en anden Anvendelse for dem.«

Præsten tog forlegen Øjnene til sig og svarede:

»Det er naturligvis en anden Sag. Naar det forholder sig saadan, tager jeg med Tak mod Hjælpen.«

Af Frygt for at rives hen af Stormen i sit Sind slog Jytte hurtigt ind i almindelig Samtaletone. Hun vilde for enhver Pris undgaa en af de Samtaler, de havde ført saa mange af paa Storeholt til ingen Verdens Nytte. De forstod dog ikke hinanden. De talte ikke samme Sprog. Den Verdensaand, som han kaldte en kærlig Gud, der havde taget Menneskenes Skyld paa sig, var for hende en Mørkets Blodgud, hvis Synder Mennesket af Enfoldighed og Frygt gjorde til sine. Hvad nyttede det da at tale sammen? Hun ønskede blot, at han vilde gaa.

Johannes Gaardbo mærkede det. Af hendes anstrengte Ro og nervøse Blik forstod han ogsaa, at det endnu vilde være unyttigt at tale til hende om Trøsten fra Naadens Kilde. Det maatte vente.

Han havde den dybeste Medlidenhed med hende.

Allerede ved Begravelsen havde han anet, at hendes Tanke nu svimlede foran Afgrunden.

Han forstod hende saa meget bedre, som han selv i denne Tid var nedtrykt og forpint paa Grund af et Sammenstød, han havde haft med Pastor Stensballe. Det galdt nogle Mindeord, han havde skrevet om Mads Vestrup og offenliggjort i et religiøst Ugeskrift. Stensballe havde i sin Heftighed forløbet sig overfor ham paa en saadan Maade, at et fortsat Samarbejde næsten var blevet umuligt.

Da han havde sagt Farvel og var ved at gaa, standsede han et Øjeblik i Tanker henne ved Døren. Han havde paa Munden at spørge Jytte, om hun for nylig havde hørt fra hans Svigerinde paa Favsingholm.

Men han kunde ikke overvinde sig til at nævne Navnet. Han sagde i Stedet for:

»De har dog vel nok Interesse af at faa at vide, hvad for en Anvendelse vi gør af Deres Mors smukke Gave. Jeg skal derfor tillade mig at se herop igen, naar Afgørelsen er truffet.«

Jytte svarede ingenting hertil. Men da han var gaaet, blev hun misfornøjet med sig selv. Hun følte, at hun havde været uhøflig, og det fortrød hun nu. Han mente hende det vistnok godt . . . Mon ikke noget af hendes instinktmæssige Uvilje mod Præster havde sin Grund i den Skræk, hun

som Barn havde haft for dem, fordi hun kun saae dem ved Begravelser, i Sygeværelser og lignende uhyggelige Steder og altid i deres lange, sorte Embedsdragter, der fik dem til at ligne vandrende Ligkister? Hun forestillede sig dem altid dengang med Knokkelmanden bag sig som et usynligt Følge. Var maaske noget af denne Følelse gaaet over paa Pastor Gaardbo? Men hvorfor beholdt de Mennesker ogsaa denne rædselsvækkende Troldmandskjole og denne store Pibekrave, der laa dem omkring Halsen, saa det var, som om man præsenteredes for et afhugget Hoved paa et Fad.

Da Karsten en Timestid efter kom hjem og igen fandt hende paa den sædvanlige Sofaplads med Haanden modløst under Kinden, satte han sig ved Siden af hende og strøg hende kærligt ned over Armen.

»Kan den lille Frue aldrig mere smile lidt?« spurgte han.

Hun lagde ligesom overvældet sit Hoved ned paa hans Skulder og lukkede Øjnene.

»Jeg synes, det er saa sørgeligt altsammen,« sagde hun.

Karsten trøstede hende med et Par banale Fraser. Men pludselig løftede hun Hovedet og stirrede paa ham.

»Hvor har du været henne?« spurgte hun.

»Hvordan mener du? . . . Og hvorfor ser du saa glubsk paa mig?«

»Hvad er det for en Parfyme, du lugter af? Det er ikke din egen.«

Han lo.

»Naa — nej — det er rimeligt nok. Jeg kommer nemlig fra Frisøren. — Men, Herregud, hvad mærkeligt er der i det? Det kan dog vel ikke forbavse dig?«

Jytte rejste sig og gik ud i Stuen.

»Jeg tænkte paa noget andet,« sagde hun.

»Hvad er der dog i Vejen med dig, Jytte? Du er overnervøs. Et det stadig skralt med Nattesøvnen? . . . Du skulde virkelig gøre Alvor af at tale med en Læge og faa ham til at skrive dig et stærkere Pulver.«

Paa Vej til Sovekammeret vendte Jytte sig om imod ham og sagde med en Trussel i Blikket:

»Det tror jeg ogsaa selv!«

Da hun var bleven alene, rakte hun Hænderne i Vejret og trykkede dem derpaa af al sin Magt ned mod Issen.

»Aa — havde man blot Mod til at dø!«

Mejeribestyreren paa Favsingholm kom en mørk Aften hjem fra Randers og mærkede Brandlugt, da han kørte ind i Gaarden. Ved en Undersøgelse viste det sig, at der stod Røg ud af en Luge i Kostaldens vestre Gavl. Han slog straks Alarm, fik Folkene purret ud, og gav Ordre til at køre Gaardens Sprøjte frem. Men før den kom tilstede, piblede der klare Luer op gennem Spaantaget.

For at redde Kreaturerne maatte Bygningen prisgives. Tre hundrede Køer og Kvier blev slaaet løse, og de kom alle ud i rette Tid. Udrykningen skete endda i ganske god Orden, fordi Vanen sad Dyrene i Kroppen fra Sommeren. Mere Besvær havde man med Tyrene og Kalvene; men ogsaa dem fik man ud, mens Flammerne sprang henad Tagryggen som glødende Katte.

I Favsing By opdagede en Mand Brandskæret over Skoven. Han løb straks op til Kirken og gav sig til at klemte. Folk kom ud paa Gaden; men efter at man var bleven klar over, at det var paa Favsingholm, det brændte, forhastede ingen sig med at faa spændt for Slufferne. Flere sagde lige ud, at de go'e Herrer egenlig skulde ha'e Lov at hjælpe sig selv. »Saa kunde de kanske lære at bære sig ad som vi anner.«

Byens Sprøjte kom dog afsted, og efterhaanden

fulgte en Del Vandvogne. Bagefter søgte næsten hele Befolkningen ned til Brandstedet af Nysgerrighed. Flokkevis gik de gennem Skoven med Lygter.

Før de naaede derned, var den hele Længe et bragende og knitrende Baal. Ogsaa et Svinehus var der gaaet Ild i. Vinden var vesten og bar over mod den høje, straatækkede Lade paa den anden Side af Gaardspladsen. Af den Grund var Avlsgaarden i sin Helhed truet.

Tværs over Pladsen laa Mejeriet, der foreløbig var mest udsat. Den lave Bygning var kun skilt fra den brændende Stald ved et Gænge. Fik Ilden fat her, stod Laden ikke til at redde. Trods Afstanden og den gamle Borggrav vilde da heller ikke Hovedbygningen være helt udenfor Fare paa Grund af de mange Stilladser, som for Tiden omgav den.

Alle Bestræbelser blev derfor sat ind paa at redde Mejeriet. Ved den Ende af Huset, der vendte mod Branden, var der slaaet Sejl over Spaantaget, og oppe paa Tagryggen sad en Mand med en Sprøjteslange for stadig at holde Sejlene vaade. Det dampede af dem i den frygtelige Hede. Hvert Øjeblik raabte Manden paa mere Vand.

Der var nu kommen Sprøjter ogsaa fra andre af de omliggende Byer, desuden et Par Politimænd, Brandfogeder og andre af den Slags Folk, hvis Skæbne det er at sprede Forvirring om sig. Flere hundrede

Mennesker var i det hele strømmet til; men skønt ingen kunde være i Tvivl om, hvad det galdt, viste Folk stadig ikke megen Tilbøjelighed til at tage Del i Slukningsarbejdet. De mest haardkogte af dem gjorde ikke nogen Hemmelighed af deres Glæde. De frommeste tænkte i deres stille Sind: »Det er Himlens Straf!«

At det var Povl Gaardbo, der under en Kompetence-Strid mellem Brandfogederne og Sprøjteførerne havde taget Ledelsen, gjorde sit til, at saa mange beholdt Hænderne i Lommerne. Befolkningen havde i den sidste Tid særlig vendt sin Uvilje imod ham, fordi han var en Fremmed, og fordi hans bestemte Karakter og utaalmodige Optræden føltes som en Udæskning. Man saae i ham Dihmers onde Aand, der havde forført ham til politisk Frafald, og som misbrugte sit Herredømme over den syge Mand til at genindføre en trældomsagtig Levevis paa Favsingholm, hvor Arbejdsdagen nu begyndte Klokken fire, hvor selv de faste Husmænd fik Grød om Morgenen og Mælkebrød om Aftenen ligesom Lænkehunde, hvor man blev nægtet Medicin, naar man var syg, og hvor baade Koner og Piger maatte føde deres Børn uden at faa Masken paa.

Vinden tog til, og man mente nu almindeligt, at baade Mejeriet og Laden var dødsdømte. Den Mand, der red oppe paa Mejeriets Tag i en Regn af Gnister,

var Kjeld Borgen. Neden for Bygningen, ved Foden af den Stige, han var krøben op af, stod Grethe med Hænderne for Hjertet og havde ikke sine trofaste Øjne fra ham.

For at dække sig for Heden og Gnisterne havde han bundet et vaadt Klæde over Underansigtet. Til Tider forsvandt han helt i Røgen. Men han holdt ud; og denne Uforfærdethed gjorde et vist Indtryk paa Mængden, der begyndte at forandre Mening om denne Halvtosse af en Student, som havde gjort sig til Husmand og Grøftegraver. Et Par Gange brød man uvilkaarligt ud i et advarende Raab, fordi en Gnist havde fænget i hans Klæder. Men Grethe kvalte sit Skrig, for at ikke Lyden af hendes Stemme skulde naa ham og tage Modet fra ham.

Paa den modsatte Side af den brændende Bygning foregik der samtidig en endnu hidsigere Kamp mod Ildens Virkninger. Dengang Kvæget var sluppet ud af Stalden, havde man drevet det ned paa Engen, hvor det en Tid gik roligt omkring og snuste til Græsset. Men da Stalden stod i Lue, blev Dyrene vilde. Med Flammeskæret i Øjnene grebes de af Galskab, løb brølende omkring med rejste Haler for at komme tilbage til Gaarden og styrte sig ind i Ilden.

Med Kæppeslag og Hujen blev Dyrene gennet tilbage, naar de nærmede sig. Nogle af dem slap alligevel igennem og blev borte i Ildhavet. Især

galdt dette Svinene, der i rasende Fart og under høje Glædesskrig galloperede ind til Flammedøden.

Nu hørtes der en Opsang, og lidt efter et Brag, som naar et Træ fældes. Et af de glødende Tagspær nærmest Mejeribygningen var ved Hjælp af Brandstager bragt til at styrte ned i Grunden. Snart fulgte et Par andre efter, og Ildregnen over Mejeriets Tag hørte op. Til Fortrydelse for dem, der havde haabet paa en Katastrofe, saae det næsten ud, som om Faren skulde afværges.

Midt paa den frie Del af Gaardspladsen — et Stykke bagved Tilskuersværmen — stod en enlig Skikkelse i en Kappe. Det var Torben. Skønt hele Pladsen og alle dens Omgivelser var næsten dagklart belyst af Skæret fra det vældige Baal, havde endnu ingen lagt Mærke til ham.

Han stod med Haanden i Siden, roligt støttet til sin Stok som en Fremmed. En feberagtig Opblussen af Viljeskraften holdt ham oprejst. Han vidste fuldt saa vel som nogen, hvad disse Øjeblikke betød. Men endnu mere end Frygten for at se sin Fædregaard lagt i Aske var det Mængdens Holdning, der fik hans Hjerte til at hamre.

At Ilden var paasat, havde han fra første Øjeblik anet. Nu vidste han det. Et svaghovedet Individ havde taget Folkedommen højtidelig og gjort sig til

dens Redskab. En af Mejeri-Eleverne havde fundet ham paa Stakkepladsen, hvor han havde skjult sig.

Men der var ogsaa noget ved denne Udaad, der virkede befriende paa hans Sind. I en vis Forstand stod han virkelig her som en Fremmed og betragtede det hele Skuespil paa tusinde Miles Afstand. Synet af dette Flammehav mættede hans Sjæls vilde Sørgmodighed. Det lyste for ham som en Bebudelse af den Verdensbrand, mere og mere længtes efter. En Syndflod af Ild, hvori en stakkels fordærvet Menneskeslægt skulde nedhvirvles og forgaa!

Der kom et nyt, dumpt Brag. Brandhagerne havde igen været i Virksomhed. Den ene Gavl var bleven væltet ned over Ilden, som begyndte at ose.

Snart stod kun de nøgne Mure igen. Spær efter Spær var sunket ned i det glødende Indre. Natten og Mørket vendte tilbage.

Men endnu længe hørtes Brølet af Kvæget, der foer omkring ude paa Engen.

Den næste Formiddag, da Povl Gaardbo kom op i Skovhuset, fandt han Dihmer i Sengen. Paa hans Spørgsmaal om, hvordan han havde det efter Nattens Uro, svarede Dihmer blot, at han var træt. Han talte lidt om Kjeld Borgens Bedrift, men viste sig iøvrigt uden Interesse for, hvad Povl Gaardbo berettede om Branden og dens Følger.

Ved Bortgangen betroede Barbara Doktoren, at Dih-

mer om Morgenen havde haft et Afmagtsanfald. Han bebrejdede hende, at hun ikke straks havde sendt Bud efter ham; men den Gamle svarede paa sit sære Jysk, at Godsejeren »saa møj bestimt« havde forbudt hende det.

Om Eftermiddagen kom han igen, og Meta fulgte med for at tilbyde sin Hjælp i Huset eller med Pleje. Hun bragte ogsaa en lille Krukke Hindbærsyltetøj, som hun vidste Dihmer holdt af. Foreløbig blev hun dog i den forreste Stue, mens hendes Mand gik ind i Sovekammeret.

Povl Gaardbo tog Plads ved Siden af Sengen. Den stod langsmed den indre Væg og fyldte det meste af Rummet. Han mærkede straks, at Tilstanden havde forværret sig betænkeligt. Ved en Undersøgelse viste det sig ogsaa, at Legemet var koldt, Pulsen glippende og svag.

Han følte det som sin Pligt at sige ham, at dersom han endnu havde Bestemmelser at tage, skulde han helst ikke opsætte det.

Torben, der selv havde forstaaet, at det store Øjeblik nærmede sig, svarede rolig:

»Alting ligger ordnet. Der vil ingen Forandring ske med Favsingholm, fordi jeg gaar bort. For min Grav har mine Forfædre allerede sørget. Den staar muret derinde paa Favsing Kirkegaard. Nøglen til den Jerndør, som lukker for Nedgangen, vil De finde

her i min Natbordsskuffe. Forøvrigt har jeg kun en Ting at bede Dem om, som De vil smile af. Jeg ønsker, at mine Journaler . . . De veed, hvad jeg mener . . . jeg ønsker, at de maa blive opbevarede og faa Plads i den nye brandfrie Hvælving sammen med Arkivet. Jeg har for mig selv kaldt dem mine rudolphinske Tavler. Maaske vil der mellem Favsingholms fremtidige Beboere findes den Kepler, som kan bygge et Babelstaarn af dem . . . Naa, men hvor blev Deres Frue af? Jeg hørte jo hendes Stemme.«

»Men kan De taale at tale mere?«

»Jeg vil gerne trykke hendes Haand.«

Meta kom ind, og skønt hendes Mand i Forvejen alvorligt havde formanet hende, kunde hun ikke holde Taarerne tilbage, da hun saae Torbens marmoragtige Bleghed.

Straks efter sørgede Torben for at blive alene med hende et Øjeblik. Han bad Doktoren gaa ud til Barbara og give hende lidt Besked.

For at berolige Meta gav han sig til at tale om Branden, spurgte, hvordan hun var kommen over den forstyrrede Nat, forhørte sig om hendes Børn og talte igen om Kjeld Borgen.

Derpaa sagde han:

»Vil De gøre mig en Tjeneste, Fru Meta? Der staar inde paa mit Bord ved Siden af Skrivetøjet en lille

Oliventræs Æske. I den ligger en gammel Signetring, som jeg engang har købt i Rom. Den vil jeg gerne have sendt til Professor Asmus Hagen i København. Stenen er en antik Gemme. Den har mange Mennesker misundt mig, og min Ven har Interesse for den Slags Ting. Jeg vil altsaa bede Dem om at tage den Æske med Dem, naar De nu gaar. Og saa vil De nok sende ham den som en Hilsen fra mig — ved passende Lejlighed. Jeg kan ikke saa godt bede Deres Mand om at gøre det. De to er jo ikke Venner. Men De gør mig nok den Tjeneste.«

Meta lovede det og sagde, at dersom der var noget-somhelst andet, hun kunde gøre for ham, maatte han endelig sige det.

Han laa en lille Tid med lukkede Øjne.

»Ja,« sagde han. »Der er en Ting endnu. Naar De næste Gang skriver til Deres Veninde Fru Jytte From, vil De saa bringe hende en Hilsen fra mig og sige, at jeg har takket hende.«

Meta, som troede, at hun havde misforstaaet ham, sagde:

»Takket hende —?«

Men han gentog Ordene, og samtidig saae han op paa hende som for at forvisse sig om, at hun havde forstaaet dem.

I det samme kom Povl Gaardbo tilbage. Han

havde bestemt sig til at overnatte der i den følgende Tid for at være ved Haanden, dersom der skulde indtræffe noget.

Han havde talt til Barbara om at faa sat en Feltseng op i den anden Stue, og nu nævnede han varsomt Sagen ogsaa for Dihmer.

Torben nænnede ikke at sige ham, at han vilde være ene med Barbara i Dødsøjeblikket. Som den Gamle i mere end tusinde Nætter, stilfærdig som en Aand, var kommen ind til ham i sine hvide Klæder for at give ham hans Hyldebærsaft og rette paa hans Hovedpude, saadan skulde hun ogsaa med sin velgørende Ro dysse ham hen i den endelige Hvile. Han mærkede godt, at Povl Gaardbo gjorde sig Umage for at neddæmpe sit Væsen; men der var alligevel saa meget af Livets Uro og Støj i hans Bevægelser, og selve Stemmen larmede som Trompetstød i hans Øre, der allerede var fyldt af den evige Stilhed.

»De skal foreløbig ikke ængste Dem for mig,« sagde han. »Saa længe Vinden staar i Vest, dør jeg ikke. Fra den Kant er der altid bragt mig Livsfornyelse. Jeg kan altsaa endnu leve længe, kære Ven. Det er Sydosten, der skal puste mit Lys ud. Det har jeg allerede følt i mange Aar. Dersom det ikke slaar til, giver jeg Dem Lov til at le af mig, naar jeg er død.«

»Jeg ser alligevel herop engang i Aften,« sagde Doktoren.

»Ja ja. Som De vil.«

Et Par Dage senere — en mørk, regnfuld Dag med Vind af Sydost — fik Jytte om Eftermiddagen Besøg af sin Fætter Asmus. Han havde nylig mødt hende paa Gaden og var bleven foruroliget af hendes Udseende. Det glædede ham derfor nu at træffe hende beskæftiget med sit Barne-Udstyr, og det saa meget mere, som han ikke var helt sikker paa, hvordan hun vilde modtage den Efterretning, han kom for at bringe.

»Har du nylig hørt fra din Veninde paa Favsingholm?« spurgte han, efter at han forgæves havde søgt at interessere hende for Byens Nyt.

»Ja, det er ikke saa længe siden. Hun skrev til mig i Anledning af Mors Død.«

»Og alt stod godt til derovre?«

»Det tror jeg nok.«

»Du har maaske ikke set, at der har været en større Ildløs paa Favsingholm?«

»Ildløs? . . . Nej!«

»Det stod i Bladene igaar. Der er brændt en Kostald og et Svinehus. Man mener, at Ilden er paasat. Din Venindes Mand — Naturdoktoren — har

nok ikke gjort sig populær heller der. Han og Dihmer skal paa forskellig Maade have udæsket Befolkningen med deres Idealsamfund.«

»Saa hører jeg nok fra Meta igen en af Dagene. For saa har hun da noget at fortælle om,« sagde Jytte lidt spotsk.

Efter et Ophold fortsatte Asmus:

»Du husker maaske, at jeg ogsaa har en Korrespondent derovre — Dihmers tidligere Huslæge. Ham har jeg telefoneret med baade igaar og idag. Det anede mig nemlig, at den Ildebrandshistorie vilde faa alvorligere Følger for Dihmer end et Par nedbrændte Længer. Og min Formodning har desværre bekræftet sig.«

»Hvordan? Bekræftet sig?« sagde Jytte — hun sad med en Sytraad mellem Hænderne og snoede den nervøst.

»Hans Tilstand er aabenbart meget alvorlig. Choket har været hans nedbrudte Konstitution for stærkt. Folk med den 'Slags Sygdomme er som de frønnede Træer, der kan se ret modstandsdygtige ud men falder for et Vindstød. De Meddelelser, min Randersdoktor har indhentet fra Favsingholm idag, lyder ret mistrøstende. Man maa vistnok være forberedt paa, at det bliver Døden denne Gang. Men jeg har min Samvittighed fri. Han var advaret.«

Ved Ordet Døden gik der en Skælven gennem

Jytte. Asmus Hagen saae det og tav et Øjeblik. Men han var netop kommen her for med Varsomhed at forberede hende paa, hvad hun dog snart vilde faa tudet i Ørene af andre. Han fortsatte derfor:

»Det er trist nok at tænke paa; og man vil rimeligvis komme til at høre Folk udlægge og forklare Begivenheden paa den sædvanlige overfladiske Maade. Sagen er naturligvis den, at der altid har været et sygt Punkt i Dihmers Hjerne, en Rugeplet for den Forrykthed, som i de senere Aar mere og mere har udviklet sig hos ham.«

Sytraaden løb stadig rundt mellem Jyttes Fingre.

»Tænker du ikke paa at tage derover?« spurgte hun uden at have hørt, hvad han sagde. »Det skulde du gøre Asmus!«

Professoren rystede paa Hovedet.

»Det vilde ikke nytte noget. Det er for sent. Maaske kunde han endnu en Gang komme paa Benene; men det vilde i hvert Fald kun blive en Opblussen som Lysepraasens, før den slukkes. Jeg tvivler ogsaa stærkt om, at jeg vilde være velkommen. Det er jo bleven en Slags religiøs Ide hos ham, at man skal give sig hen til sin Skæbne med Inderlighed, hvor ond den saa er. Knytte sig til den »som en Brud til sin Brudgom« — det Udtryk mindes jeg, han brugte ved vor sidste Samtale.

Og det maa desværre indrømmes ham, at han har gjort Alvor af sin Forelskelse og bekræftet Troen med sine Gerninger.«

Jytte var igen bleven fraværende. Da Fætteren lidt efter gik, fulgte hun ham mekanisk ud.

I Forstuen tænkte hun et Øjeblik paa at bede ham om at ringe hende op, dersom han yderligere skulde høre noget fra Favsingholm. Men før hun kunde faa sig til at sige det, var han gaaet.

Bagefter stod hun længe i Karnappens Blomsterhave, hvor hun i denne Tid saa ofte havde staaet med sine mørke Tanker og stirret over paa Grønningens halvnøgne Træer. Da hun hørte Karsten stikke Nøglen i Forstuedøren, jog det igennem hende. Først vilde hun trække sig ind i Soveværelset; men hun tog sig sammen og satte sig hen i en Stol.

»Du sidder i Mørke.«

»Ja. Skal vi tænde?«

»Ikke for min Skyld,« sagde Karsten, som havde sine Grunde til at foretrække den dunkle Belysning. »Her er netop hyggeligt. Har her været nogen?«

»Asmus har været her.«

»Naa! Havde din Fætter noget særligt paa Hjerte, eller var det maaske paa Professionens Vegne, han kom her?«

Jytte fik ingen Lejlighed til at svare. Karsten blev i det samme kaldt til Telefonen, der stod i Spise-

stuen. Da han kom tilbage, var hun gaaet ind i Soveværelset.

Efter Middagen, da de sad ved Kaffen, kom Karsten pludselig i Tanker om, at han skulde have et Møde med Anton Bjerreby i Anledning af sit Billede og straks maatte gaa. Det var Jytte lidt paafaldende; men hun var glad ved igen at blive alene.

Uden at tænde andet Lys end Amplen i Karnappen sad hun Resten af Aftenen i en af de store Lænestole foran den aabne Ovndør og krøb sammen i sit søgræsgrønne Sjal. Om Natten kunde hun ikke sove. Og i Mørket vaagnede den gamle Tvivl og spøgede omkring hende som selve hendes Livs onde Dæmon. Havde hun alligevel elsket Dihmer? Havde hendes Mor haft Ret, da hun sagde, at hun havde besnakket sig selv til at mistvivle om sin Kærlighed, fordi den var kysk og stille?

I Løbet af Natten fik Trangen til at se ham ganske Magten over hende. Trods sin stakkels Tilstand vilde hun straks rejse til Favsingholm. Hun havde jo Metas Indbydelse. Skulde Dihmer virkelig dø, vilde det være hende en Pine ikke at have sagt ham Farvel. De maatte ikke skilles uforsonede. Og kunde hun blot komme til at tale med ham, vilde hun trygle ham om at tage mod Fornuft.

Af Frygt for, hvad Folk kunde finde paa at sige, vilde Karsten vel nok modsætte sig Rejsen. Men

det var hende ligegyldigt. Havde han overhovedet nogen Ret til at føle sig krænket?

Idet hun gjorde sig dette Spørgsmaal, faldt det hende ind, at hun ikke havde hørt ham komme hjem. Hun drejede op for Lyset og saae, at Klokken var næsten fire.

Et Kvarterstid senere standsede en Automobil nedenfor, og lidt efter hørte hun ham lukke sig ind. Det skete næsten lydløst. Kun fordi hun forinden havde aabnet Døren fra Dagligstuen ud til Gangen, kunde hun høre ham. Med tyveagtig Forsigtighed hængte han Frakkebøjlen paa Knagen og listede ind til sig selv.

Hun havde aldrig før kunnet faa sig til at holde Politiforhør. Hun var for stolt til at ville røbe sin Skinsyge, og samtidig frygtede hun Tilstaaelsen af den Sandhed, hun anede. Men nu vilde hun vide Besked. Det var blevet hende om at gøre at faa Klarhed. I et Nu var hun oppe af Sengen og tog sin Slobrok paa. Et Øjeblik efter stod hun i Døren til hans Stue.

Hans Bestyrtelse over at se hende, og endnu mere hans Udseende, det uordnede Haar og det løse Slips, var hende straks Beviser nok. Som ved et Lyn blev hendes Øjne revet op, og hun saae ham paany i al hans Jammerlighed, afklædt for den sidste Rest af hendes Forelskelses Barmhjertighedskaabe — den

samme frække Abe, som i sin Tid havde vakt hendes forudanende Angst.

Han forsøgte et Smil.

»Kære, . . . er du oppe!«

»Hvor kommer du fra?« spurgte hun.

»Men Jytte dog! Du veed jo godt, jeg har været sammen med Bjerreby.«

»Du lyver!«

»Nej hør, Jytte . . . nu er du igen hysterisk! Kom nu ind,« sagde han og nærmede sig hende med udbredte Arme. »Saa sætter vi os pænt og dannet ned og faar os en beroligende Passiar.«

»Rør mig ikke! Du kommer fra din Elskerinde. Det nytter dig ikke, at du nægter det. Jeg veed Besked om dit lave og fejge Hykleri. Rør mig ikke, siger jeg! Eller jeg ringer hele Huset op!«

»Nu skal du være fornuftig, Jytte! Luk dog i det mindste Døren og kom ind.«

»Jeg vil ikke høre noget . . . ikke vide noget! Imorgen, naar du har sovet ud, vil jeg maaske tale med dig.«

Hele den sidste Del af Natten gik Jytte frem og tilbage i sit Soveværelse for laasede Døre. Karsten bankede et Par Gange paa og bønfaldt hende om at maatte forklare sig; men hun lukkede ikke op. Hun havde kun det Ønske, at hun i det hele kunde blive fri for at se ham mere. Hun vilde endnu samme

Dag flytte hjem til Moderens Lejlighed, der stod urørt efter hende.

Hun var iøvrigt selv forundret over sin frygtelige Ophidselse, da hun dog fra første Færd havde forudset, hvad der nu var sket. Men det var ogsaa mere hele hans Ynkelighed, hun følte sig nedværdiget af, end hans Utroskab. Hans Letfærdighed kunde hun maaske have tilgivet ham, som hun havde baaret over med hans brutale Skinsyge og de andre Svagheder, ikke hans Falskhed, ikke dette usle Hykleri. Og med det Menneske havde hun et Barn! Hun, hvem den bedste og ridderligste af alle Mænd ikke havde været god nok, var faldet i Armene paa dette skamløse Kryb! Hvordan var det gaaet til? . . . Aa, hun vidste det endelig nok! Glimtvis var Forstaaelsen gaaet op for hende, naar hun i den senere Tid havde tænkt tilbage paa deres Forhold fra dets første Begyndelse. Han havde baaret sig ad ligesom Jernbanerøveren, der bedøver sit Offer, før han udplyndrer det. Med al Slags velberegnet Underholdning havde han dysset hendes Aarvaagenhed i Søvn for at kunne overliste hende. Trods de mange advarende Eksempler, hun havde haft for Øje, trods Venindernes Skæbne, der havde skærpet hendes Mistro, og trods de Ord, som hendes kloge Mor saa ofte lod falde, at i Forholdet til Kvinder var de fleste Mænd Lejlighedstyve, — hun var som de andre gaaet sin

Undergang imøde med tilbundne Øjne. Det var gaaet hende som Barnet, der havde forvildet sig i Skoven og af Skræk styrtede sig dybere og dybere ind i Vildmørket for tilsidst at blive Ulvens Bytte.

Da hun endelig lagde sig hen paa Sengen, var hun en Besvimelse nær af Udmattelse . . . Aa, havde dog bare hendes lille Mor endnu levet! Saa havde hun nu vidst, hvor hun skulde skjule sig med sin Skam. Til Meta kunde hun ikke komme efter det, som her var sket. Det maatte i hvert Fald vente indtil efter Skilsmissen, naar hendes Forhold i det hele var blevet ordnede. Men var det saa blot ikke for sent!

Klokken henved ti sad hun foran Spejlet og redte sig, da Karsten atter frygtsomt bankede paa. Hun lukkede ikke op. Svarede ham heller ikke.

Lidt efter hørte hun ham tage bort.

Saa snart han var gaaet, gik hun ind til Telefonen og ringede Asmus Hagen op for at høre, om han havde faaet nye Efterretninger fra Favsingholm. Hun traf ham ikke hjemme. Heller ikke paa hans Klinik kunde hun faa fat i ham. Han var bleven kaldt ud til en vanskelig Fødsel, blev der sagt.

Et Par Timer efter gentog hun Opringningen begge Steder, men med det samme Resultat. Det faldt hende da ind at sætte sig i Forbindelse med den Læge i Randers, som Asmus havde talt om. Ved

at se efter i Telefonbogen kom hun paa hans Navn, og ringede saa Statstelefonen op.

I Løbet af den halve Time, hun maatte vente, ringede det en Gang stærkt paa Forstuedøren. Det var Pastor Gaardbos bondeagtigt vedholdende Kimen. Hun kendte den straks, men maatte dog samle sig, før det rigtig vilde gaa op for hende, hvem det var. Nu huskede hun ogsaa, at hun havde ventet ham. Men som alt, hvad der laa forud for Asmus Hagens Besøg den foregaaende Dag og Nattens Oplevelser, var han allerede bleven en Erindring, der hørte en drømmefjern Fortid til.

Da Pigen kom gennem Stuen for at gaa ud og lukke op, sagde hun til hende:

»Jeg er ikke hjemme for nogen . . . absolut ikke for nogen, hvem det saa er.«

Hun hørte godt, at der blev snakket længe derude i Forstuen; men hun interesserede sig ikke for at høre efter, spurgte heller ikke Pigen ud, da Præsten var gaaet.

Kort efter ringede Telefonen.

»Er det Doktor Mikkelsen?«

En kvindelig Stemme svarede: »Doktoren er kørt ud . . . Men det er jo København, jeg taler med . . . Saa er det vel sagtens fra Professor Hagen?«

Jytte svarede ja.

»Saa har jeg en Besked at bringe fra Doktoren.

Jeg skulde sige, at Godsejer Dihmer døde i Aftes Klokken ni.«

Jytte lagde Hørerøret ned, men hun blev staaende ved Bordet, og hørte stadig den fremmede Skrattestemme gentage inde fra Mørket: »Godsejer Dihmer døde i Aftes Klokken ni.«

Saa gik hun ind i sit Soveværelse og faldt i Hulken paa Sengekanten.

»Hvad har jeg gjort!«

Men snart efter blev hun stille og priste sin døde Ven lykkelig. Nu havde han stridt Livets onde Strid tilende. Han var udløst af denne frygtelige Verden, hvor alt var Bedrag undtagen Skuffelsen, alt Blændværk undtagen Savnet og Sorgen. Hun saae ham for sig, stivnet i Døden, hvid og kold og stille som hendes Mor havde været det. Hun saae den stærke, brede Pande, de lukkede Øjne, den skønne Mund, som hun en eneste Gang havde kysset.

Det Øjeblik vilde hun altid mindes som et Evighedsglimt. Men det var godt, at det blev ved dette ene lynsnare Kærlighedsmøde. Nu var han bleven skaanet for alt det onde, som Menneskene gjorde hinanden, naar de troede at elske. Nu kunde hun tænke paa ham uden Anger, kunde bære Sorg for ham i sit Hjerte uden at blues.

Han viste sig atter for hende, saadan som hun havde set ham den Aften for snart to Aar siden paa

det italienske Hotel, da han midt under den hæslige Varieteforestilling kom frem i Døren og saae paa hende med et stort, forundret Blik. Allerede dengang en forklaret Skikkelse. Allerede dengang saa langt paa Vej til en lykkeligere Verden, at hun ikke havde haft Mod til at holde ham tilbage. Havde han dog ikke forstaaet det?

Selv skulde hun maaske endnu i mange Aar henslæbe et Skyggeliv som Mor for et stakkels Væsen, der vilde komme til Verden som et Minde om hendes Skam, et Pant paa hendes Fornedrelse. Af Angst for Døden vilde hun blive ved at klamre sig til Livets Rædsler. Og alle vilde med Forundring spørge hende, hvorfor hun ikke var glad. — —

Samme mørke Eftermiddag henimod Aften blev Torben Dihmer i Stilhed ført bort til Favsing Kirkegaard. Ligtoget kørte gennem Skoven, og forrest red fire Karle med brændende Fakler. Kun et sort Klæde dækkede Kisten. Saadan havde han selv bestemt det. De ældste af Gaardens Folk bar ham ned i den murede Gravhvælving, hvis Nedgang i Dagens Løb var bleven afdækket. To Dage senere lukkedes den rustne Jerndør, og Hvælvingen kastedes til.

Det var omtrent to Aar efter, en tidlig Sommermorgen i Sol og Stille. Københavnsdamperen stod Fjorden ind efter en rolig Fart over Kattegat. Der sad endnu kun en enlig Mand paa Promenadedækket, en Mand, der tydeligt nok havde Sorgen til Rejsekammerat. Han havde vendt sig mod Land og fulgte med Øjnene et Par kresende Maager men saae dem ikke. Hans Tanker var bundet andet Sted. Det var Johannes Gaardbo.

Han var paa Vej til et kirkeligt Repræsentantmøde i Viborg og havde valgt at gøre Rejsen med Randersdamperen, fordi han vidste, at de andre københavnske Deltagere i Mødet, deriblandt Pastor Stensballe, vilde tage over Aarhus. Han havde desuden hørt, at man paa Sejladsen ind i Fjorden kom saa tæt forbi Favsingholm, at man kunde se Gaarden fra Skibet.

Landet stod igen foran en Valgkamp, og det Møde, han skulde over til, havde væsenlig et politisk Formaal. Allerede længe havde Stensballe arbejdet paa at styrte den tyrstrupske Regering, der ikke var ham tjenstvillig nok. Det var just blevet oplyst, at han en Tid havde plejet Underhandlinger med Tyrstrups egen Kirkeminister, lille Provst Broberg, som under hele sin Ministertid hemmelig havde konspireret mod sin Chef. Men da det gik op for Broberg, at det

ikke var ham men Højskoleforstander Aleksandersen, som Stensballe tiltænkte det ministerielle Højsæde, var det kommet til et Brud. Netop som Enslevs Profeti om Riget, Magten og Æren syntes at skulle opfyldes, blussede Kirkefolkets uforgængelige Familjetvist op igen overalt i Landet. Under Skin af Uenighed om konfessionelle Spørgsmaal sloges man forud paa Liv og Død om Byttet.

Mødet i Viborg var bragt i Stand for at gøre et Forsøg paa at tilvejebringe en Forsoning. Men der var ikke megen Udsigt til, at det vilde lykkes. Partierne var efterhaanden kommen hinanden i Haarene, saa det genlød over Landet af Tændernes Gnidsel.

For Johannes Gaardbo, der saa sejrssikkert havde haabet paa at skulle se alle Jordens Folkeslag broderligt forenede under Korsmærket, havde disse sidste Aar været en bitter Skuffelse. Han havde nu besluttet sig til at nedlægge sit Rigsdagsmandat, ja han ønskede inderligt, at alle Præster af Hensyn til Menighedsfreden og for Menneskenes Frelses Skyld vilde paalægge sig politisk Cølibat.

Men ogsaa sin officielle Præstegerning, forbunden som den i Folks Bevidsthed var bleven med Stillingen som en Art Adjudant hos Hærføreren Stensballe, følte han ofte Trang til at frigøre sig for. Denne Kirkestrid havde virket paa ham som et Spejl og vist ham et Billede af hans eget Liv, som

han ikke før havde set det. Den havde aabnet hans Øjne for det uhyggelige i en saadan Magtstrid om Menneskers Sjæle. Og i ensomme Timer knugedes han af et Minde, der fik Hjertet til at skælve.

Der var nu kommen flere Folk paa Dækket, og pludselig hørte han En sige:

»Der har vi Favsingholm.«

Han vaagnede op af sine Tanker og rejste sig.

Der var kun lidt at se. Morgentaagen laa endnu over Engene, skjulte ogsaa det meste af det høje Land bag dem. Man maatte være en stedkendt Mand for at vide, at den mørke Ryg derinde var Skovene ved Favsingholm. Noget Ungkvæg kom drivende ned mod Fjorden og snuste til Kulrøgen, som Damperen sendte efter sig ind over Landet.

Men ligesom sin Bror, da han første Gang sejlede forbi her, kom Johannes Gaardbo til at tænke paa Kolding Fjord og paa Hjemrejserne i den lykkelige Studentertid. Og Minderne greb ham. Det var Barndommens Kyst, der viste sig for ham som i en Drøm. Det var Gaardbo Strand. Derinde laa den gamle Skole, og det var ikke Randers, den By, som nu begyndte at dukke op forude i Taagen. Det var hans Ungdoms Eventyrby, hvor Rosalie stod paa Bryggen og ventede ham med sin morgenfriske Kærlighed.

»Hvor er jeg?« tænkte han overvældet. Han stod der med en søvntung Følelse af at have været borte fra

sig selv i mange, mange Aar ligesom Munken, hvem en Troldfugl havde sunget ind i Evigheden. —

Det blev en stille, solfyldt Dag, en af disse farvefrodige Dage umiddelbart før Høst, da det er, som om Naturen hviler for at fryde sig over sit fuldbragte Værk. Paa Favsingholm kørte man Enghøet ind. Det skete med en Munterhed og Fart som Fuglens, naar den bygger Rede. Havde det i Begyndelsen knebet med at skaffe Arbejdskraft til Gaarden, saa var Povl Gaardbo nu snarest i Forlegenhed med det Ry, som hans lille Samfund var i Færd med at vinde omkring i Landet. Han havde en Discipelskare af unge Folk fra alle Samfundslag, der i fuld Frivillighed havde givet sig ind under Naturens haarde Tvang og nu først følte sig som rigtige Jordbeboere.

Hovedbygningen med Undtagelse af Riddersalen var efter Torben Dihmers efterladte Bestemmelser forbeholdt Videnskabsmænd, som trængte til at leve i Ro. En Fortrinsret havde — som der stod i Testamentet — Forskere, der vilde genoptage ældre Tiders Studium af »den sympatisk-organiske Harmoni mellem det enkelte Menneske og Verdensaltet«. Nogen saadan Himmelvandrer havde dog foreløbig ikke meldt sig.

Riddersalen, der var genopført i al sin tidligere Skønhed, tjente til Gildessal for alle Godsets Beboere. Her samledes man om Søndagen til et Fællesmaaltid,

og her holdtes Brylluper og andre Festligheder med Dans og anden Lystighed.

Doktorfamiljen boede stadig i den gamle Godsforvalterbolig. Her havde Meta endnu engang oplevet at lægge et nyfødt Barn til Brystet, og omtrent samtidig var den lille Grete bleven Mor. Hun og hendes bredskuldrede Mand var efter Dihmers Død flyttet op i Skovhuset. Dihmer havde skænket Kjeld Jagtretten deroppe paa Livstid som Belønning for hans raske Daad i Brandnatten. Nede paa Gaarden saae man aldrig meget til ham. Han var ingen selskabelig Natur. Han levede med sin Grete som en Nybygger, havde et lille Jordstykke, og hentede forøvrigt deres Føde i Skoven. »Den store Pan« kaldte Povl Gaardbo ham, fordi man undertiden i stille Vejr kunde høre ham spille paa sin Fløjte deroppe.

Paa denne varme Sommerdag var Doktorfamiljen om Eftermiddagen samlet ude i Haven omkring en stor Fødselsdagskringle. Det var den lille Olga, der fyldte fem Aar. De sad i et Lysthus, som Meta kaldte »Jyttes Lysthus« til Minde om sin Barndomsveninde, der under et Besøg her den foregaaende Sommer holdt af at sidde der med sin lille Dreng. Velsagtens fordi det var det ensomste Sted i Haven. Det var en stor aaben Løvhal med fri Udsigt over Engene. Man kunde i den solklare Luft se helt ind til de høje Banker omkring Randers.

Om Jyttes Forhold til Dihmer havde Meta haft en Anelse siden hin Aften, da han paa Dødslejet sendte hende den mærkværdige Hilsen. Kort efter havde Jytte tilskrevet hende et lige saa besynderligt Brev, hvori hun bad om nøjagtig Underretning om Dihmers sidste Dage, hans Død og Begravelse. Under sit Ophold her havde hun ogsaa været paafaldende stille. To Gange havde hun besøgt Dihmers Grav, men direkte havde hun aldrig tilstaaet noget om et fortroligt Bekendtskab, og Meta havde ikke villet spørge.

Nu vidste hun fra andre, at Jytte siden Skilsmissen havde levet et Skinliv i sit tidligere Hjem — »den gamle Stue,« som hun med mærkelig Ensformighed havde kaldt det i sine Breve. Hun modtog ingen, hilste efter Sigende knap paa sine Bekendte, naar hun mødte dem paa Gaden eller i en Sporvogn. Hun var ganske gaaet op i at passe sit Barn, som hun gjorde sig saa megen forgæves Umage for at komme til at holde rigtig af. Ogsaa hendes Udseende havde allerede sidste Sommer forandret sig meget. Den svære Fødsel havde naturligvis gjort sit. Hendes dejligt gyldne Hudfarve var bleven gusten, Øjnene matte. I hendes Væsen var der en egen Blanding af noget udslukt og brændende uroligt. Skønt hun anstrengte sig for at synes tilfreds, og i Virkeligheden var taknemlig for Gæstevenskabet, havde det været let at se, at hun ikke befandt sig vel her,

hvor alt var hende saa nyt og fremmed. Efter et Ophold paa en halv Snes Dage brød hun ret brat op for at komme tilbage til Stilheden i sine egne Stuer.

Dengang hun rejste, havde Povl sagt: »Hun lever ikke længe.« Det slog til. Nu i Foraaret var Meta ved et Telegram bleven kaldt til hendes Dødsseng. En ondartet Nyrebetændelse nedbrød hende i Løbet af faa Dage. Med sine sidste Kræfter bad hun Meta om at tage hendes Barn til sig og opdrage det sammen med sine egne. Da Meta havde lovet det, faldt der lidt Ro over hende; men hele Tiden vilde hun holde hendes Haand. »Ja, nu dør jeg, Meta!« hviskede hun engang. »Og saa har jeg dog aldrig levet.« — Den sidste Nat fantaserede hun, og talte da et Par Gange om Dihmer. Men ogsaa sin Mand nævnede hun og især sin Mor, desuden gamle Professor Knudsen og en Baron Cederstrøm; og da hun talte om den sidste, lo hun.

Hendes Barn sad nu her ved Fødselsdagsbordet sammen med de andre og havde Plads paa Metas Skød. Det var en køn lille Dreng med melankolske Øjne. Ogsaa Gretes Dreng var med, og Grete selv. Hendes Mand derimod var bleven hjemme i Skovhytten. Man kunde høre ham forlyste sig i sin Ensomhed med Fløjten.

Pludselig blev der Uro. Børnene raabte: »Se der! Se der!« — — Derude i det dirrende Sollys over

Engene blev det sidste Læs Hø kørt hjem i et lystigt Optog. Læsset var pyntet med Guirlander af Engblomster, og oven paa det sad Kvinderne i deres store Solhatte. En af dem kørte Hestene, som havde Blomsterkæder hængende om Halsen. Ved Siden af gik Mændene med River og Høtyve over Skuldrene. Da de opdagede Doktorfamiljen i Lysthuset og saae Børnene vinke, svingede de med Huerne.

I det samme kom Kirstine Pige ud med den Besked til Povl Gaardbo, at der var kommen en Mand, som gerne vilde tale med ham.

»Hvem er det?«

»Jeg kender ham ikke. Han er ikke her fra Egnen. Og han vil ikke sige sit Navn.«

»Er det en Syg?«

»Jeg veed det ikke rigtig. Han er vist kommen gaaende fra Randers.«

Men nu kom Hedvig styrtende ud. Hun havde været inde i Køkkenet for at hente et Par Tallerkener. Barnet var ganske hvid i Ansigtet af Optagethed og raabte paa lang Afstand:

»Far! . . . Mor! . . . Farbror Johannes er kommen!«

»Hvad er det for Narreri!« raabte Faderen og tog hende haardt i Skuldren. »Hvor kommer du paa de taabelige Tanker!«

»Av, Far! Jeg kender da nok Farbror Johannes.«

Povl og Meta stirrede længe paa hinanden, mens

Hedvig fornærmet kastede sig ned ved Bordet med Hovedet paa Armen. Da Meta saae, hvordan Taarerne sprang hendes Mand ud af Øjnene, blev hun selv saa bevæget, at Grete ganske forskrækket slog Armene om hende og spurgte, hvad der var i Vejen.

De to Brødre mødtes i den anden Ende af Haven. Johannes sad sammensunken paa en Bænk, der stod i Skyggen under et Træ. Hans Ansigt var blegt, de trætte Øjne uden Lys. Da han saae Broderen komme ilende, rejste han sig og gik ham nogle Skridt imøde.

»Ja, det er mig, Povl!« sagde han med bortvendt Blik, da de havde rakt hinanden Haanden.

Doktoren saae uvis paa ham.

»Du er da ikke syg, Johannes?«

»Nej. Kun lidt træt. Og lidt ensom. Vil du unde mig Husly en lille Tid? Jeg har været saa vidt omkring og trænger til at komme til Ro med mig selv. Du har jo skrevet, at det er ethvert Menneskes Ret at vokse efter sin Natur. I Tillid hertil be'r jeg om Plads her i dit Asyl.«

»Aa, Johannes! Saa er du virkelig kommen tilbage!«

Oppe fra Skovhytten hørtes i Stilheden atter Kjelds Skalmejetoner.

HERMED SLUTTER FORTÆLLINGERNE

FRA

DE DØDES RIGE

GYLDENDALSKE
BOGHANDEL

NORDISK·FORLAG

H. H. THIELES BOGTRYKKERI. KØBENHAVN